

10 nov 1946

Lärarna beklagar Eolshälls-reportagen.

Från Stockholms folkskolors ombudsför-samling har MT mottagit följande uttalan-de, som antogs vid ett sammanträde där Eolshällsaffären dryftades:

Stockholms folkskolors ombudsför-samling, representerande samtliga lärare vid Stock-holms folkskolor, uttalar sitt livliga beklagande av den journalistik, som upprepade gånger förekommit i vissa tidningsorgan och nu senast rörande föreståndaren vid Eols-hälls barnhem, folkskollärare Yngve Öst-berg. Ombudsför-samlingen inser till fullo värdet av en vaksam, offentlig kritik även gentemot uppfostringsväsendet och dem, som är verksamma inom detta. Men kritiken måste vara saklig och ha ett positivt syfte. Aktningen för den enskildes heder borde förutsätta, att pressen i dylika fall uppträ-der med sans och måtta och att den utfor-mar sina omdömen först sedan noggranna och objektiva undersökningar gjorts. Lära-rens ömtåliga ställning som undervisare och uppfostrare är nämligen i hög grad bero-ende av det förtroende han åtnjuter bland föräldrar och elever. Rubbas detta förtro-ende, så undanrycks själva grundvalen för lärarens arbete.

Morgon-Tidningen

12 nov 1946

Lärarna och

Från folkskollärare E. Malmgren, som ordförande i Stockholms folkskolors ombudsför-samling, har Ny Dag mot-tagit följande med begäran om publi-cering:

Stockholms folkskolors ombudsför-samling, representerande samtliga lära-re vid Stockholms folkskolor, uttalar sitt livliga beklagande av den journa-listik, som upprepade gånger förekom-mit i vissa tidningsorgan och nu senast rörande föreståndaren, vid Eolshälls barnhem, folkskollärare Yngve Östberg. Ombudsför-samlingen inser till fullo vär-det av en vaksam, offentlig kritik även gentemot uppfostringsväsendet och dem som är verksamma inom detta. Men kri-tiken måste vara saklig och ha ett po-sitivt syfte. Aktningen för den enskil-des heder borde förutsätta, att pressen i dylika fall uppträder med sans och måtta och att den utformar sina om-dömen först sedan noggranna och ob-jektiva undersökningar gjorts. Lära-rens ömtåliga ställning som undervisa-re och uppfostrare är nämligen i hög grad beroende av det förtroende han åt-njuter bland föräldrar och elever. Rub-bas detta förtroende, så undanrycks själva grundvalen för lärarens arbete.

Ny Dag är glad över påpekandet, sär-skilt som tidningen anser sig väl fylla de krav på en saklig och positiv kritik,

kritiken

an ombudsför-samlingen åstundar. Be-träffande Eolshäll vore det kanske bäst att avvakta vad den speciella utred-ningskommittén kommer till för resul-tat, innan journalistiken i detta fall be-klagas. Hr Östbergs eget medgivande i flera tidningar att han pryglat med rot-ting, borde dock kunnat föranleda om-budsför-samlingen att uttala sin mening om denna uppfostringsmetod. Att kroppsagan nu förbjudits vid skydds-hemmen bör dock kunna tjäna som be-vis för att den varit förkastlig.

Det vore värdefullt om ombudsför-samlingen vid ett kommande möte ville göra ett principuttalande angående den kroppsaga som alltjämt förekommer i folkskolan. Allmänheten kan annars få den felaktiga uppfattningen, att lärar-kåren i Stockholm slår vakt om det få-tal kolleger, som anser att barn skall kunna fostras till goda samhällsmedbor-gare med fysisk misshandel. Även att den ställer sig likgiltig eller rentav av-visande till de starka krav på kropps-agan avskaffande som framförts från skilda håll.

Ny Dag instämmer till fullo i konsta-terandet, att läraren i sitt arbete är be-roende av barnens och föräldrarnas för-troende. Ett sådant förtroende kan dock endast vinnas respektive rubbas genom lärarens egna handlingar. Ingen tid-ningskritik kan förstöra ett förtroende som är grundat på personlig erfaren-het av lärarens duglighet och omsorg. Om en sådan kritik leder till förtroen-dekris för läraren bland eleverna och föräldrarna, måste detta bero på att lä-raren själv redan förut förverkat deras förtroende.

Ny Dag skall i sin fortsatta behand-ling av skolproblemen beakta de syn-punkter ombudsför-samlingen gjort sig till tolk för, och hoppas att ombudsför-samlingen å sin sida skall hjälpa till att skydda barnen mot de uppenbart olämpliga lärare, som dessvärre finns även i Stockholm.

Ny Dag

Överläraren skänkte rotting till prygelexperten i Alvik

Elever tvingades förolämpa sig själva
i anmärkningsböcker

— Jag slår barnen med folkskoledirektionens rotting, förklarade folkskolläraren L. J. Mårtensson framt, när Aftontidningen i går intervjuade honom med anledning av Ny Dags artikel om en anmälan till folkskoledirektionen. L. J. Mårtensson är nämligen en av de två lärare i Alvik, som anmälts för överträdelse av skolreglementet.

Hr Mårtensson meddelade vidare i denna intervju, att han uppfattat folkskolestadgans s. k. prygelparagraf som en order att barnen skall »underkastas» kroppssaga. Kanske flera lärare tolkar den på samma sätt? Han medgav vidare att han inte följt skolreglementets föreskrif-

ter vid utdelandet av pryglet, och förutsatte själv att han kan bli bötfälld för denna underlåtenhet. Men han sade sig därvid ha handlat av hänsyn till barnen, en utläggning som belyser en egenartad mentalitet.

Den rotting Mårtensson använder för närvarande, sade han sig ha fått av överläraren, fil. dr Ruben Gabrielson. Eftersom denne inte gärna kan tänkas köpa rottingar för utdelning till lärarna av egna medel, skulle alltså folkskoledirektionen ha tillhandahållit den. Hur är det med den saken? Pågår verkligen central upphandling av rottingar för Stockholms folkskolors räkning?

Överlärare Gabrielson försöker i ett uttalande i Expressen att bagatellisera det hela och ställer sig därmed själv i en mycket besvärandedager.

Han använder sig av omständigheten, att de två grova misshandelsfall, som i anmälan hänföres till hr Mårtensson, inträffade under höstterminen 1944, alltså för två år sedan. Men till detta finns ett lättförklarligt skäl. De pojkar som då utsattes för prygel har nu kommit i andra klasser och därmed utom räckhåll för Mårtensson. Det påpekas dock i inlagan att Mårtensson pryglar barnen likadant nu. Emellertid ansågs inte rådligt att nämna några namn på nuvarande ele-

— Forts. sidan sju —

ver, med kännedom om Mårtenssons prygellusta.

Vill överlärare Gabrielson förvissa sig om att Mårtensson varit i farten hela tiden, är detta mycket lätt. För övrigt borde väl dr Gabrielson om någon veta besked, då han själv gett Mårtensson den färskaste rottingen. Detta måste ha skett nyligen, ty dr Gabrielson blev överlärare vid höstterminens början. Att söka göra gällande att det rör sig om »gamla historier» håtar därför föga. Även om dr Gabrielson därmed hoppas komma undan ansvaret, så drabbar detta ju skolans tidigare överlärare, den mycket beprövade hr Leander Wallerius, så mycket hårdare. Båda dessa överlärare, liksom varje lärare i Alviks folkskola, har känt till Mårtenssons reglementsstridiga psygelreglemente i årtal. Men han har ändå tillåtit fortsätta.

När Ny Dag tidigare påtalade detta nu bekräftade förhållande, författade lärarkollegiet i Alvik en protest mot tidningen och begärde av skolborgarrådet Oscar Larsson att han skulle försöka stoppa kritiken. Däremot hade man mindre intresse av att stoppa hr Mårtenssons prygel.

Emellertid kommer dock L. J. Mårtensson i andra rummet i anmälan till folkskoledirektionen. Åtta av de tio uttalandena från föräldrar gäller den andre alviksläraren. Medan barnen i Mårtenssons klass alltid uppträtt fullständigt odisciplinerat — en vanlig följd av prygelfostran — är de närmast skräckslagna i den andra klassen. Atminstone gäller detta de mera känsliga eleverna, som lider svårt av det hårda psykiska tryck, som denne lärare utövar vid sidan av örfilspryglet.

Överlärare Gabrielson gör gällande att de »icke kompletta» elevernas skolarbete i denna klass mellan 4 och 6 på kvällarna varit frivilligt. Så är icke fallet, vilket han mycket lätt kunnat förvissa sig om vid en inspektion och vid samtal med dessa elevers föräldrar.

En av denne lärares metoder att kränka barnen är att tvinga dem att efter hans diktamen skriva förklenande uttalanden om sig själva i speciella anmärkningsböcker med titeln: »Ros och ris». En elev fick exempelvis skriva att han suttit och sovit i skolan, då rätta förhållandet var att han i skräck för magistern varken vågat svara eller fråga.

Anmärkningarna beträffande denne lärare är de allvarligaste, då hans metoder utan tvivel hos vissa barn kan medföra psykiska skadeverknin-

gar för framtiden.

Tyvärr är dessa två lärare inte ensamma i sitt slag i Arviks skola. I skrivelsen till direktionen fästes uppmärksamheten på en tredje. Denne har en hel uppsättning rottingar i sitt klassrum, vilka han vid användningen betecknar med särskilda smeknamn, såsom »Bullerbasius» och »Svarta Sara». I sanning en makaber humor.

Tilläggas kan att denne lärare — enligt vad Ny Dag inhämtat — också många år använt ett speciellt prygelredskap för gymnastiklektionerna, en halvmeterlång och tumstjock repinda. I klassrummet har han tillämpat metoden att skjuta ihop två bänkar och lägga delinkventen över dem, nedan de övriga eleverna fått gå ut. Hos L. J. Mårtensson har offren fått ägga sig över katederstolen och beordrats att lägga händerna i golvet för att den nödiga sträckningen skulle uppstå. Och så har rottingen fått vina i de andra barnens åsyn.

Det har alltså inte saknats fantasi i Alviks folkskola vid urval av prygelredskap och metoder för deras användning. Däremot har helt saknats de goda egenskaper, som Stockholms lärares ombudsförsamling alldeles nyss efterlyste hos pressen.

Ny Dag

13.11.46

Prygelstraffet

i Alviks folkskola, över vilket nu ett antal föräldrar klagat, bör kunna aktualisera frågan om denna straffforms avskaffande. Vi har i några tidigare artiklar hävdad, att straff för begångna förseelser bör kunna utmätas för barn. Det är en fråga hur

och när straff skall utdelas och av vilken art. Vi ansåg oss inte kunna uppställa någon annan allmän regel, än att straffformen skulle vara den som utan att skada barnet var ur preventiv synpunkt effektivast. I regel torde spöstraff vara olämpligt. Dess tillgripande bevisar oftast att vederbörande målsman eller lärare icke uppträtt med tillbörligt allvar, reda och bestämdhet och därför inte kunnat upprätthålla respekten. De flesta barn torde kunna bringas till lydnad utan prygel om föräldrar och lärare uppträder riktigt. Skall emellertid aga utdelas må det vara föräldrarnas sak. I hemmen skulle det för övrigt vara meningslöst att förbjuda det, eftersom förbudets efterlevnad icke kan kontrolleras. Till barns egna anmälningar kunde svårigen hänsyn tagas. Och det vore för övrigt ingenting värt att uppmuntra, att barnen skulle springa till polisen och anmäla far eller mor för att ha agat dem. Miss-handel på grund av raseriutbrott, fylteri eller sadism är givetvis en sak för sig. Men i skolan bör agan kunna förbjudas. Den lärare, som inte kan upprätthålla disciplinen utan hjälp av käppen torde i allmänhet inte heller kunna upprätthålla den med käppens hjälp. Det finns effektiva och mindre barbariska straff, som kan tillämpas i skolan.

Skolagan

är, där den förekommer, oftast ett tecken på att läraren inte varit sin uppgift vuxen, inte förmått att upprätthålla sin lärarauktoritet med kraften av sin personlighet. Att föräldrapinionen uppröres över varje fall av barnamiss-handel i skolan är helt naturligt. I det nu aktuella fallet från Stockholm får man förutsätta att en ordentlig utredning kommer till stånd. Innan dess resultat föreligger må an-

dra omdömen anstå än ett allmänt konstaterande av att skolan för länge sedan borde ha utsorterat både strykmetoden och de lärare som måste tillämpa den för att hålla "auktoriteten" uppe.

Agan ovärdig modern skola säger nya skolborgarrådet

— Jag anser kroppsaga inhumanitär och ovärdig den moderna skolan, och jag tycker att det här borde föranleda lärarkåren att ta upp skolagan till generaldebatt, förklarar nya skolborgarrådet i Stockholm Ragnar Tomson i ett uttalande med anledning av gårdagens uppseendeväckande AT-artikel om folkskollärare Mårtensson i Alviks folkskola som "klär barnen med en rotting som skoldirektionen tillhandahåller".

Då det gått att avskaffa agan i läroverken borde det gå att göra det i folkskolorna också, tillägger hr Tomson. F. ö. bör det påpekas att lärarna inte, som hr Mårtensson påstår, har

Borgarrådet
R. HOMSON.

skyldighet utdela aga — de har bara rätt till det.

Jag har aldrig hört att folkskoleledningen tillhandahåller rottingar för det här ändamålet, säger förste folkskoleinspektören dr Bror Jonzon, och givetvis finns det inga anslag till dylika redskap — ja, det kanske finns en del rottingar men då är de väl avsedda att vara städredskap. I det här fallet måste den nog vara anskaffad på privat väg.

En 3:e lärare i Alviksskolan blir granskad

Även en tredje lärare i Alviks folkskola har blivit anmäld i den tidigare omnämnda skrivelsen till folkskoleledningen om de i skolan tillämpade bestraffningsmetoderna. Denne skall enligt inlagan använda sig av två rottingar som han givit namn: Bullerbasius och Svarta Sara. Utredningen från skolmyndigheternas sida torde även ha sin betydelse för andra folkskolor då den får antas klarlägga skillnaden mellan den aga som enligt reglementet måste bokföras av läraren och de "lindrigare tuktomedel" som inte behöver antecknas i klassboken.

Sidan elva

de här tråkiga alviksfallen beträffar så kommer den att ta sin tid eftersom båda lärarna skall yttra sig om varje enskilt av de anmälda fallen.

F. n. utreder en av statsrådet Weijne ledd kommitté bl. a. agaparagrafen i skolstadgan, men jag skulle gärna se att lärarna redan innan kommittén är klar toge upp och påskyndade saken.

De straffmetoder som enligt en skrivelse till folkskoleledningen begagnas vid Alviks folkskola — om vilka Expressen i går kunde lämna uppgifter — förefaller, att döma av uttalandet från föräldrar och elever, ha tillämpats i större omfattning än man från början trodde. I anmälan till direktionen omnämns nämligen även en tredje lärare vid skolan, vilket förste folkskoleinspektören, dr Bror Jonzon, bekräftar vid samtal med Expressen. Denne lärare använder sig vid undervisningen av flera rottingar, som han begåvat med speciella namn: Bullerbasius och Svarta Sara.

Enligt uppgift från föräldrar skall denne tredje lärare i flera år ha begagnat ett speciellt prygelredskap under gymnastiklektionerna, bestående av en halvmeterlång och tumstjock repända. Detta påstående har emellertid ännu inte kunnat bekräftas, utan man får avvakta vad utredningen ger för resultat i detta avseende. Elever uppger vidare att läraren i fråga även i klassrummet använder sig av en speciell metod vid utdelandet av aga. Delinkventen får lägga sig över två ihopskjutna bänkar medan rottingen kommer till användning. Klasskamraterna får dock icke övervara bestraffningen.

Även den tidigare omnämnda läraren som direkt anmälts för sina bestraffningsmetoder, J. L. Mårtensson, uppges ha sin speciella "teknik". Han låter barnen lägga sig över katederstolen varefter de beordras att lägga händerna i golvet för att "nödigt sträckning" på kroppen skall uppstå. Dessa bestraffningar skall försiggå i de andra elevernas åsyn.

Mårtensson förekommer emellertid endast i två uttalanden i inlagan till folkskoleledningen. De åtta övriga gäller den lärare som fordrar skolarbete även mellan kl. 16 och 18 på kvällarna och som skall utsätta eleverna för ett så starkt fysiskt tryck att de blir skräckslagna. Eleverna och deras föräldrar berättar bl. a. att denne lärare undertrycker barnen genom att tvinga dem att efter hans diktamen skriva kränkande uttalanden om sig själva i speciella anmärkningsböcker med titeln "Ros och ris". Man gör bl. a. gällande att hans metoder kan medföra psykiska skadeverkningar på barnen.

Utredning av betydelse för alla folkskolor.

Den utredning som folkskoleledningen påbörjat torde bli av betydelse även för andra folkskolor då man därigenom kan få fastslaget gränsen mellan aga som enligt instruktionerna av läraren skall införas i klassboken och sådan aga som inte behöver bokföras.

I stadgarna för folkskolorna skiljer

man nämligen på olika arter av bestraffningar. Läraren har i sin hand tre medel. Först skall han använda sig av varning, varefter han kan övergå till "lindrigare tuktomedel". Först därefter skall han begagna sig av den hårdare agan. Det sistnämnda straffet skall enligt reglementet antecknas i klassboken.

Rottingprygeln "lindrigare tuktomedel", säger läraren.

Var gränsen går mellan agan och det "lindrigare tuktomedlet" får läraren tydligen avgöra själv. Sälunda visar det sig att Mårtensson, som själv erkänner att han klår eleverna med rotting, icke har noterat dessa bestraffningar.

Mårtensson har förklarat att han inte räknat sina bestraffningar till den aga som åsyftas i reglementet och som skall antecknas, säger folkskoleinspektör Jonzon. Han klassificerar den utdelade agan som lindrigare tuktomedel. Jag vill inte säga att jag delar hans uppfattning om var gränsen går, men jag kan ju inte uttala mig därom förrän undersökningen är klar. Denna kommer för övrigt att ta mer än en vecka i anspråk då de tre lärarna skall få anmälningen på remiss i och för yttrande.

Beträffande den lärare som omnämnts i skrivelsen i tredje rummet för sina två rottingar Bullerbadius och Svarta Sara har, enligt vad dr Jonzon meddelar, de klagande inte påvisat något speciellt fall.

— Utredningen rörande Alviksskolan kommer inte att ge anledning till någon allmän undersökning av agan i folkskolorna, säger dr Jonzon vidare. Den är säkerligen icke av någon större omfattning ty i motsatt fall hade vi på folkskoleledningen nog fått höra talas om den.

Alviksskolans överlärare, dr Gabriellson, meddelar vid samtal med Expressen att uppgiften i en middagstidning i går att han skulle ha överlämnat en rotting till Mårtensson är felaktig. Den anmälda läraren har icke fått någon rotting av dr Gabriellson.

Expressen 13-11

Aga eller inte aga i folkskolan?

Aga som diskussionsproblem synes höra till de tidlösa frågorna. Nyligen har Gallup gått sin frägornd och då vänt sig till föräldrar för att efterhöra dessas inställning till aga visavi de egna barnen. Agan i folkskolan har denna gång icke stått på frågelistan. Detta torde icke heller ha varit nödvändigt, enär man med samma säkerhet som man om våarna kan vänta krokus, lärka och gök kan emotse att frågan om agan i folkskolan skall föras fram till allmän diskussion via motion eller interpellation i riksdagen. Som man torde erinra sig bröts denna traditionsrika linje icke heller i år.

Onekligt ligger det något rätt och barbariskt över kroppsgaga i vilken form den än praktiseras. Principiellt sett torde de flesta människor hysa den uppfattningen — även de pedagoger, som till äventyrs någon gång ägnar sig åt det värv, som Anatole France uttryckt med orden "att låta dygden hålla sitt inträde genom sin naturliga infartsport, baken". Det praktiska efterlevandet av en vacker princip är emellertid som bekant ett vida krångligare kapitel. Detta framgår bland annat därav att svenska folket enligt en tidigare företagen gallupundersökning redovisar en synnerligen human inställning till det växande sfäktet och i stort sett fördömer aga, i varje fall vad skolan beträffar — men samtidigt visar det sig att hos omkring 50 procent av de tillfrågade föräldrarna ingår vid passande tillfällen en knipna stryk i den fosterande humanskosten. När jag super är det rätt, det har ju sedan gammalt varit en svenskmanregel, och kanske menar man som så, att i det för övrigt så välgrejade avtalet mellan föräldrar och lärare har tyvärr ännu inte den fullmakt humnit överkorsas, som ger den senare parten rätt att få ägna sig åt någon o mildare art av handpåläggning.

*

Man vågar påstå att den för övrigt inte alldeles obeskurna rättigheten att utdela aga, som enligt folkskolestadgan ges åt lärare, utnyttjas på ett mycket försiktigt och restriktivt sätt. I de presskommentarer, som likt en svallvåg alltid brukar följa på problemets diskuterande i riksdagen, bibringas allmänheten däremot lätt den upplattningen att man inom folkskolan fortfarande lever kvar i en mörk tidsålder, och att lärarna där utövar sin "bestraffningsrätt" med förtjust nit. Skolaga "förekommer under upprörande former", lärare benämnes sadister och anses hemsfallna åt våldsmen talitet o. s. v. Det skall inte förnekas att det finns fall, där dylika uttryck har ett visst fog för sig, men det olyckliga är att de publicerade omdömena, som väl siktar på de enstaka fallen, lätt färgas av sig och ger en nyans av allmängiltighet åt det generella omdömet. En gallupundersökning bland lärarna angående denna angelägenhet skulle vara av intresse. Sakerligen skulle man erhålla ett mycket lågt frekvenstal vad beträffar per år och lärare exekverad skolaga.

Frånsett psykologiska, humanitära och andra skäl vet nämligen de flesta lärare att aga inte lönar sig i längden, inte alltid ens ur disciplinär synpunkt. Det evinnerliga småsmällandet, där lärarens högerarm roterar i pugilistiskt nit sex dagar i veckan, trubbar snart nog det vapen, han i början trodde vara så utmärkt och nödvändigt i fostrans och ordningens tjänst, så att det till sist är fullständigt verkningelöst. Metoden att samla på ilska och humör för att så vid lämpligt tillfälle låta det hela explodera i ett pedagogiskt oväder ansågs särskilt förr på sina håll effektivare. Men den har otrevliga biverkningar även för lärarens egen del. Är man det allra minsta känslig för och angelägen om att bevara den anda av samförstånd, otvungen ton och glad arbetsgemenskap, som bör råda mellan läraren och hans elever, så förnimmer man efter en dylik, det må vara aldrig så nödvändig "städning", då man ställt sakerna på plats igen, att här var det ändå något som gick i stycken... Parterna drar sig inom sina skal, och ett tillstånd av avvaktande och fientlig hållning präglar förhållandet, innan man försiktigt trevar ut med känselproten för att utröna om atmosfären kan tänkas ha blivit som förr. Föralldel, arbetet går kanske briljant efter attacken, uppförandet är gott, och flöten blomstrar, och är läraren totalt likgiltig för den psykiska strålning, som utgår från hans klass, så är naturligtvis allt annat egalt. Är han däremot känslig för "klassatmosfären" och anser att öppenhet, tillit och förtroende är ett livsvillkor för att han över huvud skall kunna trivas i yrket, så förnimmer han mer än tydligt efter utbrottet att något väsentligt gått förlorat. Han känner på samma sätt som efter ett iktenskapligt gräl, där kontrahenterna under stel och frusen högaktning går omkring och skelar på varann för att utröna om inte motparten glömt konflikten, så att man kan bli vänner igen.

*

Även om utdelande av aga av läraren i regel betraktas som en mycket olustig exercis, så kan han dock under stundom finna sig nödsakad att ägna sig åt den. Det kanske endast sker en gång vartannat, vart femte eller vart tionde år, men det sker. Det möter inga svårigheter för dem som står utanför praktiskt skolarbete att hylla sig till en markerad anti-aga-uppfattning. För dem däremot som dagligdags har sin gärning bland ett elevmaterial, där karaktärsolikheterna varierar från skolljusets ambitiösa mönstermanér till gamängens uppkäftiga framfusighet, ställer det sig inte alltid lika lätt. Givetvis är det en föga uppbygglig syn när en lärare tappar den andliga balansen, men å andra sidan: om man räknar med att det även i en skolklass kan förekomma saker, inför vilka det på livets andra områden anses naturligt att reagera med heta kinder, så bör man inte förvåna sig över att också en lärare någon gång kan komma att göra det. Men, säger man, inom alla andra områden har man ju lyckats utrota se-

den att använda sig av kroppsbesträffningar. Endast folkskolan har den kvar, ett relik. Det är riktigt, men hur mycket av kitslighet, intrigant småaktighet, lömsk förföljelsevilja har vi inte fått i stället på våra arbetsplatser, i våra kaserner och även högre skolor? Om man nu skall använda sig av det motbudande och missbrukade ordet, så kan man nog här tala om en förstucken sadism, som trätt i stället för den inom folkskolan ännu anlitade utvägen att avreagera en uppkommen spänning med en hastig och improviserad uppgörelse. Det alltför mänskliga brukar ta hem sitt. Tyvärr är det nog långt till den dag, då landets samtliga lärare kännetecknas av en oxes tålmod, och då de, utrustade med galvaniserat nervsystem, lugnt och sakligt som en avvagningsingenjör kan dra upp sin psykologiska Vademecum ur bakfickan för att där se efter vilka vetenskapliga termer och åtgärder, som skall tillämpas på fallet i fråga.

På sina håll har man fortfarande benägenhet för att tro att folkskolans lärare är ena med modern-psykologiska tänkesätt obekanta underhuggare, som ännu lever kvar i den gammaldags kasernfurirens gormiga anda. I själva verket förhåller det sig väl så, att även om de icke till mästernskap behärskar hela den terminologi, som tillhandahåller etiketter för alla de arter av andliga missbildningar av större eller mindre format, som kan visa sig hos de unga, så bokför icke heller de längre alla uppföranderubbningar under den enkla rubriken *elakhet*. De vet för övrigt ganska väl att alldeles som man en gång i seklets början avskaffade helvetet, så har man numera inom den avancerade psykologien avskaffat just denna elakhet. Uttrycket anses i varje fall inte vara adekvat längre. Man talar på sin höjd om *vanart*, ett halvt urskuldande begrepp som får täcka åtskilligt. Uppkomster av de realiteter, som antas dölja sig bakom begreppet, söker man städes förklara med de på förhand förmildrande uttrycken miljöpåverkan, betenderubbningar, missanpassning och dylikt. Att förstå allt är att förlåta allt, men läraren torde i någon mån ursäktas, om han inte vid alla som helst tillfällen äger den erforderliga kompetensen att förelä psykologiska och socialistiska djupborrningar för att komma till klarhet om orsakerna, när ett fall av vanart blivit akut. Måhända handlar han därför en och annan gång på ett sätt, som är alltför summariskt och inte skulle stå sig i jämförelse med det reaktionssätt, som skulle rekommenderats av en fackpsykolog, vilken skaffat fram analysmaterial under en penetrering av de olika lagren i "offrets" varviga själslera.

*

All fostran skall ta hänsyn till *individen*, försöka utröna vad som är speciellt just för honom och vad som förorsakar hans eventuella avvikelser från normalbeteendet samt så försöka få honom på spår igen. I den psykolo-

gisk-pedagogiska litteraturen kan man studera inte bara generella anvisningar om hur man helst bör förfara i svarare uppfostringsfall utan även läsa om vällyckade kurer, där den durkdrivne pedagogen eller läkaren genom att inrikta tålmodighetens och det psykologiska kunnandets ljuskägla mot en ungdoms innersta fått denne att tillämpa ett bättre och angenämare reaktionssätt gentemot omvärlden. Man glömmar ofta att det här gäller åtgärder, som kunnat vidtagas under särskilt gynnsamma yttre omständigheter. Det är i regel enstaka fall, där en skolad psykolog i lugn och ro helt kunnat ägna sig åt en enda eller några enstaka individer utan att distraheras av andra uppgifter. För lärare ställer det sig inte lika lätt. Dels kan det i och för sig vara en svår konst att i en slängig och hållningslös elev inre väcka till liv de självdisciplinens krafter, som skall göra honom till karaktär, en konst som inte alla lärare är födda att utöva. Dels, och det är det viktigaste i det här sammanhanget, är läraren varken i första eller sista hand engagerad för att tjänstgöra som psykiatrisk dilettant gentemot de svårhanterliga numren, utan han är anställd för att de trettio-fyrtio övriga eleverna skall få något ut av den tid, som han är satt att förvalta åt dem. Men för att kunna lyckas med det kräves något som heter *klassdisciplin*, något som alls inte behöver vara lika påkostande för de unga spirorna som själva ordet låter hårt och fränt. För att kunna hävda denna disciplin, i vars hägn kursplan och skolstadga skall kunna få sina krav förverkligade, nödgas läraren, tyvärr, att en och annan gång visa mindre psykologiskt betonad förståelse för och ta mindre hänsyn till den svårhanterliga gosse, som i enlighet med sitt "missanpassade" väsen vill sätta en käpp i hjulet på skolarbetets vagn, än gentemot alla de andra mindre problematiska eleverna.

Här invänder man att dylika verkligt felkonstruerade elever skall sändas till specialklasser och komma under behandling av s. k. läkepedagoger. Raskt framsagt gör sig alltid sådant tal i diskussionen, men en viktig fråga att få besvarad i det sammanhanget är hur stora möjligheter som egentligen bjuds för att kunna vidtaga sådana åtgärder. I de största städerna har man vissa möjligheter härvidlag, i de mindre knappast några och på landsbygden inga alls, fränsett den av läkare företagna utmönstringen av de närmast sinnesslöa eller debila.

Helt visst är det så, att orsakerna till en elevs bristfälligheter vad beträffar hyfs, flit och ordning i skolarbetet ofta nog kan bottna i en eller annan andlig förskjutning, men det förefaller som om man ibland alltför beredvilligt i alla som helst fall vill tillskriva beteenderubbningarna i skolrummet drag av psykopatisk karaktär. Den "normala" eleven är alltid flitig, ordningsam, uppmärksam, intresserad, snygg och ren — brister det i dessa stycken, så har vi att göra med en själslig defekt, vars rätta beteckning kan hittas i psykologiska handböcker. Detta synes vara den mall man använder sig av. Och ändå är det väl så, att inte endast plågan, det snedvridna, har sitt skri för sig i klassrummet. Även hälsan kan där ge luft åt sin veklagen över förhållandena, ge hör- och synbara uttryck åt det faktum att den inte trivs med miljön. Psykologerna må ge sin sanktion åt den något guvernantsbetonade uppfattningen att "normala" barn alltid är lätta att leda, villiga i arbetet och förtjusta i skolan — med det innehåll som skolarbetet inom den nuvarande organisationsramen har, så kommer det alltid att finnas mer än en, vars otämjda livskrafter hindrar dem att acceptera skolan som den bästa tillvaroform livet kan bjuda dem. Det finns nämligen också fyrkantiga, solida själar, hos vilka man förgäves skall leta efter spår av andlig snedvridenhet, unga fålar som stegrar sig eller slår bakut, då man försöker tämja dem med töm och betsel. Och det är kanske till sist i umgänget med dem som läraren någon gång måste ha en uppgörelsens beska stund för att inte hela hans verksamhet skall gå alldeles i stå. Det kan hända att läraren själv till fullo inser att han genom den behandlingsformen inte direkt gagnar den inre växten hos den tilltufsade, även om denne inte för den skull behöver "kröka sig inåt" och bli bitter — men bibringas han så bara därigenom ett i formellt avseende mindre störande uppträdande, så att klassen kan återgå till ordningen, så får detta betraktas som resultat nog. Klassen som helhet är dock förmer än en enstaka individ, tyvärr mången gång för den senare. Det kommer alltid att finnas en avsevärd skillnad mellan möjligheterna till individuella behandlingsmetoder i en svensk skolklass av normalstorlek och dem som står till buds för exempelvis en informator, som undervisar godsägarens ende son. Det förefaller emellertid som om man stundom och alltför ofta i allmänt pedagogiskt teoretiserande myntade sina idéer och hugskott på denne informatorns ende elev.

Tjänstgör skolan verkligen som utloppskanal för grymhet och hårdhet hos lärare, så är den av ondo och bör bortse från dess uppgift att vara ett det allra sista argumentets korrekationsmedel för utmärkta lärare, då det för dessa gäller att hävda den ordning och den arbetero, som nödvändigtvis måste finnas i ett klassrum för att verksamheten där skall få någon mening, en verksamhet som totalt kan äventyras av en eller annan hållningslös junker, för vilken hela undervisningen är ett apspel.

Stig Hamfors.

Tre lärare anmälda vid Alviks folkskola

Den anmälän som föräldrar till barn vid Alviks folkskola ingivit mot lärare vid skolan omfattar inalles tre lärare. Av dessa skulle en ha utsatt barnen för psykisk press och ställt alltför stora krav på läxläsning o. dyl., medan två gjort sig skyldiga till för hårdhänt aga. Utredningen, som påbörjats inom folkskoleledningen, torde bli prejudicerande även för andra folkskolor och ge närmare besked om vilken grad av kroppsbestrafning som skall betecknas som aga. Utdelandet av aga skall enligt bestämmelserna införas i klassboken, vilket inte skett vid de fall av aga som förekommit i Alviksskolan.

Detta sista uttalande är inte minst värt uppmärksamhet. Det visar hur övervåld mot barn i skolorna måste bli epidemiskt innan ett ingripande kommer till stånd. Enstaka barn kan långa tider vara föremål för mer eller mindre sadistiska "fostrare" och riskera menliga följder för hela sitt liv, utan att förhållandet förmår tränga ut till allmänheten.

Överläraren förklarar nu att han finner det inträffade tråkigt. Betyder det, att han varit helt ovetande om vad som försiggått inom hans skola ända tills folkskoledirektionen dyker upp efter en massanmälan? Det är inte det minst intressanta spörsmålet i det här fallet.

Dagens Nyheter 11.11

Prygelstrattet

i Alviks folkskola, över vilket nu ett antal föräldrar klagat, bör kunna aktualisera frågan om denna straffforms avskaffande. Vi har i några tidigare artiklar hävdlat, att straff för begångna förseelser bör kunna utmätas för barn. Det är en fråga hur

och när straff skall utdelas och av vilken art. Vi ansåg oss inte kunna uppställa någon annan allmän regel, än att straffformen skulle vara den som utan att skada barnet var ur preventiv synpunkt effektivast. I regel torde spöstraff vara olämpligt. Dess tillgripande bevisar oftast att vederbörande målsman eller lärare icke uppträtt med tillbörligt allvar, reda och bestämdhet och därför inte kunnat upprätthålla respekten. De flesta barn torde kunna bringas till lydnad

— Det gäller för vetenskapsmän och ekologer på alla områden att få klart för sig, att en revolution inträffat, säger prof. Ekelöf. Massor med problem, om för länge sedan slängts åt sidan, därför att de varit omöjliga att räkna ut, kryper föräldrar och lärare tillbaka på åter tas upp. Det kan lysa

exemplar. Han kommer att hålla ett föredrag om ENIAC på inbjudan av Ingenjörsvetenskapsakademien och Svenska elektrikingenjörföreningen på Tek-

After field 13.11

Skolan och rottingen

Ny Dag 14.11

Inom de vuxnas samhälle betraktas prygel överallt som ett straffbart övergrepp. Till och med i fängelserna. Om en fängvaktare misshandlar en fånge begår han ett grovt tjänstefel. Likadant i det militära. Om en officer slår en värnpliktig blir han dömd till straff, som dock blir mångdubbelt strängare, om någon av manskapsgrad pryglar en befälsperson. Lagens arm når även in i hemmen. Numera kan också hustrumisshandlare näpas av domstol, om hustrun gör anmälan.

Det är bara barnen som fortfarande får pryglas inte blott ostraffat utan även med stöd av lagen. Dess paragraf i detta stycke har nummer 42 och återfinnes i folkskolestadgan. Där heter det, att »lärjunge som felar i sina åligganden» också får bestraffas med aga »i enlighet med i par. 29 mom. 3 givna föreskrifter». Söker man där får man veta att agan, d. v. s. pryglat, skall utdelas »med lugn besinning och kärleksfullt allvar». För läroverken finns dock inte någon motsvarande paragraf. Där är kroppsgagan i stället helt förbjuden.

Om det funnes statistik över det antal rottingar, som varit i

bruk i de svenska folkskolorna, skulle man få en ruggig siffra. Om man i dag gjorde en inventering av rottingbeståndet, skulle man få fram tillräckligt många att klä väggarna i en skräckkammare. Att de också är i verksamhet visar den senaste tidens avslöjanden bl. a. från Eolshäll och Alvik. Ändå gäller det i dessa fall blott sådan rottingprygel, som står i strid med reglementet.

Det är nu åtta år sedan kommunisterna första gången ställde krav i riksdagen, att kroppsgagan skulle förbjudas även i folkskolorna. Motioner avslogs. I föl ställdes den på nytt. Även då blev det avslag, fast skolpryglets riksdagsvänner krympt betydligt i antal. Nu ryktas att folkskole-sakkunniga skall framlägga förslag om strykparagrafens utmönstrande, vilket riksdagen äntligen skulle gå med på. Men hur många barn har inte blivit misshandlade under dessa åtta års förhållning?

Även i vår upplysta tid har människor med anspråk på bildning stigit fram och påstått att skolstryket är ett nödvändigt uppfostringsmedel. Ja, möjligen om barnen skulle fostras till medlemmar i ett barbarsamhälle, där kroppslig misshandel vore en legal straffsats. Då kunde det ju vara av viss nytta att redan tidigt få huden härdad. Men detta stadium i utvecklingen passerades i Sverige för en mansålder sedan. Nu skall barnen fostras till delaktiga medborgare i ett demokratiskt kultursamhälle, och det kan omöjligen ske med misshandel. Prygel av barn är både i hem och skola ett tecken på demokratisk efterblivenhet. Det kan vara ett medel att avreagera föräldrarnas och lärarnas ilska, men att det samtidigt gagnar barnen är fullständigt fel.

Om och när skolan förbjudes måste det också kunna kontrolleras att ett sådant förbud efterföljes. Det finns visserligen en central folkskoleinspektion, men den räcker tydligen inte till överallt. En riktig linje vore att målsmännen fick ett legaliserat inflytande vid varje enskild skola.

Lärarkåren har, som vi tidigare ofta framhållit, en svår och ömtålig uppgift. Vi vet också att flertalet sköter den utan anmärkning. Men det är nu en gång så, att det mera sällan väcker uppmärksamhet när någon gör sin sak bra. När någon sköter sig illa kommer han i skottgluggen. Lärarkårens ställning är sådan, att då någon i denna kår missköter sig, så återfaller det gärna på kåren som helhet, därest den inte själv reagerar. Det är därför för lärarnas eget vidkommande angeläget att reagera mot de olämpliga kolleger, som tyvärr ännu finns kvar här och var i skolorna. En stark kårsolidaritet bör inte hindra detta. Barnen måste skyddas mot övergrepp, och detta är ett lärarintresse lika väl som föräldrarnas och samhällets.

Avskaffa rottingen i folkskolan!

Frågan om aga skall få förekomma i folkskolan har länge varit föremål för debatt. Diskussionen synes flamma upp igen med anledning av vad som inträffat vid Alviks folkskola i Stockholm.

Har man den bakgrunden borde ingen tvekan råda om att tiden är mogen för en reform. Det finns lärare i folkskolan såväl som i andra skolor vilka inte kan hålla ordning i klassen. De tror att stryk hjälper. Det hjälper sällan eller aldrig, det visar erfarenheten. Oftast är det väl så att en lärare, som tror sig behöva utdela aga för att få disciplin, är en olämplig lärare. Han har en defekt av något slag, som hindrar honom att få det rätta greppet om de unga. Påståendet kan synas hårt, men läraryrket är nu en gång ett av våra mest krävande, ett av de ansvarsfullaste, och alla människor passar inte för

uppgiften. Förmodligen känner även goda lärare någon gång lust att ta till aga, det sker väl då under trötthetsperiod. I de flesta fall övervinner en sådan lärare svårigheterna på annat sätt än genom att ta till stryk. Att en obligatorisk skola nödvändigtvis skulle behöva ha agan kvar motsäges av att fortsättningsskolan, som blev obligatorisk kring 20-talet, icke har aga bland sina uppfostringsmetoder. För resten är det väl så att endast ett fåtal lärare i folkskolan ännu använder sig därav. De andra klarar sig ändå och gör det i de flesta fall bättre än sina kolleger med käpp och ris. I det fallet har Folkskollärarnas Tidning alldeles rätt: Folkskolan och dess lärare har fått en skugga på sig genom enstaka fall av missriktad eller missbrukat aga. Man frågar sig emellertid då: vore det inte lika bra att även formellt avskaffa en metod, som de flesta lärare avskaffat i praktiken?

Mot en sådan åtgärd finns det endast få skäl som talar. Ett sådant skäl är att om en lärare inte får använda aga mot en elev, som saboterar undervisningen, måste han bruka något annat medel. Skilja honom från skolan kan han inte. Men han kan anmäla honom för barnavårdsnämnden, och det är möjligt att den utdragna behandling som ärendet därigenom får och de följder — exempelvis skyddsuppfostran — det kan medföra är mera ödeläggande för den unge än ett kok stryk. Naturligtvis låter detta säga sig. Men där det verkligen rör sig om en så svårt missanpassad elev, strykpedagogen säger gärna lymmel, att läraren anser stränga metoder nödvändiga, lär det inte räcka med en risbastu. Till slut b'ir det i alla fall barnavårdsnämnden. Och de andra fallen, som inte är så svåra, kan säkerligen en duktig lärare komma tillrätta med ändå.

Onekligen föreligger dock möjligheten att lärarna i en skola utan rätt till aga kan trakasseras för varje liten uppsträckning, som kan misstolkas som handpålaga. Men denna risk är inte tillräcklig att motivera agans kvarstående på uppfostringsprogrammet. Står läraren i gott förhållande till föräldrarna — vi understryker att detta också beror på föräldrarnas inställ-

ning och uppträdande — bör alla misstag vara uteslutna. Det är viktigare att åstadkomma ett gott förhållande mellan hem och skola, vilket gör uppfostringsarbetet lättare på ömse håll, än att bevara en skenbar möjlighet till ökad auktoritet.

Repressaliehot mot mor till agat Alviks-barn

En av de mödrar som i inlagan till folkskoledirektionen uttalat sig om agan i Alviks folkskola har av skolans förre överlärare Leander Wallerius hotats med åtal och upp till tusen kronor i böter om hon inte tar tillbaka sitt uttalande om honom och gör ett annat i stället, meddelar i dag redaktör Ture Gerdes, som lämnade in anmälan till direktionen. *Aftenbladet 18.11*

Det var under hr Wallerius tid prygelhistorierna kunde pågå ostört, och med hans offentligt deklarerade inställning till kroppsaga som uppfostringsmedel är det inte att förundra sig över, skriver hr Gerdes. I det nya uttalande som modern ifråga skulle skriva för att undgå åtal för ärekränkning mot hr Wallerius skulle hon ta avstånd från vad hon tidigare sagt, varpå uttalandet skulle tillställas folkskoledirektionen och hela stockholmspressen.

Sedan anmälan ingavs har kroppsagan upphört och den extra lästid som den andre utpekade läraren, gymnastikdirektör Erik Uhlin, tidigare anbefallt har slopats. Däremot har folkskoledirektionen ännu inte sökt kontakt med föräldrarna i ärendet, något som hade bort ske för att utesluta risken att lärarna övar påtryckningar på föräldrarna och eleverna.

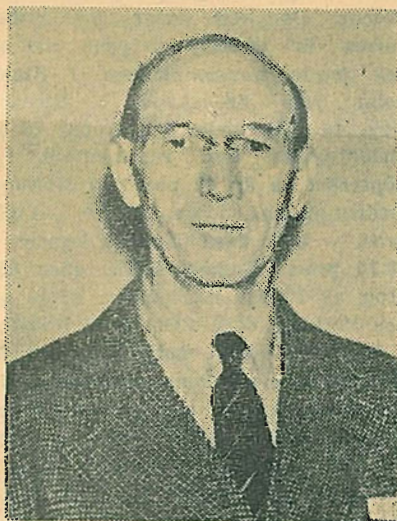
Hr Uhlin har samlat in räknehäften och anmärkningsböcker från de pojkar som är nämnda i inlagan, vilket hr Gerdes finner oroande, eftersom det kan

ha skett i syfte att få undan komprometterande material".

Ecklesiastikminister Weijne upplyser att han kommer att ta upp frågan om kroppsagan till omprövning. Det ska bli en utredning i samförstånd med lärarkåren, och man ska söka hitta på något annat sätt att komma tillrätta med de besvärliga barnen än genom stryk.

Påtryckningar mot föräldrar i Alvik

Det har nu gått tio dagar sedan två alvikslärare anmäldes till folkskoledirektionen i Stockholm för reglementsstridiga straffmetoder. Vår medarbetare Ture Gerdes, som inlämnade denna anmälan, ger här en redogörelse för vad den hittills lett till.

LEANDER WALLERIUS

TURE GERDES

— Kroppsagan har inställts i båda klasserna. Folkskollärare L. J. Mårtensson har låtit rottingen vila under denna tid, och den andre läraren, gymnastikdirektör Erik Uhlin, har inte utdelat några örfilar. Den extra lästid i skolan, som hr Uhlin tidigare anbefallt, har slopats. Schemat följes åter beträffande arbetstiden. De förut pressande läxorna har minskat, så att pojkarna äntligen kunnat få någon fritid för sina övriga intressen. Några fall av kränkande behandling av eleverna har heller inte förekommit, så långt jag fått veta. Överhuvud taget har det blivit hyggligare för pojkarna i båda dessa klasser.

Vid ett samtal i måndags med förste folkskoleinspektören, dr Bror Jonzon, upplyste han att de anmälda lärarna skulle få ta del av inlagan för att kunna yttra sig till varje påtalat fall. Detta är givetvis som sig bör. Jag framhöll dock risken av att lärarna kunde utnyttja detta för att öva påtryckningar på föräldrarna och eleverna, och ansåg lämpligt att folkskoleinspektionen eller direktionen först skulle söka kontakt med föräldrarna. Antingen genom att besöka dem i hemmen, eller — och ännu bättre — genom att sammankalla föräldramöten. Dr Jonzon sade att denna kontakt med föräldrarna snarast skulle upptas.

Ännu i går hade dock ingen sådan kontakt förekommit. Föräldrarna har fått besök av representanter för verkopressen, men inte av skolmyndigheterna.

— Forts. sista sidan —

Påtryckningar..

— Forts. från första sidan —

Eleverna har inte heller hört, De båda lärarna gör däremot dagliga kommentarer i sina klasser om att de blivit anmälda och kommer med utfall mot pressen och även mot mig. Detta gäller särskilt magister Mårtensson. När saken ändå avhandlas i klasserna borde det väl göras under folkskoleinspektionens ledning. Pojkarna är så pass stora att de mycket väl kan ventileras hela problemet tillsammans med representanter för skolmyndigheterna. Det är inte rätt att överlämna åt de anmälda lärarna att göra de påtryckningar de finner lämpliga. Hr Uhlin har insamlat räknehäften och anmärkningsböcker från de pojkar som nämns i inlagan, möjligen i syfte att få undan komprometterande material.

Som befarades har även föräldrarna börjat utsättas för påtryckningar. En av de i inlagan namngivna mödrarna har i sitt uttalande nämnt något om skolans tidigare överlärare Leander Wallerius. Det var under hans tid dessa prygelhistorier ostört kunde fortgå, och med hans offentligt deklarerade inställning för kroppsaga som uppfostringsmedel är det inte att förundra sig över.

Hotelse om tusen kronors böter

Hr Wallerius har nu ringt upp denna mor och hotat henne med åtal för ärekränkning, varvid hon gjorde gällande att hon kan påräkna ett straff på upp till tusen kronors böter. Emellertid sade sig hr Wallerius vilja ge henne en chans att slippa åtal. Hon skulle skriva ett nytt uttalande, vari hon tog avstånd från det hon gjort i inlagan och på så vis rehabilitera hr Wallerius. Detta nya uttalande skulle tillställas folkskoleinspektionen och hela stockholmspressen. Sker så, kommer frun i fråga att gå fri och åtalet endast drabba anmälaren, o. v. s. mig, med hela sin tyngd. Framhöll hr Wallerius.

Han kommer emellertid att få vänta förgäves på denna eftertraktade rehabilitering. Vilken ära han kan återupprätta genom ett åtal mot mig återstår att se. Mera hade han säkert vunnit om han följt de sedan åratal

upprepade och bevekande framställningarna att stoppa det ovärdiga skolpryget i Alvik. Men hr Wallerius har hårdnackat avvisat allt resonemang i denna sak.

När han nu ändå gjort sig påmind kan upplysas, att hr Wallerius sedan många år också varit barnavårdsman i Bromma. Samma principer har tillämpats i den tjänsten. En vice värd i Traneberg meddelade mig i går, att han vid ett tillfälle rådgjort med hr Wallerius om möjligheten att få bukt med barn, som brukade bråka utanför fastigheten.

— Ta ner dem i källaren och ge dem ett kok stryk, men se till att det inte finns några vittnen!

Det var barnavårdsmannen Wallerius recept — i vittnens närvaro.

Felaktig uppgift om nuvarande överläraren

Däremot är det att beklaga att den nuvarande överläraren i Alviksskolan, dr Ruben Gabrielsson, fått skylta i denna sak. Folkskollärare Mårtensson meddelade ju i Aftontidningen att han fått sin senaste rotting just av dr Gabrielsson, som i så fall skulle haft del i ansvaret. Senare har dr Gabrielsson framhållit, att Mårtenssons beskyllning är helt grundlös, och det finns ingen anledning att betvivla detta. Jag har nio års kännedom om Alviks folkskola och deras lärare, men aldrig hört någon anmärkning mot dr Gabrielsson.

Utredningen skulle tjäna bäst på att ett möte kom till stånd med de berörda föräldrarna, lärarna, representanter för folkskoleinspektionen och direktionen samt anmälaren. Helst bör det ske innan några flera hotelser om åtal distribueras.

"Avskaffa rottingen!"

I Morgon-Tidningen för söndagen behandlade chefredaktör Gösta Elfving problemet om skolagan i en ledande artikel med rubriken »Avskaffa rottingen i folkskolan!» Kravet får en sakligt stark argumentering och vi återger artikelns uppförande slutkläm:

»Ta bort agan, det är en uppmaning man vill ställa till folkskolans myndigheter. Lärarkåren bör gå i spetsen för kravet och därmed visa sin önskan att göra skolan helt demokratisk. Vi får inte låta folkskolan ha en prägel av särställning, en gammaldags underklass-stämpel. Skolkommissionen lär vara intresserad av att avskaffa skolagan. Ecklesiastikministern är en lärare med rik erfarenhet från folkskolan. Han är dessutom en klok pedagog, en god psykolog och en bra människa. Allt talar för att han skall önska förvisa både rottingen och rottingpedagogerna till museerna. Kan reformen av tekniska skäl inte genomföras omedelbart, så bör det ske så snart som möjligt. Senast när nästa läsår börjar, borde rottingpedagogiken ha rensats ut från folkskolan. Både undervisningen, lärarkåren och barnen vinner på att denna sista gamla fördom från en gången tid definitivt försvinner.»

Överlärare ämnar åtala för *Expressen* 18.11 anmälan mot skolan i Alvik

Den mot lärare i Alviks folkskola riktade anmälan till folkskoledirektionen synes nu komma att få ett rättsligt efterspel. Skolans tidigare överlärare, Leander Wallerius, meddelar vid samtal med *Expressen* att han anser sig ha blivit smäddad i skrivelsen till skolmyndigheterna och att han överväger att åtala den person som ingivit inlagan till folkskoledirektionen.

Den igångsatta undersökningen av de påtalade förhållandena i Alviksskolan, vilken utredning förste folkskolinspektören Bror Jonzon personligen handlägger, är ännu icke avslutad. Den som svarar för sammanställningen av föräldrarnas skrivelse till direktionen, redaktör Ture Gerdes, har föreslagit att man skall ordna ett möte med de berörda målsmännen, lärarna, representanter för folkskoledirektionen och folkskoledinspektionen samt anmälaren. Han vill även att eleverna skall höras.

I skrivelsen till folkskoledirektionen finns även skolans tidigare överlärare Wallerius omnämnd. Denne anser sig ha blivit ut-

satt för smädelser och ämnar åtala hr Gerdes.

— Jag anser att jag i detta sammanhang smädats i min tjänst, säger hr Wallerius vid samtal med *Expressen*. Jag överväger nu med en advokat om att väcka åtal mot anmälaren. Vad som sägs mot mig är lögnaktigt. Jag har alltid följt reglementet och hållit på humaniteten. Som överlärare i en skola med så stort elevantal som Alviks folkskola måste man emellertid också ha sinne för disciplin och ordning.

Utredning om agan vid folkskolorna.

Som *Expressen* tidigare meddelat har anmälan mot Alvikslärarna aktualiserat hela frågan om kroppsgagen vid folkskolorna — vid läroverken är agan förbjuden — och nu meddelar ecklesiastikminister Weijne att spörsmålet inom kort kommer att bli föremål för överväganden. Det har gått ett tiotal år sedan frågan senast var föremål för prövning, och sedan dess har förhållandena utvecklats dithän att en ny omprövning får anses erforderlig. Den förnyade prövningen kommer enligt ett intervjuuttalande av hr Weijne att ske i samförstånd med lärarkåren, och utredningen skall avse att undersöka vilka möjligheter man har att komma tillrätta med de besvärligaste fallen utan att tillgripa aga.

Alviksutredningen dröjer 2—3 veckor.

Folkskoledinspektören dr Bror Jonzon meddelar på *Expressens* förfrågan att undersökningen rörande förhållandena i Alviksskolan kommer att ta 2—3 veckor i anspråk. Skrivelsen till direktionen innehåller en rad punkter, som måste undersökas. Beträffande förslaget om ett möte med bl. a. föräldrar, lärare och representanter för folkskoledirektionen meddelar dr Jonzon att man inte kommer att bestämma någonting förrän lärarnas skriftliga förklaringar har inkommit.

Inte längre smörj i skolan!

Weijne fortsätter där Engberg slutade.

Statsrådet Arthur Engberg mildrade skolan för tio år sedan, och i dag står ecklesiastikminister Josef Weijne i begrepp att helt avskaffa den.

— Men det måste ske med och ej mot lärarkårens önskan, betonar statsrådet vid samtal med AB. Man kan gå fram två vägar för att nå målet. Antingen får det bli departementsutredning som sedan skickas ut på remiss eller också överlämnas skolan till skolkommisionen.

Det är mycket sannolikt att statsrådet väljer den senare vägen. Då kommer ärendet i form av en skrivelse från skolkommisionen till regeringen, som skickar ut förslaget på remiss. Givetvis skall lärarorganisationerna få yttra sig liksom skolöverstyrelsen och andra myndigheter. Frågan behöver inte gå till riksdagen utan ändring i skolstadgan kan regeringen besluta.

Det är naturligtvis den aktuella diskussionen om skolan som givit anledning till statsrådet Weijnes initiativ och inte enbart det under de senaste dagarna påtalade fallet i Bromma, som nu utredes.

Den allmänna uppfattningen om skolan håller på att ändras och därför bör frågan tas upp till förnyad prövning, förklarar statsrådet. Utredningen skall avse vilka möjligheter man har att komma tillrätta med de besvärligaste fallen utan att tillgripa aga. För min del hoppas jag på möjligheten att nå ett positivt resultat så att den gamla stridsfrågan kan avskrivas.

Ta bort agan *Arbetet* 18.11

det är en uppmaning man vill ställa till folkskolans myndigheter, skriver red. Gösta Elfving i *Morgon-Tidningen* (s) i anslutning till ett aktuellt fall.

Lärarkåren bör gå i spetsen för kravet och därmed visa sin önskan att göra skolan helt demokratisk. Vi får inte låta folkskolan ha en prägel av särställning, en gammaldags underklass-stämpel. Skolkommisionen lär vara intresserad av att avskaffa skolan. Ecklesiastikministern är en lärare med rik erfarenhet från folkskolan. Han är dessutom en klok pedagog, en god psykolog och en bra människa. Allt talar för att han skall önska förvisa bode rottingen och rottingpedagogerna till museerna. Kan reformen av tekniska skäl inte genomföras omedelbart, så bör det ske så snart som möjligt. Senast när nästa läsår börjar, borde rottingpedagogiken ha rensats ut från folkskolan.

Både undervisningen, lärarkåren och barnen vinner på att denna sista gamla fördom från en gången tid definitivt försvinner.

Ta bort agan ur folkskolan

är en maning, som *Morgon-Tidningen* (s) riktar till folkskolans myndigheter med ecklesiastikministern i spetsen såsom en lärare med rik erfarenhet från folkskolan, därtill en klok pedagog, en god psykolog och en bra människa:

Allt talar för att han skall önska förvisa både rottingen och rottingpedagogerna till museerna. Kan reformen av tekniska skäl inte genomföras omedelbart, så bör det ske så snart som möjligt. Senast när nästa läsår börjar, borde rottingpedagogiken ha rensats ut från folkskolan. Både undervisningen, lärarkåren och barnen vinner på att denna sista gamla fördom från en gången tid definitivt försvinner.

Man instämmer oreserverat!

StH Tidn 18.11

Aftonbladet 18.11

Ågan i skolan

kommer med jämna mellanrum upp i diskussionen och nu har den aktualiserats genom en artikel i Morgon-Tidningen (s) som anser att senast nästa läsår bör rottingpedagogiken ha försvunnit. Man kan oreserverat instämma så mycket mer som »rottingpedagogen» säkerligen är försvunnen för länge sedan. Om han eller hon möjligen skulle ha gömt sig kvar i någon avkrok är det med all säkerhet endast fråga om något enstaka bortglömt exemplar. Vår barnoms lärare, av båda könen, som trodde sig kunna slå in vett i de små disciplar-

nas huvuden, är en för länge sedan försvunnen typ. Riktigt är emellertid att folkskolstagan fortfarande inte har något direkt förbud mot aga, även om användandet av detta korrektiv år efter år har blivit allt mera kringskuret. Att det ändå finns kvar, även sedan det avskaffats i »högre» skolor, beror väl framför allt på att dessa högre skolor har en bestraffningsform, betydligt strängare än agan, som folkskolan saknar. Det är relegeringen. En läroverkspojke som är trillsk, enviss eller slyngelaktig kan sändas från skolan. Då måste folkskolan ta hand om honom, utan att ha någon

möjlighet att om han fortsätter sitt busliv skicka honom någon annanstans. Här är onekligen ett problem, som ofta förbises, ett problem som ingalunda är enkelt, men som dock gör att det i och för sig berättigade kravet på agans avskaffande inte löses lika enkelt i folkskolan som i andra skolformer.

Uppfattningen om skolagan tycks skifta även inom en och samma tidningsredaktion.

Agan vid folkskolorna 82 har stått på avskrivning 19.11

sedan länge, och nu ser det ut som om den kommer att bli direkt förbjuden liksom i läroverken. Propagandan mot brutal barnuppfostran med eller utan "tillhyggen" har gjort intryck — en intervju med ecklesiastikminister Weijne i Morgon-Tidningen vittnar om att han för sin del är beredd att genomföra denna reform utan längre dröjsmål. Det borde inte bli så svårt för honom att uppnå "samförstånd med lärarkåren". Flertalet lärare är främmande för den anstötliga, pedagogiskt underhålliga uppfostringsmetoden. Talet om att åtskilliga av de bästa lärarna skulle begagna aga är falskt. Klassificeringen är nu en helt annan. Vad som kunde påstås om en äldre generation lärare gäller inte längre. Efter tio års väntan är frågan — som hr Weijne säger — mogen för ny omprövning. De flesta föräldrar anser sig ha rätt att fordra en snabb omläggning.

Agans avskaffande

har inte gett "enbart goda erfarenheter", påstår pastor Pethrus' organ Dagen. "Slapphet är säkerligen lika farlig som brutalitet", heter det.

Vi vet inte var det är kommentatorn i Dagen gjort sina icke enbart goda erfarenheter av agans avskaffande. Men det där talet om slapphet brukar oftast vara en skylt för vilja att gå fram med stränga metoder. Det förvånar oss att i ett organ, som anser sig i särskild grad bärare av kristliga grundsatser, återfinna en tro på stryk som fostringsmedel. Man behöver inte vara "slapp" i fråga om de ungas fostran därför att man inte vill att skolorna skall tillämpa en rottingpedagogik, som dessvärre mycket lätt kan övergå i barnamisshandling.

Statsrådet Weijnes utfästelse att ta upp frågan om agan i folkskolan till utredning hälsas med tillfredsställelse. Vi är övertygade om att lärarkåren kommer att helt och fullt ansluta sig till utredningstanken och till en blivande reform. Efter tidningen Dagens uttalande hoppas vi däremot ingenting av organet i fråga.

Västmanl Folkblad 19.11

Rottingen på avskrivning

Ecklesiastikminister Weijne har meddelat, att frågan om kroppsagan i folkskolan kommer att bli föremål för utredning. Det skall undersökas vilka möjligheter man kan ha att komma till rätta med de besvärligaste fallen utan att tillgripa aga. För sin del sade sig statsrådet hoppas på möjligheten av ett positivt resultat, så att den gamla stridsfrågan kan avskrivas. Detta skulle alltså betyda, att rottingen möjligen kommer att försvinna som uppfostringsmedel. Om det verkligen lyckas för Josef Weijne att avskaffa kroppsagan i folkskolan, då skall hans insats komma att nämnas som en av de vackraste i den svenska folkskolas historia.

Enighet kommer icke att vinnas om kroppsagens avskaffande, därom kan man tyvärr vara alldeles övertygad. Många äro nämligen de lärare, som förmena, att en del barn icke kunna bringas till ordning och anständigt uppförande utan att man måste tillgripa kroppsaga. Många föräldrar äro av samma mening, åtminstone när det är fråga om vad de själva skola göra för att hålla sina egna ungar i styr. Och var och en, som haft ungar i huset, har väl någon gång funnit det så gott som löslöst med förmaningar och goda eller hårda ord. När tålmodet satts på för hårda prov, har det nog kliat i fingrarna även på den, som bestämt sig för att aldrig slå ett barn. Så det kan mer än väl förstås, att barnuppfostrare med erfarenhet av svåra fall kunna vilja

behålla agan som ett yttersta och sista medel.

Men trots alla svåra fall, som kunna åberopas som stöd för behållandet av detta yttersta och sista medel, är det utan tvivel det enda riktiga att avskriva detta medel såsom varande förkastligt. Det är svårt att tro att något barn förbättrats genom aga. Man kan naturligtvis med stryk tvinga ett barn till underkastelse för längre eller kortare tid och till ett ordentligt uppförande så länge det står under uppsikt. Men det barnet gör inte det goda för det godas egen skull. Det avhåller sig från att göra ont av fruktan för stryk. Obevakat drives det lätt att ta hämnd för vad det betraktar som lidna oförrätter. Man har väl varit pojke själv och vet hur det var!

Man kan tvinga och skrämman ett barn med stryk, men man kan aldrig uppfostra det med annat än vänlighet, goda råd och förmaningar. Att skrämman ett barn, det är ingen konst. Att locka fram barnets tillgivenhet så att det inte vill bringa sin fostrare sorg genom att göra något orätt, det är svårare. Men det är väl detta som bör vara uppfostrans mål, förefaller det. Vill man vinna barnets förtroende och vill man komma det att känna tillgivenhet, då får man inte använda rottingen. Såväl lärare som barn skola därför säkert vinna på att rottingen försvinner från skolorna.

E. Ovn.

Morgonbladet 19.11

Läraren måste ha ett medel mot indisciplinära elever

AGAN EN NÖDFALLSÅTGÄRD NÄR INGENTING ANNAT HJÄLPER

Edvin Wide.

Forts. fr. 1:a sid.

har ej varit beredd att tillstyrka avskaffandet av agan, innan man fått klarhet om vilka andra medel, som skulle anvisas folkskolan för ett tillrättaförande av de indisciplinära eleverna. Man kan konstatera, att agan som uppfostringsmedel i folkskolan har blivit alltmer sällsynt i den mån arbetsförhållandena förbättrats och hyfsning och folkbildning stigit. Det viktigaste är emellertid, att det kommit till stånd ett förtroendefullt samarbete mellan skola och hem.

Tore Stigbrand.

Folkskolans lärare önskar genom en intresseväckande undervisning och utnyttjande av elevernas verksamhetslust få möjlighet att utan åga nå målet för sitt uppfostringsarbete.

Skolagen är en yttersta nödfallsåtgärd, som en lärare måste tillgripa, när alla andra möjligheter att bringa en elev till ordning visat sig resultatlösa. De flesta av folkskolans lärare vill nog helst slippa att begagna sig av den kroppsliga bestraffning, som folkskolestadgan medger, men man är ingalunda enig om, att denna bestraffning helt bör förbjudas. Om möjligheten till kroppssaga skulle borttas, så måste andra effektiva medel ställas till lärarnas förfogande. Det finns nämligen barn, som trotsar en lärares alla försök att hålla disciplinen vid makt, och i de stora stockholmsklasserna är det särskilt svårt att komma till rätta med mera svårfostrade element.

Dagen har samtalat med en rad lärare och föräldrar om deras synpunkter på skolagen och har då ställt frågorna: Ligger det en styrka i den stadga, som tillerkänner lärarna rätt att aga barnen? Skulle vetskapen om, att skolagen vore förbjuden verka förslappande på ordningen i skolorna?

— Det ligger en viss styrka i stadgan om skolagen, anser folkskollärare Tore Stigbrand, Hammarby folkskola. Den har en återhållande inverkan på barnen. Vid olika tillfällen har det diskuterats, att man skulle förbjuda skolagen, och det har förekommit motioner i riksdagen härom. Men lärarkåren

(Forts. å sid. 7.)

De stora klasser, som folkskola nu har, försvårar den individuella behandlingen av eleverna och försvårar också tillvaratagandet av de enskilda elevernas verksamhetslust. Därför har medfört förhållanden, under vilka svårdisciplinerade barn kan undandra sig lärarnas kontroll.

Anna Åkesson.

Barnavårdsnämnden eller polisen också en utväg

— Skolagen finns, därför att det finns elever, som man ej på annat sätt kan bringa till ordning, säger folkskollärare Ernfrid Malmgren, Mälarhöjdens folkskola. Om en elev t. ex. får för sig att han skall skada en annan genom att skära hål på hans cykelringar, så kan läraren, när han finner den skyldige, själv enligt skolstadgan utdela aga

Ernfrid Malmgren.

i annan lärares närvaro. På det sättet blir saken snabbt och effektivt avklarad. Men läraren har också den möjligheten att vända sig till barnavårdsnämnden eller polisen, då det givetvis blir andra konsekvenser och den skyldige på ett helt annat sätt blir prickad. Frågan är, vilken metod, som är den bästa, att läraren själv tar hand om saken, eller han lämnar till andra att utföra bestraffningen.

Man kan undvika aga genom att t. ex. uppträda överlägset och ironiskt mot barnen, men det lär väl ingalunda vara att föredra. Problemet är mycket svårt för folkskolan. Läroverken har det betydligt bättre, som kan skilja en elev från skolan, om han ej uppför sig juste.

Principiellt tror jag, slutar folkskollärare Malmgren, att varje lä-

rare är emot aga. Jag vet ingen lärare, som ej uttalat sitt verkliga beklagande, när han tvingats vidta en sådan åtgärd. Men skall agan bort, så måste lärarna ha något annat medel i stället, då det gäller att komma till rätta med de verkligt svårhanterliga fallen, som ej låter inordnas sig under vanliga villkor.

Det bästa är vinna barnens förtroende

Fröken Anna Åkesson i Gustav Vasa folkskola förklarar, att hon aldrig ens reflekterat över att ta till reglementsenlig aga.

— En och annan örfil har jag väl knäppt till med någon gång, fast jag nu inte kommer ihåg, när det sist skedde, säger hon. För övrigt är det mycket svårt att ge någon generell regel, då det gäller aga eller icke aga. Det man använder som disciplinmedel, då det gäller det ena barnet, passar ej, då det gäller det andra. Det måste ske en individuell prövning för varje fall.

För min del strävar jag efter att vinna barnens förtroende. Kan man nå detta är disciplinfrågan löst. Men det kommer ej på en gång. Det är något, som man når efterhand.

Då det gäller frågan, om borttagande av möjligheten till aga i skolan skulle verka förslappande på ordningen, tror jag ej detta. Det finns lärare, som aldrig använt aga, men det betyder ej, att deras klasser varit mindre disciplinerade.

De svårhanterliga är ofta pojkar i fjärde och femte klasserna

Folkskollärare Edvin Bjärvall i Riksby folkskola menar, att det finns fall, där man ej kan komma till rätta med eleverna, och under sådana förhållanden är det förstäeligt, om läraren som en yttersta konsekvens tillgriper aga. Det finns elever, som ej lyssnar till vad läraren säger, och man måste ha ett medel att komma till rätta med dessa. Det brukar oftast vara pojkar i fjärde och femte klasserna, som utgör de svårhanterliga fallen. Skulle agan försvinna, måste läraren få något annat medel i stället, då det gäller att behandla de mera asociala eleverna. En möjlighet, som ibland kan tillgripas, är att skicka svåra barn till observationsklass, där det råder en friare arbetsordning. Hit kommer ofta mycket intelligenta barn, som ej kan inordnas i en vanlig stor klass, därför att de saknar koncentrationsförmåga.

Overlär. Edvin Wide, Abrahamssbergs folkskola, tycker, att tiden är mogen att få bort agan i skolan, men det gäller, att läraren får något annat medel, som kommer besvärliga elever att förstå, att de ej kan göra, vad de vill. Viktigt är, anser hr Wide, att det blir ett rätt samarbete mellan skola och hem, så att läraren får klart för sig den psykologiska bakgrunden till barnens sätt att vara.

Viktigast är samarbete mellan skola och hem.

Sekreteraren i Målsmännens riksförbund, fru Isa Philipson, Djursholm, har den åsikten att tillståndet för lärare att ge aga skall bort ur folkskolestadgan. Läraren vet alltför litet om den psykologiska bakgrunden till barnens uppförande för att han eller hon skall tillåtas ge kroppslig bestraffning. Det enda riktiga är, att det kommer till ett mer intimt samarbete mellan skola och hem, att föräldrar och lärare samverkar att nå ett gott uppfostringsresultat.

Tjänsteman Gustaf Berglund, som är pappa till sex barn, av vilka två går i skolan, anser i motsats till fru Philipson, att lärarna absolut bör ha rätt att ge barnen aga. Lärarna skulle förlora i respekt, säger hr Berglund, om de fräntoges rätten till kroppssaga. Utan tvekan är det många gånger fruktan för en mer handgriplig bestraffning,

som avhåller skolbarnen att bära sig illa åt.

Mina pojkar har i skolan då och då fått någon mera fysiskt kännbar bestraffning, en lugg eller en örfil, och det har de bara mått bra av. Vart skall det ta vägen med det uppväxande släktet, om barnen först och främst skall dirigera hemmen, såsom nu rätt allmänt sker, och sedan ha övertaget även i skolan?

—ts.

Dagen

21.11

Ruskiga detaljer om Alviks-agan

Hr Uhlin, berättade de, utdelar för sin del kroppsagan i form av örflar, vanligen i serier om tre stycken. En av pojkarna fick örflarna sedan han anklagats

berättades för Weijne vid föräldrauppvaktning

för att ha skrivit av ett tal ur en kamrats skrivbok och efter att ha fått order att ta av sig glasögonen. På en annan märktes serien i form av fingeravtryck på kinden när han kom hem. I hans fall påstod Uhlin att pojken var lat, men hemma hjälper han villigt till när han någon gång blir kvitt sina läxor. Han har gått ner ett kilo sedan förre terminen, vilket är onaturligt för hans ålder och måste bero på arbetshetsen i skolan.

Om en tredje pojke berättades att han hade fått så kraftiga slag i huvudet att han måst gå och lägga sig sedan han kommit hem.

Nio timmars arbetsdag!

Det värsta med hr Uhlin är dock trots allt den psykiska misshandeln i form av order om övertidsläsning, hånfulla tillmälen, öknamn o. s. v.

Han skiljer på "kompletta" och "icke kompletta" elever, och de sistnämnda har han brukat hålla i skolan upp till nio timmar flertalet vardagar. En av pojkarna fick vid ett tillfälle order att inför klassen upprepa efter hr Uhlins diktamen: "Jag är dum för jag heter Nilsson", och han blev hela vårterminen kallad "mamsell Nilsson".

När eleverna inte kan svara rätt eller när de begär förklaringar av magistern får de ofta order att komma fram till katedern och stå där i timtal "för att hålla sig vakna". I räkneböckerna skriver hr Uhlin ofta frågetecken fast talen är rätt räknade, och när de frågar vad det betyder tillsägs de att stå upp och grubbla tills de kommer underfund med det själva.

Trodde sig jagad av läraren, hoppade genom fönstret.

En av pojkarna är så rädd för hr Uhlin att han ofta får magvärk och diarré när han ska gå till skolan, där han får sitta med mindre avbrott från 8 på morgonen till 18 på kvällen, en annan drömde en natt att han jagades av Uhlin och blev så förskräckt i sömnen att han hoppade ut genom fönstret. Någon av pojkarna har för sin mamma förklarat att "jag vill hellre ta livet av mig än gå i skolan i morgon".

Den mamma, vars pojke en gång kommit hem blodig i byxorna efter hr Mårtenssons rottingtraktering, bekräftade nu än en gång sina uppgifter inför skolminister Weijne, och en av de närvarande fäderna talade om att hans pojke genast han började skolan fick stryk fast han hade haft ledgångsreumatism och var mycket klen. Orsaken till att den pojken fick smaka rotningen var att han hade misstolkat en 5:a som hr Mårtensson hade skrivit på svarta tavlan. Han kallades fram, fick lägga sig över katederstolen och tilldelades några rapp med rotningen.

Timmen därpå fick han näsblod, varpå hr Mårtensson såg sig nödsakad skicka en av sina nummerpojkar — han nämnde dem aldrig vid namn utan bara

med nummer — till apoteket för att skaffa blodstillande medel.

Redaktör Ture Gerdes, som ledde uppvaktningen hos hr Weijne, och som har skrivit anmälan till folkskoledirektionen, berättar att de uppvaktande föräldrarna aldrig träffat varann förrän i dag på kanslihuset, men att de nu är kallade till ett sammanträde med representanter för folkskoledirektionen.

I delegationen deltog utom hr Gerdes fruarna Linnea Persson, Anna Holmgren, Alice Jansson, Inez Örhammar, Märta Lindelöw, Elsa Karlsson och Helga Olsson samt herrarna Thore Thörne-stad och Karl Johan Amnell.

Tack till Weijne.

De slutade sitt samtal med hr Weijne med att överlämna en skrivelse med några allmänna synpunkter på skolan. I skrivelsen tackar de hr Weijne för att han lovat utreda skolagens avskaffande och instämmer i Målsmännens riksförbunds uppfattning att arbetsbelastningen i skolorna måste lättas så att barnen får någon fritid över för egen räkning samt tid till sömn. Dessutom understryker de skolöverläkaren Urban Hjärnes uttalanden att den själsliga misshandeln måste avskaffas och att skolans huvuduppgift är att låta barnen växa upp till friska, arbetsamma, arbetsglada och varmhjärtade människor.

Aftonbladet 21.11

Psykisk misshandel är lika fördömlig som agan i skolan

— Ett användande av den — tyvärr — ännu tillättna formen av s. k. fostran och dressyr som benämnes aga, men som ofta är att jämställa med kroppslig och själslig misshandel, det kan visserligen framtinga lydnad, tystnad i klassen och ett rabblande av utanolxor, men det kan aldrig ge det minsta av vad som är skolans huvuduppgift, nämligen att låta barnen växa upp till friska, arbetsamma, arbetsglada och varmhjärtade människor, säger skolöverläkaren för Stockholms folkskolor, dr Urban Hjärne, vid ett samtal med MT om skolan.

Morgonbladet 20.11

— En lagändring är önskvärd, fortsätter dr Hjärne. Agan är avskaffad för länge sedan vid läroverken, den kan inte vara nödvändig heller i folkskolan.

Det finns en och annan lärare som inte passar för sin uppgift och då tillgriper stryk för att som han tror få disciplin. Läraren kan vara sjuk eller trött eller obalanserad av annan anledning, men i ett sådant tillstånd är han olämplig för sitt uppdrag. Med psykisk eller kroppslig misshandel av barn kommer man ingenstans.

Dr Urban Hjärne.

Dr Hjärne vill särskilt understryka att det är lika nödvändigt att avskaffa både själslig och kroppslig misshandel. Ett hänfullt uttryck, ett hänfullt ord, bara några spydiga anspelningar kan vara tillräckliga att för långa tider stänga av all kontakt mellan lärare och elever.

Lise Børsum, som suttit två år i tyskt koncentrationsläger, skrev en artikel i tidningen "Vi", som dr Hjärne rekommenderar till genomläsning. Den har titeln "Vad ger vi mot våra barn?" och vi citerar ur densamma: "Det är galet att slå människor, det är förråande, brutalt och upprörande. När vi straffar barnen på detta sätt, då är vi i verkligheten med om att skapa något av samma auktoritetsbegerpp som de hade därnere (bland SS-männen) och det är fara värt att vi grundlägger hos barnen något av samma ångest och slavmentalitet, som när den förstärkes och får genomsyra ett helt folk kan leda till sådana gränslösa olyckor som världen just genomlevat."

Skolan skall ge barnen fostran, den skall ge barnen arbetsglädje. Yttre polering och dressyr kan ha sina behagligheter i samvaron, men sådan fostran delger läraren bäst genom sitt uppträdande, slutar dr Urban Hjärne.

Ea.

Alviksföräldrar till herr Weijne rörande skolan

En man- och kvinnostark deputation, bestående av representanter för föräldrarna till barnen i Alviks folkskola uppvaktade på torsdagsförmiddagen eklesiastikministern, statsrådet Weijne. Deputationen förklarade att den ansåg sig tolka en allmän föräldraopinion, då den uttryckte förhoppningen att den av statsrådet planerade utredningen om skolans avskaffande skall ge ett snabbt resultat.

De uppvaktade underströk vidare de synpunkter Målsmännens riksförbund framfört till 1946 års skolkommision, synpunkter vilka går ut på att den nuvarande arbetsbelastningen i skolorna lättas så att barnen kan få någon fritid för egen räkning och tillräcklig tid för sömn.

Deputationen instämde i skolöverläkarens, docent Urban Hjärnes, uttalande att den själsliga misshandeln i skolorna måste avskaffas. Vi vet av egna erfarenheter hur deprimerade barnen blir om de utsätts för hänfulla anmärkningar och negativ kritik av någon lärare. De uppvaktade sade sig vara övertygade att statsrådet Weijne delar docent Hjärnes uppfattning att skolans huvuduppgift är att låta barnen växa upp till friska, starka, arbetsglada och varmhjärtade människor. Vi hoppas att denna strävan snart skall kunna avspeglas i samtliga lärares undervisningsmetoder.

Deputationen bestod av fruarna Linnéa Persson, Ann Holmgren, Alice Jansson, Inez Örhammar, Märta Lindlöf, Elsa Karlsson och Helga Olsson samt herr Ture Gerdes, Karl Johan Annell och Thore Thörneblad.

Statsrådet Weijne meddelar vid ett samtal med Expressen strax efter uppvaktningen att deputationen fått svaret att frågan om kroppssagan skall tas upp i stort av den nu arbetande skolkommisionen. "Vad speciellt Alviksförhållandena beträffar hänvisade jag", säger statsrådet, "till folkskolektionen, som i egenskap av kommunal myndighet i första hand har att ta ställning till saken."

Expressen 21.11

fast det bar emot för oss, fick hon så stor hon var smäll. Det gjorde intryck så vi beslöt att fortsätta, och sedan dess har hon fått stryk, när det varit anledning.

Flickan har blivit helt förändrad. Nu är hon lugn och harmonisk, sköter sitt arbete och har fått mycket bättre betyg. Hon sover ut och känner sig friskare och gladare. Hon har fått nya kamrater och intressen. Vi är så tacksamma för det, och själv är hon också tacksam. Hon ser nu i vilken fara hon var, och hon har också sagt, att hon tycker det är skönt att få aga, fastän vi inte spar på riset, när hon gjort något galet. Hon vet att det hjälper henne, och hon tycker samvetet blir lättare, när allting klaras upp på det sättet. Så det är riktigt som Lindén sade, att ungdomen har ofta bättre förstånd än de äldre i sådana här saker.

Det är säkert många andra som tycker på samma sätt och som är glada över att Dagen i denna fråga som i många andra vågat tala rent ut och tala med ansvar.

Dagen 22.11 M. T.

SKALL MAN AGA?

Jag läste folkskollärare Lindéns artikel med stor behållning och tyckte, att han hade alldeles rätt. Vi har ansvar att hålla de unga i tukt och förmaning, om de skall kunna räddas. Men det går att rädda dem endast om ansvarskänslan finns. Nog är det bra mycket bättre att de får smaka på riset eller rottingen när så behövs än att de kommer ut på avvärger för hela livet. Jag och min hustru har sett att, som Lindén säger, aga kan göra gott i sådana fall. För ett år sedan fick vi ta hand om en brorsdotter, som blivit föräldralös. Hon var 17 år då och hade vant sig vid att göra som hon ville. Hon var ute sent på nätterna och i vilket sällskap som helst. Hon sov litet och sprang i stället på biografer och dans. Hon skötte inte alls sin skola, hon går på gymnasiet. Vi förmanade och varnade henne, men det tycktes inte göra någon verkan. När vi en dag kom på henne med att snatta ur hushållskassan, kände vi, att vi måste göra allt för att hjälpa henne, och

Föräldrabesök i Kanslihuset

Alvikstallen relateras för skolministern

Opinion för reformer

Föräldraopinionen i skolfrågan gjorde sig i går hörd i Kanslihuset, där en delegation på sex mödrar och tre pappor uppvaknade statsrådet Weijne med sina synpunkter. Delegationen utgjordes av de föräldrar, vars uttalanden om den kroppsliga och själsliga agan i Alviks folkskola utredes av folkskoledirektionen i Stockholm.

— Vår uppvaktnings gällde dock inte den saken, framhåller red. Ture Gerdes, som var med i delegationen. Därvidlag avvaktar vi de resultat, som den nu pågående utredningen kommer till. Hos statsrådet Weijne gav vi uttryck för den allmänna föräldraopinion som nu påkallar skolreformer i olika avseenden. Vi uttryckte vår tacksamhet till statsrådet Weijne för att han trätt in för skolagens avskaffande och underströk även de synpunkter på lättnader för skolbarnen, som Målsmännens riksförbund samt skolöverläkaren i Stockholm, docent Urban Hjärne, framfört.

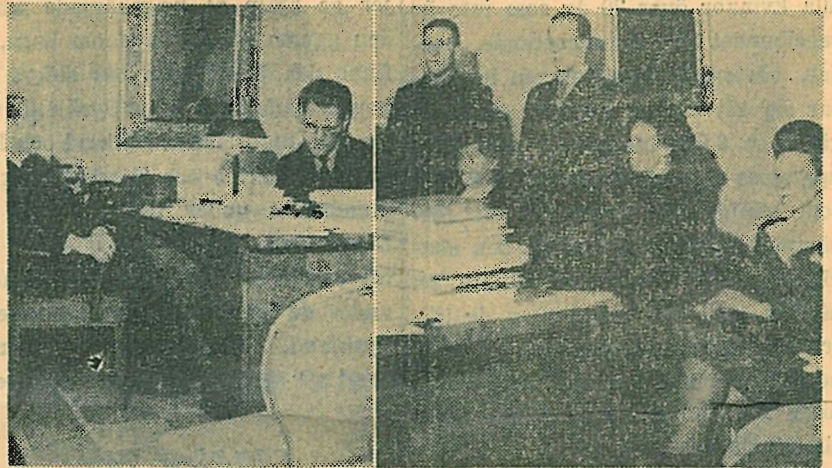
Detta skulle egentligen vara hela ärendet. Statsrådet Weijne visade sig emellertid mycket intresserad av att höra föräldrarnas personliga mening om de påtalade förhållandena i Alviks skola. Samtliga relaterade då sina erfarenheter, av vilka de mest an-

— Forts. från första sidan —

anmälda lärarna. Föräldrarnas synpunkter är endast refererade var för sig i inlagan till direktionen.

Efter ett samtal på tre kvarts timme framhöll statsrådet Weijne att frågan om skolagens avskaffande utredes av skolkommissionen och att han personligen skulle medverka till ett positivt resultat.

Hr Weijne var emellertid enig med föräldrarna, att kroppssagan i och för sig inte var så svårt problem som den själsliga pina, som barnen tyvärr kan utsättas för genom olämpliga metoder. Även med dem måste man försöka komma tillrätta.

Sex av de uppvaktnade föräldrarna hos statsrådet Weijne: Fruarna Elsa Karlsson, Märta Lindelöf och Inez Örhammar samt herr Ture Gerdes, Thore Thörnestad och K. J. Amnell.

märkningsvärda tidigare delgetts folkskoledirektionen i den inlämnade inlagan.

Hr Weijne uttalade sin förvåning över att dylika förhållanden kunnat pågå så länge och framhöll att folkskoledirektionen verkligen har allvarliga saker att utreda. Själv tillkännagav statsrådet Weijne att han med intresse skulle ta del av

utredningen, när den föreligger färdig.

Det kan anmärkas att detta var första gången föräldrarna träffade samman. De känner inte varandra inbördes, och själv är jag bara bekant med två av dem, som tidigare varit mina grannar. Det rör sig alltså inte om någon planlagd aktion mot de nu

— Forts. sista sidan —

Skrivelsen som överlämnades till statsrådet Weijne var av följande lydelse:

Undertecknade föräldrar, som har eller har haft barn som elever i Alviks folkskola i Bromma, har med glädje sett statsrådet Weijnes löfte att personligen leda en snar utredning om skolagens avskaffande.

Vi tror oss tolka en allmän föräldraopinion, då vi uttalar vår förhoppning att denna utredning skall ge ett snabbt och önskat resultat.

Samtidigt ber vi att få understryka de synpunkter som Målsmännens riksförbund framfört till 1946 års skolkommission, nämligen att den nuvarande arbetsbelastningen i skolorna lättas, så att barnen kan få någon fritid över för egen räkning samt tillräcklig tid för sömn.

Även ber vi att som föräldrar få instämma i skolöverläkarens i Stockholm, docent Urban Hjärne, uttalande — senast i Morgon-Tidningen för i onsdags — där han påpekar att även den själsliga misshandeln måste avskaffas. Vi vet av egna tråkiga erfarenheter hur deprimerade barnen blir, om de utsättes för hänfulla anmärkningar och negativ kritik av någon lärare.

Vi är övertygade om att statsrådet delar docent Hjärnes uttalande uppfattning att skolans huvuduppgift är att låta barnen växa upp till friska, arbetssamma, arbetsglada och varm-hjärtade människor, och hoppas att denna strävan snart skall kunna avspeglas i samtliga lärares undervisningsmetoder.

Skrivelsen var undertecknad av de uppvaktnade föräldrarna: Elsa Karlsson, Alice Jansson, Helga Olsson, Anna Holmgren, Linnea Persson, Inez Örhammar, Karl Johan Amnell, Märta Lindelöf, Thore Thörnestad, Ture Gerdes.

Ny Dag 22.11

Aga förbjuden på skyddshem men folskollärarna rådlösa

Det är märkligt och upprörande i och för sig att aga alltjämt reglementslikt får delas ut mot högst normala folkskolebarn — det är ändå märkligare om man betänker att agan numera är avskaffad inom ett område där man kunde tycka att det skulle vara betydligt svårare att undvara den, nämligen på skyddshemmen.

— Skyddshemmen heter numera, sedan den 1 juli i år, något annat, nämligen ungdomsvårdsskolor, erinrar byråchef Torsten Eriksson i Socialstyrelsen vid ett samtal med AT. Redan medan de kallades skyddshem hade dessa institutioner mycket restriktiva bestämmelser för agan. Nu är agan på ungdomsskolorna strängt förbjuden — och med aga menas då inte bara traktering med rotting utan också hårluggar, örfilar o. s. v.

Torsten Eriksson.

Vi strävar över huvud taget att komma ifrån de negativa uppfostringsmetoderna, vi har upptäckt att straff inte skapar utan tvärtom förhindrar kontakt med eleven, att straffet är en slags kapitulation från lärarens sida och följaktligen värdelöst i modern upfostran.

Jag medger, slutar hr Eriksson, att det kan vara svårt för en lärare i obygden att hålla reda på en skara bråkiga skolpojkar och att man kan förstå om han tillgriper bestraffningsmetoder. Men på Stockholms breddgrader borde skola vara absolut utesluten.

Hur ska man göra då, undrar läraridning.

Folskolans lärare anser sig ha rätt att kräva av dem som med stora ord nu utdömer agan, att de ger klara besked om vilka medel de anser lämpliga att använda i syfte att uppfostra elever, då försök att tala dem till rätta visat sig fruktlösa. Några sådana medel har dock

ännu inte anvisats, skriver Svensk lärartidning apropå Alviksfallet.

Folkskolans lärare vill veta, fortsätter tidningen, hur de ska behandla en elev, som medelst slangbåge krossar alla gatlyktor, som råkar stå i hans väg, en elev, som med tillhjälp av en kniv ristar sitt namn i skolans dörrar, en pojke som uppför sig otillbörligt mot sina flickkamrater på väg till och från skolan, en elev, som avsiktligt stoppar skolans alla vattenklosetter fulla med tidningspapper, en elev som sätter krokben för sina kamrater vid in- och utmarsch, en elev som misshandlar sina yngre skolkamrater och plågar djur, en elev som visar ovilja mot skolarbetet — utan att vara obegåvad — och på alla sätt saboterar undervisningen, en elev som i korridoren förorenar i sina kamraters gummistövlar m. m.

Relegering utesluten.

Vilka medel är tänkbara i stället för aga? Att utan vidare skilja eleven från undervisningen går ej i en obligatorisk skola. Anmälan till barnavårdsnämnd kan givetvis diskuteras men kan mången gång komma att medföra betydligt allvarigare konsekvenser för den unge än en lindrig aga.

Om agan helt tas bort torde det emellertid vara nödvändigt att ha tillgång till ett snabbt verkande medel att kunna skilja den felande eleven från hans klass. Tidningen tänker sig ev. särklasser, avskiljningsklasser i likhet med de s. k. psykopatklasserna. Men vilka lärare skulle frivilligt vilja åta sig att undervisa där?

En annan möjlighet som tidningen anser förtjäna övervägas är inrättandet av föräldraråd vid varje skola dit skolans lärare skulle kunna hänskjuta disciplinmål.

Hip, hip, hurra! *Nya W. 23/11-46.*

Tillåt oss att å alla små busfröns vägnar uttrycka en stilla glädje över de initiativ som tagits, att få den grymma kroppsgagan i folkskolan i lag förbjuden. Hittills har det varit förenat med en viss risk att spika fast magisterns galoscher vid golvet, skära av svansen på frökens katt och att sabotera undervisningen. Men denna risk skall nu försvinna liksom andra inhumana uppfostringsmetoder.

Förr i världen kallade vi dem som ägnade sig åt dylika nöjen för små lymlar. Nu läser jag i en tidning, att det var grymt att kalla de små rara livan så. De äro helt enkelt "missanpassade", vilket är något helt annat. Det lär väl betyda att de ha svårt att anpassa sig efter rådande rättsbegrepp. Om de krossa gatlyktor, sätta krokben för äldre personer och roa sig med andra dylika ting, så rå de inte för den saken — de ha blivit "missanpassade" på grund av vissa ogynnsamma omständigheter. Den tillbörliga vrede, som pedagogen i sådana fall känner, bör följaktligen inte på något sätt gå ut över rackarungen personligen, utan rikta sig mot de förhållanden, som gjort ungen "missanpassad".

Ack ja, kung Salomo, inför den nutida pedagogiken kommer din vishet jämmerligen till korta! Du lärde, att det under vissa förhållanden var både inhumant och kärlekslöst att låta sina telningar vara utan aga. Men så fanns inte heller på den tiden det förträffliga ordet "missanpassad".

Men nu är snart den döende maskulina kulturvärldens saga all, som det så vackert hette i början av seklet. Låtom oss fördenskull på gammalt hederligt amerikanskt vis uppstämna ett hip, hip, hurra! Detta så mycket hellre som avbrutaliseringen sträcker sig till allt flera områden. Sålunda höjas allt flera röster för en fullständig nyorientering ifråga om behandlingen av fyllerister. Om hr Finkelmann en afton är ute och härjar, så bör han inte av handfasta poliser transporterats till finkan för att sova ruset av sig, utan ömt och varligt forslas till sjukhuset och där pysslas om av snälla systrar. Förslagsställarna ha emellertid glömt bort att tala om hur man skall förfara, i tal Finkelmann tackar för den humana behandlingen genom att prygla upp de vänliga människorna. Kanske poliserna i alla fall äro bra att ha vid sådana tillfällen. Och kanske även en skolmästarrotting, som inte är missanpassad, i vissa undantagsfall utgör det enda möjliga korrektivet.

Probatum est som de gamla romarna sade.

Justus.

Det är lustigt 23

att det organ som kommer en att mest tvipla på kristendomens förmåga att förändra sinnet och verkligen få människorna att leva fördragsamt är den tidning som framför allt späcker sitt tal med gudliga ord, nämligen den "bibel-kristna" tidningen Dagen. Det torde finnas få pressalster i vårt land där intolerans och öga-för-öga-mentaliteten frodas så som i denna tidning. Att söka komma till rätta med missanpassade individer genom att analysera vad som ligger bakom deras handlingar är inte i Dagens stil. Där är de enda effektiva medlen att slå igen, hårt och eftertryckligt, samt att dessutom genom så många förbud som möjligt binda människorna. Nu senast uppträder tidningen till försvar för skolagan. Den anses vara av "odisputabelt värde". Att gå in i saklig diskussion med pastor Pethrus lönar sig väl knappast. Man får nöja sig med att inför det faktum att vi inte alla uppfostras av pastorn uttrycka sin glädje genom att säga som pastorns anhängare brukar säga: Halleluja!!!

Expressen 23.11

Om agan

helt tas bort, torde det emellertid vara nödvändigt att ha tillgång till ett snabbt verkande medel att kunna skilja den felande eleven från hans klass, skriver Svenska Läraretidning:

Det skulle kunna tänkas, att man i folkskolorna — åtminstone i de större distrikten — inrättade särklasser, avskiljningsklasser i stil med de s. k. psykopatklasserna, men med endast 7 — 8 elever, och dit överförde särskilt disciplinära elever. Men vilka lärare skulle frivilligt vilja åta sig att undervisa där?

En annan möjlighet, som förtjänar att övervägas, är inrättandet vid varje skola av föräldraråd, som skulle kunna bestå av lika antal föräldrar och lärare och ha att snabbt ta ställning till alla de disciplinmål, som av skolans lärare hänskötas dit.

Alla uppslag till utvägar att komma ifrån agan kommer givetvis att prövas av den kommitté, som av allt att döma inom kort kommer att tillsättas för att allsidigt och förutsättningslöst utreda frågan, slutar tidningen.

Morgenbladet

23.11

19 $\frac{23}{11}$ 46

Skolagan

Skolagens bibehållande är föremål för mycket delade meningar bland såväl målsmän som lärare. Detta bekräftade för övrigt enquêteuttalandena i Dagen nyligen. En sannolik majoritetsfalang kräver agans absoluta avskaffande i folkskolan liksom förut skett vid läroverken. En annan falang anser, att rätten att utdela aga i skolan bör kvarstå såsom en nödfallsutväg i mer svårartade uppfostringsfall. En tredje riktning hävdar, att inga restriktioner beträffande skolagan bör införas.

Huruvida skolagens avskaffande skulle bli till gagn för någon part, kan ifrågasättas. Visst har det hänt — men inte ofta under senare år, — att mindre balanseerade handhavare av rätten att utdela aga gjort sig skyldiga till missbruk, men detta motiverar näppeligen agans avskaffande. Allmänhetens reaktion mot missbruk följer så snabbt och är i regel så kraftig, att ytterst få — om ens någon — lärare vill utsetta sig för densamma i onödan.

Det är alldeles självklart, att skolagan måste handhas med största försiktighet, om den inte skall bli till skada för barnet. Att föräldrarna helst själva vill ha hand om agandet är lätt begripligt. Men ett intimt samarbete mellan lärare och föräldrar bör vara en både framkomlig och god lösning av frågan.

Under den bestämda försättningen, att den handhas med omdöme och sans, är utan tvivel den i Folkskolestadgan medgivna rätten att utdela aga, där detta är påkallat, av odisputabelt värde. Den blir åtminstone indirekt en hållhake på disciplinära och asocialt anlagda elever. Om den toges bort, skulle säkerligen många uppstudsiga barn utnyttja detta till skada både för sig själva och för skolans arbete.

Om skolagan skall tas bort, bör något annat — underförstått lika effektivt? — sättas i stället, anses från alla håll. Men vad detta skulle vara, tycks man ha svårt att komma underfund med. Läraren skulle möjligen oftare än hittills i svårare fall vända sig till barnavårdsnämnden. Men om detta vore lyckligare för barnet, kan betvivlas. Det skulle på ett helt annat sätt vara prickat, än om det finge sin aga och saken därmed vore utagerad. Man bör heller inte bortse från att den

metoden bleve omständlig och tidsödande.

Att avskaffa en sak, innan man har något att sätta i stället, är väl också mindre välbetänkt. En fortsatt förnuftig användning av agan, får nog anses vara att föredra framför att i fostrargärningen inte ha något verkligt argument alls. Nog finns det möjlighet att förebygga befarade missbruk.

Dagen

23.11

av värde att anföra i en eventuell diskussion. De fula insinuationerna, som kollegan i övrigt tillåter sig är ett dåligt camouflage.

För övrigt må konstateras, att Dagen inte sagt tillnärmelsevis det, som den plötsligt patetiskt vordna kvällskollegan påstår. Sålunda har Dagen inte sagt att man inte skall "söka komma tillrätta med missanpassade individer genom att analysera vad som ligger bakom deras handlingar." Att objektivt söka komma underfund med varje indisciplinärt eller asocialt inställt barn och handla därefter utan att falla i farstun för vare sig moderna eller omoderna fraser och slagord strider ingalunda mot Dagens syn på uppfostringsproblemet. "Att slå igen, hårt och eftertryckligt" har Dagen aldrig påstått vara "det enda effektiva medlet". Däremot har Dagen vågat göra gällande att "den i folkskolestadgan medgivna rätten att utdela aga, när detta är påkallat är av odisputabelt värde". Men detta betyder ingalunda att man inte skall ta reda på den psykologiska bakgrunden eller förutsättningen för barnets handlingar. Ännu mindre betyder det att man inte skall pröva om agan verkligen är "påkallad". För övrigt är sagt att agan bör anses vara "en nödfallsväg i svårartade uppfostringsfall."

För att ytterligare hjälpa Expressen att läsa Dagen rätt inntill må påvisas, att Dagen utgått från den självklara förutsättningen att agan bör "handhas med största försiktighet" och att missbruk på allt sätt måste

förebyggas. De kategoriska uttalandena mot skolagan innebär för övrigt ett underkännande av lärarnas omdömesförmåga och lämplighet att fostra sina elever. Man låter ju framskymta att man anser att deras handhavande av agan skulle vara vådligt för barnen psykiska välbefinnande.

Låt oss till sist se vad en så auktoritativ tidning som Svensk Lärartidning har att säga i den aktuella frågan. "Folkskolans lärare anse sig ha rätt att kräva av dem som med stora ord nu utdöma agan att de ge klara besked vilka medel de anse lämpliga att använda i syfte att uppfostra elever då försök att tala dem tillrätta visat sig fruktlösa", skriver tidningen. "Folkskolans lärare vill veta, heter det vidare, hur de skall behandla en elev, som med slangbåge krossar alla gatlyktor som råkar stå i hans väg, en elev som med tillhjälp av en kniv ristat sitt namn i skolans dörrar, en pojke som uppför sig otillbörligt mot sina flickkamrater på väg till och från skolan, en elev som avsiktligt stoppar skolans alla vattenklosetter fulla med tidningspapper, en elev som sätter krokben för sina kamrater vid in- och utmarsch, en elev som misshandlar sina yngre skolkamrater och plågar djur, en elev som visar ovilja mot skolarbetet — utan att vara obegåvad — och på alla sätt saboterar undervisningen, en elev som i korridoren förorenar i sina kamraters stövlar m. m., m. m."

Det vore en positiv upp-

gift för Expressen att söka ge svar på dessa allvarliga frågor.

Dagen

25.11

En 'lustig' polemik

Kvällskollegan Expressen upplyste i lördags sina läsare om att den inte ville föra en saklig diskussion med Dagen, detta särskilt beträffande frågan om skolagens vara eller icke vara. Den goda kollegan får ursäkta, men det verkar en aning billigt, när den i raljant överlägsen ton bara helt sonika förklarar, att det inte "lönar sig". Man kan inte frigöra sig från miss-tanken, att den som skriver så, inte har något "sakligt"

Psalm läsning straff för hand i byxficka

Handgriplig skolaga eller inte? Frågan har aktualiserats genom diskussionen kring förhållandena i Alviks folkskola, och principiellt sett torde väl de flesta vara eniga om att skolstadgan bör befrias från den paragraf som sanktionerar aga i folkskolorna. Men vad skall sättas i stället? frågar lärarna, som också säger att lärarkallets positiva fostruppgift självfallet bör genomföras utan våldsmetoder, men att detta är svårt i praktiken därför att så många barn blivit vana vid aga i hemmen. Där ligger alltså en av hemligheterna till att så många lärare fortfarande faller undan och bygger vidare på samma negativa linje som odlats i familjerna. Det kan i detta sammanhang nämnas att våra skandinaviska grannländer för länge sedan avskaffat skolagan och anser de svenska metoderna både föråldrade och förkastliga.

Den som oförsiktigt stoppat händerna i byxfickorna får till straff lära sig psalmverser utantill, en eller flera, beroende på hur svår "förseelsen" bedöms. Nästa dag skulle de läsas upp, och den som inte gjorde det vackert nog fick straffet påkött med ytterligare några verser.

Nya avslöjanden om några lärares uppfostringsmetoder vid Alviksskolan görs för Expressen av några ynglingar, som gick där 1943. Deras namn står till förfogande för utredningsmännen, och de kan skaffa fram andra pojkar som bestyrker uppgifterna om det skulle behövas.

"Psalmstraffet" tillämpades av den i olika sammanhang utpekade läraren Erik Uhlin. Om denne berättar ynglingarna vidare att en gång bankade han under agan sönder en rotting, och då fick pojken som utsatts för avbasningen köpa en ny rotting för sina egna pengar. Det var t. o. m. straffbelagt att titta på — obs! inte deltaga i — ett slagsmål på skolgården.

Det har hänt att en pojke i två och en halv timme har fått stå bredvid Uhlins koteder utan att få ta något stöd. Anled-

ningen var ett fel i en uppsats, som pojken själv måste fundera ut innan han fick sätta sig.

Utestängda från gymnastiken

Kom pojkarna efter med läsningen, berättar samma ynglingar, så betydde det att de som straff inte fick vara med på gymnastiken. Det skall ha förekommit att elever hos Uhlin av den anledningen inte haft mer än 4—5 gymnastiklektioner på ett helt läsår.

Då det finns anledning tro, det har för resten redan bekräftats, att hr Uhlin använt samma eller liknande metoder i årtal ända till nu, har tidningen vänt sig till honom för att be om en förklaring inte om agan som ju är utredd i samband med myndigheternas åtgärder, utan närmast beträffande "psalmboksstraffet".

Hr Uhlin var ytterst förtegen, men han bestred som förut att han använt rotting "möjligen örfilat någon gång".

— Jag håller styvt på att pojkarna inte skall gå med händerna i byxfickorna, sade han, men det är ingen pedagogisk fråga utan endast en vanlig hållningsfråga.

Något om straffformerna därvidlag vill dock inte hr Uhlin säga.

"Han kittlar oss"

En annan av de lärare, som nämnts för att de utdelat aga, är fil. lic. Gösta Kock. Att döma av uttalanden bland pojkarna i hans nuvarande klass tycks emellertid hr Kock i grund och botten vara omtyckt. Han tar också anklagelserna lugnt när Expressen intervjuar:

— Mina 34 år här i skolan har varit en enda ljus och lycklig tid tills jag blev indragen i det här, säger han. Jag tycker om pojkarna och tror att de trivs med mig. Varför jag gett några rapp med "Bonifacius" ibland? Jo, därför att både pojkarna och jag vill undvika att gå ner till överläraren och riskera nedsatt ordningsbetyg för dem. Det kan komma på avgångsbetyget och försämra deras utsikter till en bra plats efter skolan.

Kocks rottingar är mest ett skämt — "han kittlar oss lite, och sen är det inget mera" — är den övervägande uppfattningen i klassen.

Rottingen "Bonifacius" är för resten 18 år gammal och tudelad av torka och tidens tand, och stort bättre är det inte ställt med riset "tant Sara". Det är fyra medelmåttiga kvistar, nästan lika ålderstigna och pensionerade sedan 10 år tillbaka.

Expressens medarbetare har konstaterat detta vid en förevisning av redskapen, men det försvarar varken förekomsten eller ännu mindre användningen av rotting i en modern skola.

En vars namn nämns med tydlig fasa bland både f. d. och nuvarande Alvikspojkar är magister L. J. Mårtensson, mot vilken det ju riktas de allvarligaste beskyllningar. Honom kunde inte Expressen få träffa under vårt besök i Alvik, varför vi tyvärr inte fick se på de rottingar som han påstås använda och som lär vara både färska och — hela.

Lärarnas syn på agan

Vad säger lärare vid andra skolor om agan som ett medel i deras lärarverksamhet. Är de motståndare mot den eller förordar de den?

Först lämnar vi ordet till distriktsöverlärare Bror Sjögren, som har hand om alla folkskolorna i distriktet Alunda i närheten av Uppsala.

— Det finns ingen anledning att behålla agan i skolstadgan, det är åtminstone min uppfattning, och jag har 25 års erfarenhet som skollärare på landet att bygga på, säger överlärare Sjögren. Aga har då aldrig förekommit i mina skolor, kanske man tagit en unge i kalufsen någon gång eller i örat. Men det är väl inte aga? Örfilar är ju rena misshandeln, och sådant har jag aldrig velat tillgripa.

Jag anser att det biter lika mycket om man straffar barnen på annat sätt, om de går miste om fix näner som andra barn

har eller för en tid får känna att läraren inte har förtroende för dem, men att de kan vinna hans förtroende tillbaka om de uppför sig väl. Och är en eller annan av eleverna inte riktigt funtad så inte blir han hjälpt med aga!

Det är kanske skillnad på land och stad. För landsbygdens vidkommande behövs i varje fall ingen aga, barnen är alltid bra och trevliga, det är min erfarenhet. Men man får ta dem på rätt sätt.

Vad skall man ha i stället?

Rektor August Isaacsson, som är chef för Folkskoleseminariet i Stockholm, där de nyaste kullarna folkskollärare varje år kläcks fram, har också en del synpunkter att komma med.

— Visst är det önskvärt att agan avskaffas, men det är nog bäst att gå försiktigt fram, för visserligen är jag ingen vän av aga, men vad skall vi ha i stället? De lärare som behöver ett starkare medel för att upprätthålla ordningen har ett stöd i agan, för det finns lärare som inte klarar sig med

mindre, och om man tar bort agan blir det svårt för dem.

Det finns så många förhållanden som är svåra att bemästra utan aga. Om en pojke t. ex. är grym mot en yngre kamrat — vad skall läraren göra för att stävja ofoget? Det kan invändas att tillgriper han aga så sätter han sin egen grymhet över elevens. Men så gör samhället självt. Nu gäller det här mest för landsbygden, i Stockholm finns det hjälpklasser och andra möjligheter.

En av rektor Isaacssons elever, 23-åriga Ann-Marie Ejve, har en del intressanta synpunkter att komma med. Hon representerar den generation lärare som går ut i vår och som mänskligt att döma kommer att vara verksam de nästa 25 åren.

— Alla skulle ut och prova på yrket först innan de söker till seminariet, säger hon. Det borde vara vars och ens skyldighet att prova om hans eller hennes nerver tål vid det här yrket.

Barnen vana vid aga hemifrån

— Som det nu är tycker många av mina kamrater att agan nog borde stå kvar, för många känner att de inte har förmåga att komma i kontakt med eleverna och leda dem utan andra medel än sin egen personlighet.

Tyvärr har inte alla samma ideella inställning till yrket och för dem blir förr eller senare agan ett medel som de tillgriper i rent självförsvar, därför att de inte kan klara upp sin klass med mindre.

Själv är jag motståndare både mot kroppslig och själslig aga, och jag tycker det vore lyckligt om man kunde hindra olämpliga ungdomar från att bli lärare. Men det där med olämpligheten är så svårt att avgöra. Många av flickorna här tycker att en örfil i rätt ögonblick utträtt underverk, de framhåller hur vana barnen är hemifrån att få aga och att få negativ kritik och hur de väntar sig samma uppträdande från läraren som från föräldrarna.

Det är då både enklast och bekvämast att falla in i trallen, men vill man uträtta något som lärare får man inte ge efter. Det är besvärligare och ställer högre krav på en själv, men läraryrket skall väl inte vara bekvämt! Det är barnen vi är till för.

Intressant var det även att höra läroverkslärare John Köhlers syn på agan. Som språklärare i Palmgrenska samskolan har han aldrig ens om han velat haft rätt tillgripa aga, den möjligheten försvann ur läroverksstadgan före 1930:

— Hur det gått att klara sig utan? Alldeles utmärkt. Vi reder oss gott utan agan, och nog tycker jag att folkskolorna också skulle kunna klara sig utan.

Britta Höglund.

Expressen 25.11

Om kroppslig bestraffning

Professor Müller-Freienfels säger i boken "Barndomens och Ungdomens Psykologi" på Natur & Kulturs förlag följande om kroppslig bestraffning:

"Av pojkarnas naturliga heroiska inställning följer, att de själva alls ej vilja att man tar med silkesvantar i dem. Alltför stor vekhet tyda de som tecken på svaghet, ja, de finna den rent av löjlig. Detta gäller även om det ängsliga undvikandet av varje form av kroppslig bestraffning. Den alltför liberala pedagogik, som alldeles fördömer det kroppsliga straffet, tolkar hos pojkarna in känslor, som av naturen ej äro för handen hos dem. Ty den kroppsliga smärtan är en naturlig sak och har ursprungligen ingenting med den personliga äran att göra. Ett friskt och sunt barn uppfattar en icke rå bestraffning irrtänkt tid som någonting helt naturligt. Skriftliga anmärkningar, frihetsstraff och dylikt höra till civilisationsvärlden och ha något abstrakt och naturfrämmande över sig. Hos en naturlig pojke uppväcka de aningen resentment eller också tar han emot dem med likgiltighet eller inbitet trots. En kraftig smäll däremot, som följer på ofoget som verkan följer efter orsaken, kan verka riktigt förlösande. En pojke, som haft ofog för sig, blir bara ännu mer trotsig och halsstarrig om han tvingas att sitta efter. Får han däremot en snabb kroppslig bestraffning, så betraktar han det som något fullkomligt naturligt, tar emot vad han får och tror på den sedliga världsordningen. Jag vill förvisso inte rekommendera kroppssagan, och jag tror, att en god pedagog i regel ej behöver tillgripa den; men det finns fall, då den verkligen är på sin plats. Sådant liäder skall sådan smörja ha. Men av vikt är det vem som straffas samt när och hur det sker. Det finns barn, särskilt flickor, som man aldrig borde slå. För dumhet bör man aldrig bestraffa ett barn, och bristande koncentration blir i allmänhet blott ännu sämre genom straffet. Vidare skall straffet utdelas så snart som möjligt, emedan en bestraffning långt efter ofoget eller upptäckten av detsamma lätt kommer att se ut som "hämd" och icke längre har det organiska samband med bedriften som kommer det att framstå som en nödvändighet. Och framför allt bör straffet aldrig vara en följd av personlig förargelse eller nervositet utan ske med lugn överlägsenhet och saklighet, annars har det ingen djupare verkan. Den bestraffade skall nog veta varför han bestraffas och den straffande bör ha klar insikt i de själsliga förutsättningarna för den handling han bestraffar."

Intresserad.

Aftonbladet 26.11.46

Kristligt skolstryk och Sv. Lärartidning

På tal om kultur får vi inte glömma bort Lewi Pethrus. Han har nu fått en stor kristlig sak att kämpa för, nämligen skolstrykets bibehållande.

Rätten att pryglä folkskolebarnen är av odisputabelt värde, fastslår hr Pethrus förnöjt i sin ledarspalt, som han nu helst skriver med spetsen av en rotting.

Mot vanligheten

stöder han sig dock inte på något bibelord. Tydligt tar han för givet att alla kan evangeliet åtminstone i det stycket.

Det är nu snart 2.000 år sedan Jesus vandrade här på jorden. Ändå har vi i friskt minne hans bevingade ord om barnen.

— Låten barnen komma till mig, sade han sålunda en gång generöst och bredde ut armarna.

Naturligtvis

var det hans avsikt att ge dem ett ordentligt kok stryk, bara han fått dem inom räckhåll. Om detta skrives dock inget närmare i bibeln, men duktiga tolkare som Lewi Pethrus läser ju bäst mellan raderna.

Det finns dock andra kristna, som läser sin bibel i det stycket på motsatt sätt. Till dem hör ju skolborgarrådet Tomson, som anser att skolpryglä smärast skall avskaffas.

Den kristliga

synen på barnmisshandeln kan dock inte vara helt avgörande. Lärarna får ju i sin gärning anlägga mera praktiska och pedagogiska synpunkter.

Fackorganet Svensk Lärartidning, som gör anspråk på att företräda sådana, smickrar nu Lewi Pethrus genom att också slå ett slag för rottingen.

Utan den skulle lärarna många gånger stå rådlösa, hävdar fackorganet och pekar på några typiska fall.

Tidningen vill

sålunda veta — om nu ägan avskaffas — hur exempelvis lärarna skall behandla elever som misshandlar yngre kamrater.

Ja, säg det! Här blir man verkligen ställd på det hala. Låt oss fundera ett slag. Jo, hur vore det att tillämpa de princip, som gäller för lärarna inbördes? När någon av dem misshandlar en yngre och svagare människa i skolan — ser skett i Alvik sedan årtionden — låtsas de andra lärarna som om det regnade.

Naturligtvis

är det en väsentlig skillnad när pojkar slåss sinsemellan och när lärare pryglar barn med rotting. I det förra fallet kan inte domen bli så sträng, ty barnen har ju inte någon särskilt utvecklad ansvarskänsla.

Helt annorlunda blir det när en lärare förfaller till misshandel mot dem som är yngre och svagare. Han har ju ett måttfullt ansvar och skall genom sitt föredöme lära barnen goda seder.

Sådana fall

av misshandel inom skolan borde givetvis förtjäna värre straff, om man nu skall tala om straff i samband med uppfostran. Men aldrig har jag hört att en lärare fått slita spö därför att han misshandlat barn.

Det är glädjande att kulturen nått så långt att lärarna, liksom vi andra vuxna människor, inte behöver befara att bli pryglade för någon förseelse. Det är dock knappast för mycket begärt att kulturen i detta stycke även får omfatta barnen.

Svensk Lärartidning

menar däremot att elever som misshandlar kamrater skall straffas genom att själva bli misshandlade av någon som är ännu starkare. Det är den gamla regeln om öga för öga och tand för tand. Denna våldets princip hade nazisterna på sin fana och drev den också till högsta potens. Men det tog som bekant ett slut med förskräckelse.

Tro dock inte

att jag menar att lärarna utan att ingripa skall låta barnen ge varandra stryk. Men varför inte använda en bättre metod än att svara med samma mynt?

Bäst vore väl att ta ett vänskapligt resonemang med de båda små slagskämparna, sammanföra dem, bli vän med dem båda och jämka ihop tvistigheterna så att de också själva blir vänner. Nog vore en sådan metod bra mycket trevligare än att visa sig själv som en duktig slagskämpe med örfilar eller rottingrapp

De övriga fallen

som Svensk Lärartidning drar fram, kan lösas principiellt på samma plan. När en elev begår en grov förseelse får läraren ta det som en lystringssignal för egen del. En dryg del av felet är hans. Han har inte lyckats vinna elevens förtroende, inte förmått väcka hans bästa ambitioner.

Sätten att komma till rätta med sådant måste naturligtvis växla i varje enskilt fall. Först gäller det att komma ordentligt underfund med syndarens känsloreaktioner. En del av dessa kommer visserligen till uttryck vid prygel, men inte de rätta.

Lärarna

kan ofta ta de övriga eleverna till hjälp. Andra gånger är det bäst att ordna det hela i elevens hem i vänskapligt samarbete med föräldrarna. Hur många gånger sker det?

Den nödvändiga disciplinen skapas inte med örfilar och rotting. Tvärtom. Den ena prygel läraren i Alvik har ju alltid haft full anarki i sin klass, medan den andra har injagat mörkskräck.

Disciplinen

skall vara ett uttryck för elevernas aktning och respekt för läraren i dennes egenskap av människa. I stället för att utmäta straff bör en lärare uppmuntra eleverna att göra någonting bättre, och under denna strävan uppenbaras bäst vari det orätta förut bestod.

Fast villigt skall erkännas att det receptet förefaller ganska hopplöst när det skall tillämpas på Svensk Lärartidning och Lewi Pethrus' Dagblad.

Tyko.

Ny Dag 26.11

Skolagan har förflyttats från kroppsligt till andligt plan

Dala Dem 27.11

Vid den offentliga diskussion om skolagan som Falu sduk Aktiv i går kväll anordnat i Arbetarföreningens B-sal påpekades att problemet om agan åtskilligt förstorats och att det inte hör till de viktigare inom skolan. Det finns många djupare skolfrågor som om de lösas även löser problemet med skolagan, ytttrade överläraren Olov Mellqvist i sitt inledningsanförande. Debatten blev lång. Alla var eniga om att agan måste användas med försiktighet och påvisade exempel där aga varit till nytta.

Överlärare Mellqvist förklarade att talet om våldsmentalitet i samband med agan är allmänna funderingar, som har en stor förmåga att fångsla tankarna. Detta tal är ofta mycket löst grundat utan reell bakgrund. Man kan fråga sig vilket system, som är bäst — det med aga eller med an-

märkningar. Talaren fann det mindre tilltalande att anmärkningar utdelas för tillfälliga förseelser och att dessa anmärkningar sedan genom

Forts. å sid 6.

Skolagan har

Forts. fr. sid. 1.

hela livet får följa med som en prickning i uppförandebetyg. Det var att göra följderna av en handling evig. Vore det inte bättre att utdela en örfil och saken därmed var ur världen?

Talaren undrade vidare om inte agan endast har en teoretisk aktualitet. I våra skolor förekommer numera inte skolagan i så stor utsträckning som man på en del håll vill göra gällande. Agan hör till en förgångnen tid. Sederna har förfinats och umgängesformerna har blivit bättre och bättre, vilket även satt spår i skollivet. Därmed har agan allt mer kommit ur bruk. Man skulle kunna säga att agan överflyttats från det kroppsliga till det andliga planet. Magistern med rottingen och riset förekommer inte numera. Det har också visat sig att eleverna själva oftast dömer ut strängare straff för kamraternas förseelser än läraren.

Vad det gäller de psykiskt abnorma barnen, ställs lärarna inför olösliga problem. Man möter i skollivet många psykiatriska fall. Här kommer naturligtvis inte agans alls i fråga. Det finns i Sverige endast ett län, som inrättat en psykiatrisk klinik för barn, nämligen Värmlands. Dessa barn, som har ytterst svårt att rätta sig efter förordningar och inlemmas i ett ordnat samhälle, kan bli störande moment i klasserna. Ofta bildar de ligor och ställer till med en hel del tråkigheter. De är tvärt emot andra normala barn egocentriska, okänsliga mot andra och känner endast för egen del. Överlärare Mellqvist uttalade det önskemålet att en psykiatrisk klinik måtte inrättas vid Falu läns lasarett. För att lösa de psykiatriska barnens problem måste lärarna få hjälp av specialutbildade läkare.

Problemet om agan är djupare än man tror. Lärarna har inget emot att paragrafen om agan stryks, om de får hjälp med att lösa dessa djupare skol-problemen. Hr Mellqvist hälsade med stor tillfredsställelse ecklesiastikministerns utredning i frågan.

I den livliga debatt som följde framhölls bl. a. att frågan om skolagan även sammanhänger med agan i hemmen. Barnen kan med förtroende anförtros vår lärarkår. De fall där missbruk av aga förekommer är ytterst få. Vissa svårigheter finns med de stora klasserna och dessa kommer på grund av det stigande barnantalet att bli mera svårbemästrade.

Det framhölls under debatten att en lärare med psykisk påverkan kan göra större skada än med aga. Den centrala frågan är om läraren är vuxen sin uppgift i skolan. Vidare förordades en bättre kontakt mellan skola och hem, samtidigt som det framhölls att en förbättring av lärarutbildningen var av nöden.

I diskussionen deltog förutom inledaren bl. a. redaktör Arvid Hallberg, verkstadsarbetare I. Holst, folkskollärare Georg Bäckström, kontorist Gunnar Käll, folkskollärare Clas Thodenius och verkstadsarbetare Olle Källgren. Ordförande klubbans fördes av klubbordföranden Erik Bond.

Före diskussionen framfördes ett kort underhållningsprogram av medlemmar ur logen Dalmasen, Falun.

*

Dala Demokraten

27.11

Föräldrarna ibland hårdare mot barnen än lärarna

UPPMUNTRAN GER BÄTTRE RESULTAT ÄN AGA

— 1940 års skolutredning har ju i sina allmänna anvisningar om skolans fostrande verksamhet berört frågan om agan, erinrar överlärare Sigrid Jonsson, vilken som bekant själv tillhör de sakkunniga, vid ett samtal med Karlskoga-Kuriren. Det heter i betänkandet: "Bland psykologer och barnläkare torde den åsikten vara allmän, att kroppssaga ej bör förekomma i uppfostran. Aga tillhör de skrämselemedel, vilka i regel framkallar känslor av fruktan, hat och illvilja och som därför ej verkar i positiv och uppbyggande riktning". Detta är också den uppfattning jag själv har, understryker fröken Jonsson. När det förekommer uppenbara oarter hos barnen eller de på annat sätt gör sig skyldiga till dåligt uppförande måste man försöka tala förstånd med dem, varna och hjälpa dem till rätta. I betänkandet heter det vidare: "Mera allvarliga fel, såsom oärlighet, förakt för skolans ordning och vårdslöshet med skolans egendom eller övermodig och vårdslös behandling av kamrater, tyder på brister eller svagheter i karaktären hos lärjungarna och bör energiskt och målmedvetet bekämpas.. De kan ofta bero på bristande anpassning i skolan eller i hemmiljön och ibland vara rena sjukdomssymptom. En varaktig förbättring av lärjungarnas beteende kan under sådana förhållanden ej åstadkommas om inte orsakerna klarläggas och undanröjas och för detta fordras stor psykologisk insikt". Det är givetvis, fortsätter fröken Jonsson, inte alltid så lätt för en lärare att bedöma dylika fall. Om därför agan skall borttagas

måste något annat sättas i stället

för att oarterna skall kunna beivras — svårigheten är bara att veta hur det skall ske. Svårare fall borde kanske hänskjutas till en rådgivande byrå i uppfostringsfrågor. Chef för denna skulle vara en psykiatriskt utbildad läkare, som kunde ge anvisningar om de felande barnens behandling. Den sista möjlighet, som står till buds, därest aga inte får användas, är ju anmälan till barnavårdsnämnden, men då får det inte ta så lång tid som f. n. är fallet. Cruxet med rådgivningsbyråerna är emellertid att det är så ont om psykiatriskt utbildade läkare. Jag tror emellertid att detta är den rätta vägen — för att kunna förstå barnen och deras oarter måste man veta orsakerna till deras uppförande, först då kan man vidta de rätta motåtgärderna. Vi har emellertid säkerligen lång väg att gå innan vi fått tillräckliga insikter på hithörande område.

— Vad är överlärarens uppfattning om elevmaterialet vid stadens folk-skolor?

— Ja, några svårare fall har vi inte haft här, säger fröken Jonsson. Fast det är klart att det kan vara rätt olika i klasserna — en del är mycket bra, andra sämre. Det torde dock vara så, att man mer och mer kommer till insikt om att aga inte hjälper och min förhoppning är att man i strävandena att fostra ska finna andra vägar.

Huvudsaken är ju att vi kan hjälpa barnen

och inte stöter bort dem. Som regel

Psykologisk insikt fordras FÖR ATT FOSTRA BARN

KK-intervju med överlärare Jonsson

Skolagan är på tapeten igen — för vilken gång i ordningen må vara osagt — och det uppges råda stor villrådighet bland landets lärare om hur det delikata problemet skall lösas. Svensk Lärartidning sammanfattar lärarnas inställning sålunda: Sätt någonting annat i agans ställe eller ge oss i all rimlighets namn anvisning på några andra lämpliga medel i syfte att uppfostra elever, då alla försök att tala dem till rätta visat sig var fruktlösa!

kan man också påräkna föräldrarnas hjälp men det har faktiskt förekommit fall, där jag fått tillhålla föräldrarna att inte använda så hårda uppfostringsmetoder mot sina barn — de har behandlats sämre hemma än i skolan och har bara blivit hårdare av agan. Det är givetvis en svår sak att fostra barnen på rätt sätt, och både föräldrar och lärare måste nog lära sig att bättre förstå de unga för att kunna hjälpa dem till rätta. Det viktigaste är ju positiva åtgärder och man kan ofta rå på även mycket besvärliga barn genom att ta dem på rätt sätt. Ett uppmuntrande ord en smula erkännande kan väcka loja elever, och likaså kan vanartiga baru ta itu med sig själva om de bara får känna att man tror på dem — trots kan bottna i att de aldrig fått känna ansvar. Det viktigaste är att vinna barnens förtroende och få dem att känna trygghet och trivsel. Då arbetar de på ett annat sätt och många oarter faller bort av sig själv.

—rs.

Psykopat i skolan bör läkarbehandlas

Gårdagsdiskussion kunde ej lösa problemet om skolan

Skolagan var det problem som ställdes under debatt i går vid en diskussion i arbetarföreningens B-sal. Anledningen till att den kommit till stånd just nu var LÄNSTIDNINGENS intervju i saken förra veckan. Publiken kunde ha varit talrikare, men diskussion blev det i alla fall. Dess resultat blev väl ett ställningstagande varken för eller mot skolagan — problemet är för omfattande för att kunna allsidigt utredas under några timmar. Men den mynnade i alla fall ut i en luttrande fråga: Är lärare och föräldrar vuxna sin fostraruppgift? För att använda diskussionsordföranden, assistent Erik Bonds sammanfattande slutomdöme av debatten.

Rektor Olov Mellqvist underströk i sitt utmärkta inledande anförande, att när man säger, att skolagan måste bort såsom ett uttryck för våldsmentalitet, så yttrar man sig för allmänt. Rektor Mellqvist ansåg det ej heller värt att tala i allmänna ordalag utan han plockade fram fall ur sin långa lärarpraktik. Med anspelning på örfilen i filmen Rötägg erkände tal. att han kanske skulle ha gjort på samma sätt som privatman, och han

undan för barnets fader. Den pojke det gällde var psykopat och han hade samlat ihop ett gäng, som stal sprit ur faderns förråd och sedan gick till skogs och hade verkliga orgier där. Nu för tiden uppträder barnen dock mera belevat än förr och agan överflyttas från det kroppsliga till det andliga planet. Pojkar slåss inte så mycket heller numera, de är i stället »styva i käften».

Svåra fall bör läkarbehandlas.

— Möter vi svåra fall i skolan? Ja, vanliga sunda svenska flickor och pojkar behöver ingen aga och de kan gå ut hela skolan utan någon aga alls. I de fall aga i en eller annan form är nödvändig gäller det de sjukliga fallen. Psykopater utmärker sig för bestående brister på vilje- och känslolivets område. Rena psykopater kanske inte finns i skolan men tendensen uppträder allt. Det är de som har svårt att rätta sig efter en förordning, de vars »sociala liv» är skadat. Ofta är dessa mycket känsliga för egen del och kan vara verkliga mimosa-väsen med egocentrisk läggning.

ansåg att systemet med prickning i form av anmärkning för mindre förseelse inte är sympatiskt. Ett nedsatt betyg står sig livet ut och kan leda till besvärligheter.

— Det är bättre att göra upp en sak med ens och en riktig lärare känner med sig hur långt han skall gå. F. ö. existerar inte t. ex. ris i skolan nu för tiden. Själv har jag använt det en gång, men det var erövrande jag föll

Forts. på sista sidan.

— Behandlingen av sådana fall hör tvivelsutan hemma på en psykiatrisk klinik och ej i rektorsexpeditionen, där man inte kan få kontakt med dem. Vi har en enda sådan psykiatrisk klinik, nämligen i Karlstad, och dess föreståndare, dr Gustaf Jonsson, har mer än nog att göra. Behandlingen tar månader och ofta år. Det skulle säkert vara av värde, om även Falun kunde få en likadan klinik.

— Tas agan bort — och det får den gärna för mig — hur skall man då göra med de svårare fallen? Ja, de svåraste bör under alla omständigheter få läkarbehandling. Skolagan är ett stort problem, som inte kan avfärdas med blott slagord. Det har många sidor. Jag hyser stor aktning för ecklesiastikministern, och mycket kan säkert läggas tillräta genom utredningen. Låt oss stryka skolagan, men då måste något annat komma i stället!

Psykiatrikeravdelning på lasarettet värd landstingets omsorg.

Med dessa ord avslutade rektor

Mellqvist sitt inledningsanförande, och sedan applåden tystnad, begärde red. Arvid Hallberg, ordet. Han ansåg sig av rektor Mellqvists tal kunna sluta, att skolagan saklöst kunde slopas. Även om en psykiatrisk avdelning på länslasarettet inte vore aktuell just nu, så borde frågan om en sådan vara värd att tas upp av landstinget. Det skulle kanske f. ö. inte göra någonting med aga, förklarade red. Hallberg, om man bara visste, att lärarna vore psykologer nog att använda den rätt. Därom kan man kanske inte vara alldeles säker, och ur den synpunkten är det risk att bibehålla den.

Herr I. Holst menade, att det nog inte skulle skada, om lärarna fick ta ut ev. aga på målsmännen. Hotet om agan kan i varje fall vara bra i hemmet och målsmännen kan säkert överlämna problemet åt pedagogerna. Det är värre med aga på det psykologiska planet, ty den har målsmännen ingen möjlighet att kontrollera.

Rektor Mellqvist replikerade, att mycket hänger på vad man menar med kroppsaga. Renhåriga pojkar kan ta hård behandling och det finns fall då de tyckt om lärare, som varit stränga. Problemet är emellertid alldeles för uppblåst. Det finns andra och större besvärligheter, t. ex. det med de växande klasserna, som gör den individuella undervisningen allt svårare.

Det kan kanske rentav gå så, att vi med tiden blir utan lärare.

Folkskollärare G. Bäckström kom från sin egen skoltid ihåg, att det kän-agan så till vida, att en lärare som inte förstår sin sak kan göra större skada utan aga. Det stora problemet är om vi lärare är vuxna vår uppgift, sade folkskollärare Bäckström, som tillade, att det vore bra, om även föräldrarna vore medvetna om sitt ansvar. Skall agan bort, måste någonting annat komma i dess ställe — om pojkarna gillar det är kanske osäkert.

Dalpilen

27.11

Bättre kontakt föräldrar—skola.

Under diskussionens fortsättning efterlyste herr *Holst* en bättre kontakt mellan lärare och föräldrar. Föräldramöten bör hållas flitigare, menade han. Rektor *Mellqvist* meddelade emellertid, att han var rätt så pessimistisk beträffande kontakt lärare-föräldrar. Ett försök gjordes för någon tid sedan, men endast en tre, fyra målsmän kom.

Folkskollärare *Clas Thodenius* tyckte, att det daltas för mycket med barnen. Sunda barn kan härigenom nästan psykopatiseras. Det finns dock pojkar, som inte kan fatta, att det kan vara allvar någon gång. Vad skall man då göra? Ja, det skadar nog inte, att en sund pojke får känna både av far och lärare, hur långt han kan gå. Och aga i det rätta ögonblicket kan då vara lämplig. Vad som först och främst behövs är emellertid en lärarutbildning, som gör lärarna kompetenta att avgöra sådana fall.

Red. *Lindskog* frågade, om en lärare kan bestämma, när han har att göra med ett psykiatriskt fall eller en normal pojke. Herr *Thodenius* replikerade, att både lärare och elever lär känna varandra ganska bra. En rätt uppfostran i hemmet gör dock agan i skolan onödig och en lärare med ansvar delar inte ut aga utan skäl. Men omöjliga pojkar får inte förstöra en hel klass utan måste stoppas upp. F. ö. kan spydighet och ett sårande sätt från lärarens sida skada för livet, däremot knappast en örfil. Folkskollärare *Thodenius* underströk till sist, att det måste bli mer psykologi och pedagogik i lärarutbildningen.

Efter ytterligare några repliker och inlägg förklarades diskussionen avslutad. Den föregicks av en stunds underhållning av ungdomar, som bjöd på musik, sång och recitation.

Skolagan bör finnas kvar som en sista möjlighet

1 Hälsingborg har det inte försports några klagomål från föräldrahåll på många år

Om en stor pojke misshandlar
en liten pojke i skolan — bör då
läraren ge missdådaren stryk?

— Ja, om tilltaget beror på

svarar d:r Levin. Själv tror jag
tillsvidare på stryk som ett bote-
medel eller snarare som ett av-
skräckningsmedel i vissa fall.

Jag vet, att det finns motståndare
till alla former av aga i skolan.
Min företrädare här i Hälsingborg
var t. ex. principiellt emot den. Jag
fick tyvärr aldrig tillfälle att dryfta
saken med honom, så jag vet inte
hur han motiverade sin ståndpunkt.
Själv ser jag saken på ungefär följande
sätt:

Agan får inte vara något som
hör till det normala skollivet. Den
skall finnas, men bara som en sista
möjlighet, när allt annat har visat
sig vara förgäves. Man må gärna
kringgårdas den med ytterligare be-
stämmelser, när nu den nye eckles-
iastikministern eventuellt sätter i
gång en utredning om saken, men
den bör inte avskaffas helt. Möj-
ligheten bör få finnas kvar, så
länge det inte har framkommit nå-
got bättre medel att hävda skolans
auktoritet i svåra situationer. Vi
ser gärna, att ett sådant medel sätts
i våra händer, men ännu så länge
har vi inte sett till det.

Naturligtvis skall man inte aga
ett barn därför att det inte kan
läxorna eller för att det har blivit
av med en bok eller sitter och skri-
ver fel. Men det finns förseelser,
som man åtminstone ännu så länge
har svårt att tänka sig bestraffade
å något annat sätt. Som t. ex. dessa
fall av pennalism, som förekommer
rätt ofta, och där man kan få ex-
empel på, hur den äldre gör livet
surt för den yngre på det mest raf-
finerade sätt. Vad skall man göra
för att förhindra sådant? Vi hade
här i staden för inte så länge sedan
ett fall, där en pojke slog halvt
ihjäl en annan, mindre pojke. Vi
har överlämnat fallet till läkarun-
dersökning och nu väntar vi på lä-
karens utlåtande, om den store
pojken lider av någon psykisk de-
fekt eller någon belastning i någon
form, som kan göra hans handlings-

vanlig slyngelaktighet och inte
bottnar i någon psykisk defekt,
svarar folkskoleinspektören d:r
Lennart Levin i Hälsingborg på denna HD:s fråga.

Ja men om man då säger, att
slyngelaktighet alltid är att be-
trakta som någon sorts psykisk
defekt, som bör behandlas av
läkare?

— Den som säger det bör på
något sätt visa, att det är så,

(Forts. å sid. 12.)

sätt mera förklarligt. Kommer det
nu ett läkarutlåtande om, att poj-
ken är fullt normal ur sådana syn-
punkter, ja, vad ska vi då göra?
Vi kan ju inte ge oss till att prygl
honom för den här gången — det
skulle bli för lång tidsintervall mel-
lan brott och straff — men vi kom-
mer att ge honom ordentligt besked
om, att nästa gång så smäller det!

För mig är problemet, hur man
skall kunna upprätthålla skolans
auktoritet. Misslyckas vi med det,
så stryker också de sista ömkliga
resterna av auktoriteten med på
kuppen och även samhällsauktori-
teten kommer i kläm. Vi måste
helt enkelt ha en sista möjlighet
att ingripa kännbart bestraffande.
Det enda alternativet till aga som
jag kan se är att flitigare än nu
skicka tväg barnen till skyddshem.

Det kan inte vara någon önskvärd
utveckling.

Här i Hälsingborg har det inte
försports några klagomål från för-
äldrahåll när det gäller skolaga på
många år. Det tyder ju på, att lä-
rarna går fram med största försök-
tighet och omdöme. Och så skall
det vara.

Hälsingborgs Dagblad

27.11

Trots allt omöjligt tå bort skolagan?

Sätt någonting annat i agans
ställe eller ge oss i all rimlig-
hets namn anvisning på några
andra lämpliga medel i syfte att
uppfostra elever, då alla försök
att tala dem till rätta visat sig
vara fruktlöst!

Detta kan sägas vara kontentan
av en vädjan, som Svensk lärar-
tidning riktar till alla och envar
och främst då ansvariga myndig-
heter i anslutning till den nu över-
allt pågående stundom rätt hetsi-
ga debatten om agans berättigande
i våra folkskolor eller möjlig-
heterna för dess fullständiga av-
skaffande. Det blir självfallet skol-
utredningens sak att närmare fun-
dera på problemet, men lärartidnin-
gen håller före att det inte kommer
att bli lätt att lösa.

Inga medel motsvarande agan
(som dock tillgripes i rena undan-
tagsfall) har ännu icke kunnat an-
visas. Det heter i fortsättningen
bl. a.:

Folkskolans lärare vill veta hur
de skall behandla en elev, som me-
dels slangbåge krossar alla gatlyk-
tor, som råkar stå i hans väg, en
elev, som med tillhjälp av en kniv
ristar sitt namn i skolans dörrar,
en pojke, som uppför sig otillbö-
rligt mot sina flickkamrater på väg
till och från skolan, en elev som
avsiktligt stoppar alla skolans vat-
tenklosetter fulla med tidningspap-
per, en elev, som sätter krokben
för sina kamrater vid in- och ut-
marsch, en elev, som misshandlar
sina yngre skolkamrater och plå-
gar djur, en elev som visar ovil-
ja mot skolarbetet — utan att
vara obegåvad — och på alla sätt
saboterar undervisningen, en elev
som i korridoren förorenar i sina
kamraters gummistövlar o. s. v.

Det har sagts, att den verkligt
duktige lärare inte behöver några
som helst disciplinmedel. Det är
sant att det finns sådana lärare,
övermänniskor, som genom sin
personlighet utövar ett sådant in-
flytande på sina elever att det al-
drig skulle falla dessa in att inte
uppträda på ett fullt exemplariskt
sätt. Sådana övermänniskor är
emellertid oändligt få, medan det
stora flertalet lärare är helt vanli-
ga människor, som, när inte tillsä-
gelser hjälper, är i behov av nå-
gon strängare form av korrektiv-
medel.

Väster norrlands
Allerhanda

28.11

Kroppssagan i folkskolan

Den trevliga och helt sakliga diskussionen i Arbetarföreningen i Falun på tisdagskvällen, anordnad av socialdemokratiska ungdomsklubben, gav en hel del värdefulla synpunkter på frågan om kroppssagan i folkskolan, men lämnade i stort sett frågan om agans avskaffande obesvarad. Det får nog bl. a. förklaras av den naturliga önskan att vänta och se till vad resultat den av nuvarande ecklesiastikministern signalerade utredningen av detta problem kan komma till. Statsrådet Weijne är en klok skolman, som säkert kommer att låta pröva andra fostringsmetoder såsom ersättning för rätten att utdela kroppssaga i folkskolan. I avvaktan härpå vore det en överloppsgärning att omedelbart kräva förbud mot aga i vissa fall. Det är den praktiska sidan av saken just nu.

Att frågan i dessa dagar blivit föremål för diskussion i pressen samt främst motiverat mötet i Arbetarföreningen är några upprörande misshandelsfall i en folkskola i Bromma församling, där en lärare uppträtt särdeles brutalt mot skolbarnen. Men det vore helt visst orätt att generalisera och skära alla lärare över en kam. De allra flesta vill säkert inte begagna sig av kroppslig aga mot sina lärjungar. Men risken finns där i alla fall, att hetlevrade lärare griper till detta ganska primitiva medel för tillrättavisning av felande elever. Ibland kan en örfil kanske göra en viss effekt i önskvärd riktning, men ibland kan örfilen få en rakt motsatt verkan. Både överlärare Mellqvist och den som skriver detta tog vid diskussionsmötet i tisdags upp ett exempel från filmen "Rötägg", då en läroverkslektor gav den utstuderade lymmel, som spelade huvudrollen, en örfil och måste för den sakens skull sedan be pojken mamma om ursäkt. Vi tyckte båda att lektorn gjorde vad vi själva skulle ha velat göra vid det tillfället, då pojken fick smällen, och att lektorn inte borde ha behövt be om ursäkt. Men både hr Mellqvist och skribenten stannade vid detta. Exemplet kan emellertid också vara värt att uppmärksamma i en annan riktning: ör-

filen fick nämligen den effekten, att pojken ilsknade till och lovade ge lektorn betalt när det passade sig. Örfilen var i sig själv förklarlig, och som man tyckte välmotiverad, men inte gjorde den pojken ett dugg bättre.

Ja, så är det. I somliga fall kan läraren "slå rätt", och den som får örfilarna sluta upp att göra rackartyg och bli mindre trotsig, medan i andra fall agan får en helt annan verkan. Det tryggaste är att icke använda kroppsstraff mot folkskolans barn. Lyckas inte lärarna, i samråd med föräldrarna, ta bukt på bångstyriga pojkar och flickor i skolan med lämpor och andra metoder än att ge dem örfilar eller lugga dem eller slåss med pekpinnen, så är det ganska hopplöst.

Rektor Anna Sörensen skrev i en uppsats år 1942 i minnesboken "Den svenska folkskolan 100 år" om Etisk fostran i folkskolan att förr "ville man givetvis även i den mest anspråkslösa skola uppfostra barnen. Ett av de vanligaste medlen under folkskolans första årtionden var nog agan. Det blev sålunda huvudsakligen utvärtes ordning och disciplin man uppnådde". Rektor Sörensen påvisar att etisk fostran, skolans arbetssätt, ett gott kamratskap mellan lärarna och eleverna är de rätta metoderna att fostra barnen till lydiga, intresserade och goda elever. Och där rör hon vid något väsentligt.

Kroppssagan är en primitiv metod, som tiden nu borde vara mogen för att avskaffa, även om den icke så allmänt numera kommer till användning. Men det finns alltså lärare bland vår i stort sett högt förtjänta lärarkår vid den svenska folkskolan som har svårt för att släppa tanken på att ibland få smälla till en uppstudsigt elev. Vi hoppas emellertid att ecklesiastikministern utan längre dröjsmål ska kunna genom den utlovade utredningen lägga fram så starka skäl för kroppssagans ersättande av förnuftigare uppfostringsmetoder, att det ännu kvardröjande motståndet ska ge med sig.

A r v. H — g.

Agande Alvikslärare skrev försvarsskrift på 11 rader

De tre lärare vid Alviks folkskola som utpekats för att de bedrivit fysisk och psykisk misshandel avlämnade på onsdagskvällen sina förklaringar till folkskoledirektionen. Den kanske märkligaste kommer från hr L. J. Mårtensson, han som i en intervju för AT förklarade att han hade brukat slå barnen med rotting, och den är märklig framför allt därför att den är på summa 11 rader! Ett 20-tal f. d. elever har samtidigt trätt upp till hr Mårtenssons försvar i den förda aga-kussionen. Dessutom har skolans rektor dr Gabriellson, avlämnat ett yttrande.

Hr Mårtensson bestrider för sin del anmälarens, redaktör Ture Gerdes i Ny Dag, anklagelser för prygel och anarki och "då det inte är styrkt att Gerdes har någon fullmakt att uppträda å måls-männens vägnar och det inte heller är styrkt att de yttranden han tillskrivit dem är av dessa fällda" hemställer han att skrivelsen icke måtte föranleda någon åtgärd.

Självfallet anser jag det vara min

plikt, säger han till slut — utan att gå in på någon av anklagelserna — att om så påfordras bidra till att frågan om undervisning, ordning och tukt vid Stockholms folkskolor blir allsidigt be-lysta.

Försvar på 18 sidor.

Den utpekade läraren nr 2, hr Erik Uhlin, lämnar en mycket detaljerad kommentar till varje anklagelse i sitt 18 sidor långa yttrande. Han bestrider inte att han då och då delat ur örflar men påpekar att han betraktar sådana mer som en "näpst", ett lindrigt tukto-medel, varom skolans reglemente talar. Han har alltid vid sådana tillfällen varit ledsen "en längre tid" efteråt. I tre av de fyra fallen av örflar denna termin har det varit fråga om fusk i räkne-böcker.

F. ö. tillägger han i en principförklaring att han liksom andra oroas av ungdomens inre och yttre hållningslöshet, och han hänvisar till att ett kommunalt affärsdrivande verk har nödgats uppmana föräld-rarna till att hålla efter ungdomen.

Den tredje läraren, han med rottin-garna "Tant Sara" och Bullerbasus", förklarar att både dessa tunktomedel döpts av honom och eleverna tillsam-mans vid glada skolfester, och att det av Tant Sara — som f. ö. bara var ett ris — numera bara finns mumifierade rester kvar.

Överläraren: Insinuationer!

Överlärare Gabriellson betecknar hr Gerdes anmälan som "en efter gottfin-nande gjord sammanfattning av insi-nuationer, anklagelser, obevisbara be-skyllningar, uppenbara överdrifter och personliga utfall" och han hemställer att folkskoledirektionen gör en allsidig utredning för att rehabilitera Alviks-skolan.

Tre förutvarande elever till hr Mår-tensson har uppvaktat förste folkskole-inspektören dr Jonzon med en skrivelse vari de uttalar sin förvåning över be-skyllningarna mot hr Mårtensson.

"Originellt undervisningssätt."

Han är — och däri instämmer nära 20-talet av deras f. d. kamra-ter — en begåvad man med ett nå-got originellt undervisningssätt, men den som vill lära har han också kunnat lära någonting. Viss-te hände det att han tillgrep rottin-gen, men han har också tagit hand om och hjälpt många fattiga lever.

Aftonbladet 28.11

Säg DIN mening, kort, sakligt, kristligt

*Under denna rubrik publiceras läsekretsens
inställning till frågor av allmänt intresse.
Säg Din mening! DAGEN publicerar den.*

Aga i uppfostrans tjänst

En insändare med rubriken "Skall man aga?" i Dagen för den 22 nov. berör min artikel om ungdomsbrottsligheten, vilken var införd i Dagen den 24 okt. Insändaren i fråga ställer sig välvillig till de synpunkter jag där framförde, och jag skall därför med redaktionens benägna tillåtelse be att få ytterligare belysa min ståndpunkt rörande detta problem i nedanstående artikel.

Sedan min artikel var införd i Dagen den 24 okt. har jag bevisat ett större läraremöte, där föredrag hölls av rektor Gustav Mattsson. Föredraget handlade om straffet i uppfostran.

Herr Mattsson började sitt föredrag med att läsa upp några brottstycken ur min artikel i Dagen, lösryckta ur sitt sammanhang. Därpå följde det vanliga ojandet över efterblivna pedagoger och dito tidningar. Herr Mattsson sade bland annat att det var en 5-årig flicka, som hört en präst i radio säga att Jesus endast öppnar himmel för snälla barn, men flickan hade tillagt att det kunde nog inte vara så, ty några stygga barn fanns nog inte, och skulle det finnas, så gjorde nog Jesus dem snälla och släppte in alle sammans. En sådan uppfattning står dock i strid mot Jesu egen utsago i Matt. 25. Att en femårig flicka drar några sådana slutsatser byggda på egna funderingar låter allt uppkonstruerat. Det är nog hennes moderna pappas eller mammas ord som går igen. Det synes mer och mer bli modernt att tro att det är betydelselöst hur detta livet lever.

Denna modernitet går tydligen igen i barnens och ungdomens sätt att vara.

För några dagar sedan var jag på en s. k. upplysningskurs för barnavårdsnämnder och fattigvårdsstyrelser. Där var bl. a. tal om vanartade barn och ungdomar. En barnavårds-konsulent meddelade då ett enligt hans uppfattning efterföljansvärt exempel från en fattigvårdsstyrelse, då det gällde att råda bot mot stöld. Det var en pojke som stulit, och som botemedel däremot utbetalade sagda fattigvårdsstyrelse till honom en viss summa pengar i veckan under 10 veckor, för att pojken ifråga inte skulle fattas fickpengar, så att han skulle frestas till att stjäla. Vad säges om sådant? Är inte detta vanvettet i sin prydno? Det är väl självklart att nämnde pojke berättar detta för sina bekanta och kamrater, och då måste väl dessa så fort som möjligt söka att stjäla, så att de på grund därav får ordnad veckoinkomst. Hade nämnde pojke i stället fått en rejäl aga först såsom straff för stölden och sedan erhållit hjälp hade det ju varit någon mening med det hela.

I egenskap av ordförande i barnavårdsnämnden har jag själv varit med om ett liknande fall. Vi hade en 16-årig springpojke, som stulit en klocka från sin arbetsgivare och var därför stämd inför rätta. Pojken verkade snäll och hygglig. Han var från ett fattigt och mindre gott hem. Han var alldeles förskräckt för att komma in för rätten och förklarade att han mycket hellre ville

ta aga, men då han fyllt 15 år hade inte barnavårdsnämnden rätt att tilldela honom det. Genom ett längre samtal med landsfiskalen, fick jag honom att återtaga stämningen, varför det inte kunde bli något straff, enär aga, som ovan nämnts var förbjuden vid den åldern. Jag föreslog då nämnden, att vi skulle försöka med ekonomisk hjälp åt honom, då det kunde tänkas att fattigdomen kunde vara anledningen till stölden. Nämnden beslutade därför bistå honom med en del kläder, ty han var mycket dåligt klädd. Av egen kassa bjöd jag honom på ett mål mat om dagen under hela vintern. Vad blev nu följden? Jo, han såg hur lätt han kommit undan sin förseelse och började spela kort och förlora pengar. Då han sålunda spelade bort pengarna han tjänade tog han sig för att förfalska, lurade matserveringen samt rymde till sjöss. Då jag ett halvår senare lyckades få tag på honom och förebrädde honom hans nya förseelser svarade han: "Jag slapp för lindrigt undan sist." Detta fall visar ju med all önskvärd tydlighet att det inte går att råda bot på brottsligheten endast med godhet och humanitet utan det måste också straff till.

Vad nu speciellt skolagan beträffar, så synes människor i allmänhet ha en mycket dunkel uppfattning om vad som skall sättas i stället i den händelse att agan avskaffas. Det säges att lärarna skall ha möjlighet att vända sig till barnavårdsnämnden, men vad skall barnavårdsnämnden göra? Den har absolut ingen möjlighet att beivra odygd, ty det är ju numera förbjudet för barnavårdsnämnderna att använda sig av aga, och något annat som biter på busfrön det finns inte. En barnavårdsnämndsordförande berättade för mig en gång att det var en del flickor i första tonåren som hölls ute om nätterna i sällskap med militärer. Detta hade kommit till barnavårdsnämndens kännedom och nämnden beslutade då att de skulle ha varning av ordföranden. Då ord-

föranden kallade flickorna in för barnavårdsnämnden för att varna dem slog de till med ett gapskratt mitt i ansiktet på ordföranden. Ordföranden blev faktiskt uthånad av dem utan att kunna göra ett dyft åt saken. Ett sådant sakernas tillstånd synes vara idealiskt för alla motståndare till aga. I ett sådant fall hade absolut en ordentlig aga varit på sin plats. Då hade nog flabbskrattet tämligen hastigt försvunnit.

I Dagens enquéte om agan säger sekreteraren i Målsmännens riksförbund Isa Philipsson, Djursholm, att tillståndet att utdela aga skall bort ur folkskolestadgan. Ett sådant uttalande är minst sagt ansvarslost. Man skulle endast vilja fråga vilka fakta hon grundar sina påståenden på. Den som skriver detta har varit folkskollärare i 24 år, ordförande i barnavårdsnämnden i 16 år, ordförande i folkskolestyrelsen i 8 år och har således en viss kännedom om s. k. svårfostrade barn, men har aldrig sett att måttlig aga skadat någon, men i en hel del fall varit till största nytta för vederbörande.

En mycket viktig sak, som ofta glömmes i diskussionen om aga är den känslan av skuldförsoning som därmed följer. Det finns många känsliga och därtill intelligent barn och ungdomar, som begå rätt grova förseelser på grund av en hastigt uppkommen idé, men som vid närmare eftertanke känner sig förlorsade och gärna vill sona förseelsen medelst lämpligt straff. Och vilket

straff är då lämpligare än aga? Är det då så att de intet straff får kommer den begångna förseelsen att te sig bagatellartad och den moraliska uppfattningen sjunker, och därigenom kommer den allmänna opinionen att avslappna, något som är typiskt för vår tid.

Jag undrar om damer och herrar daltpedagoger verkligen gjort klart för sig vilka konsekvenser det har om den allmänna opinionen upphör att fungera. Människorna har under tidernas lopp utbildat vissa åsikter om rätt och orätt. Skall nu dessa åsikter raseras hur skall samhället sedan kunna bestå? Är det inte att avsäga den gren man själv sitter på? Hitintills har det ju betraktats som grovt brott att begå mened, och det har bestraffats förhållandevis strängt. För någon tid sedan såg jag dock i en tidning att det var ifrågasatt villkorlig dom för mened. Bara av ett sådant exempel finner man att rättssäkerheten lidit stort avbräck, ty det kan ju tänkas att om det blir ringa eller inget straff på mened, så kan en person bli fälld för förseelser som han aldrig begått, om ett par personer uppträder och vittnar falskt.

På människornas nuvarande ståndpunkt går det inte att avskaffa straffen, varken i barndomen eller sedan, och den eller de som försöker sig på detta släpper krafter lösa, som de sedan inte förmår bemästra.

Carl Lindén
Folkskollärare.

Pojke i Alviks skola

Ny Dag

28.11

plågades till hysteri

Föräldrar berättar om magister Uhlin's metoder

Det är ett medelålders par som berättar, två lugna och försynta människor i ett litet pyntat hem i Traneberg. De talar lågmält och väger sina uppgifter med omsorg innan de lämnar dem till de två besökarna. Den ena av dessa är fru Clary Jonsson, Ångby, ledamot av Stockholms folkskoledirektion, och den andre är Ny Dags medarbetare Ture Gerdes.

Det handlar om makarnas enda barn, en pojke som nu går sista läsåret i Alviks folkskola i magister Carl Skogs klass. Tidigare har han gått två år hos magister Erik Uhlin, vilken som bekant är anmäld till folkskoledirektionen för reglementsstridiga undervisningsmetoder. Det är om denna tid föräldrarna vill berätta sina erfarenheter.

detta heller. Så började då det omåttliga skolarbetet till klockan sex varje vardagskväll i två års tid.

Vår pojke har nog inte så lätt för sig i räkning. Någon större hjälp kunde inte vi ge honom, ty när vi gick i skolan fick man inte lära så mycket i det ämnet. Pojken fick bakläxa gång på gång, och ibland hade han upp till 60 räknetal i bakläxa.

Han och de andra kamraterna, som var lika illa ute, fick sitta och slita med sina tal även när klassen hade utflykter. Jag minns en gång han berättade, att klassen dagen därpå skulle resa till Skansen i abonnerad vagn. Han undrade om jag trodde att han skulle få följa med. Jag kunde ju inte ge något besked om det. Men han bad att jag åtminstone skulle tro det. Men det blev som vi fruktade. Han och de andra »icke kompletta» fick sitta kvar i klassrummet med sina bakläxor medan de övriga var på Skansen.

60 räknetal i läxa.

När han kom hem efter sex på kvällarna efter en lång arbetsdag i skolan, förföljdes han fortfarande av dessa bakläxor. Vi gjorde vad vi kunde för att hjälpa honom. Jag minns en natt, då jag låg i sängen och grät medan pojken och hans pappa satt vid bordet och plågades tills de själva grät över räkneböckerna.

När han en gång kom till skolan efter en tids sjukdom hälsades han av magister Uhlin: »Nu har du mycket att ta igen på räkningen!» Vi fick då ringa till bekanta för att de skulle komma hem och hjälpa till.

— Inte för vår egen pojkes skull, han har ju lyckats komma till en annan magister. Men när vi läste om hur andra barn fått utstå samma behandling så sent som i höst, kan vi inte tåla längre.

Det är modern som har ordet.

— Första dagen vår pojke började hos Uhlin kom han hem med en tillsägelse från denne, att han skulle berätta för sina föräldrar att han nu fått en sträng och fordrande magister. Vi tyckte det var en något underlig presentation men fäste oss inte mycket vid det då.

Efter en vecka hade dock pojken undergått en tydlig förändring. Han som tidigare trallat och vislat blev nu tyst och slutet och började viska när han talade med oss. När vi frågade om orsaken svarade han: »Jag är så rädd för magistern!»

Vi trodde att det bara var ett tillfälligt infall och fäste inte så stor vikt vid

— Forts. sista sidan —

Fick stå i timtal som straff.

En gång fick pojken två örfilar för att han inte kommit ifatt med bakläxorna. Många gånger har han fått stå framme vid katedern i timtal, även under rasterna, som straff. Det fick ju de andra barnen också, men vår pojke har föt fel och led särskilt svårt. Han kom hem alldeles slut efter sådana perser. Andra straff var psalmverser utanläxa över söndagarna.

Magister Uhlin uppträdde därtill kränkande mot eleverna. När vår pojke fick någon fråga, brukade han säga: »N kommer räknemästaren, eller också.» »Nu skall vi höra vad den blivande professorn säger, o. s. v. Sådan var han mot de flesta eleverna. En dag sade magistern till klassen, att hans ettåriga son var mycket mer intelligent än alla hans elever.

Nervkollaps och livsleda.

När pojken inte orkade med arbetet började han bli hysterisk. Han gick upp på nätterna i mardrömmar och betedde sig på det mest konstiga sätt. Från klockan fem på mornarna brukade han sitta i fönstret och stirra ned på skolgården, som kan ses därifrån, utan att yttra ett ord tills det var tid att gå. Han kunde inte äta innan han gick till skolan. Ibland började han skrika utan synbar anledning och flera gånger fick han hysteriska anfall. En gång kastade han sig handlöst över spisen vid ett sådant anfall och skrek att han ville dö.

Vi fick sitta vid sängen och trösta honom tills han somnade. Det var en fruktansvärd tid. Vi försökte uppmuntra honom genom att säga att det ändå har någon mening att plågas och att det känns så mycket skönare när skolan är slut och man blir fri. Men det hjälpte inte. »Mamma, så länge kan jag inte leva,» sade han. Ni kan förstå hur detta kändes för oss, hans föräldrar. Även vi var nära att duka under av denna ständiga spänning och förtvivlan.

»Jag skall ha fram det!»

Vi talade med Uhlin flera gånger utan resultat. En gång var vi båda två hos honom i en och en halv timme och bad att han inte skulle plåga pojken på det sättet.

— Men det är ju en intelligent pojke, fast det är så svårt att få något ur honom, sade Uhlin. Och så knöt han sina stora nävar och sade: »Jag skall ha fram det hos honom!»

Vi var också hos dåvarande överläraren när vår pojke en gång fått ett hysteriskt anfall. Jag talade om hur det var, all denna övertidsläsning på kvällarna och hur barnen straffades med att få stå i timtal. Han skickade efter Uhlin och tillsade honom att vara mera varsam. Men det blev aldrig någon ändring. Jag fick det intrycket att de höll ihop, ty överläraren måste ju veta vad som försiggick.

På examensdagen meddelade Uhlin inför klassen och de därvarande föräldrarna, att vår pojke skulle få sitta kvar och att han låtit tre andra få flytta i nåder. Så yttrar sig inte andra lärare vid sådana tillfällen.

Det kan verka underligt, men både pojken och vi blev glada för att han skulle få sitta kvar. Därmed skulle han ju få en annan magister.

Vid höstterminens början upplyste dock Uhlin att vår pojke ändå skulle

få flytta, i motsats till vad som stod skrivet i betyget. Han hade bara varit lat, påstod Uhlin. Nu fruktade vi åter det värsta. När jag fick veta att vår pojke äntligen fått en annan lärare grät jag av glädje. Vi hade aldrig stått ut med att ha honom ännu ett år hos Uhlin.

Så kom pojken till magister Skog. Jag har aldrig sett denne lärare och inte talat med honom, men vi känner honom genom vår pojke. Redan efter en vecka märktes förändringen. Pojken började bli som vanligt. Nervositeten lättade liksom arbetsbördan. Han började sjunga och vissla igen och sedan dess har han trivts utmärkt i Alviks skola. Så visst finns det bra lärare där också, fast dessa två så som nu anmälts gett skolan sådant vanrykte.

»Värre än kroppsaga...»

Modern slutar och båda makarna förenar sig i slutomdömet: Det var en förfärlig tid, dessa två år. Så får man väl ändå inte behandla barn...

Och så här blir slutomdömet från direktionens ledamoten fru Clary Jonsson, som noga lyssnat och antecknat:

— Jo, säger hon, visst är kroppsagan motbjudande och bör avskaffas så fort som möjligt. Men jag måste säga, att psykisk misshandel av detta slag är flerdubbelt värre.

T. G.

Agan i skolan kvar, men som sista utväg

Borås tidn 29.11

Meningarna dock delade bland lärare i Borås och Sjuhäradsbygden.

Aga eller inte aga, det är dagens stora fråga vid våra folkskolor. I läroverk och realskolor är som bekant kroppsagan försvunnen sedan 1928, och även vid fortsättningsskolorna är all kroppslig bestraffning bannlyst. Vid folkskolorna lever däremot denna korrektionsmetod alltjämt kvar, även om dess användande nog utan vidare kan stämplas som mycket sällsynt.

ver. Och det tjänar ingenting till att söka dölja att det verkligen finns vissa mycket svårhanterliga barn, även om de inte är många. Det finns — hur gärna man än ville att det vore på annat sätt — sådana barn som inte låter sig tala tillrätta utan som endast har respekt för detta primitiva att det svider. När man har med sådana att göra, och när de verkligen gjort något allvarligt, då tror jag inte det är ur vägen att de får en smula dask. Förresten anser jag det mycket viktigt att man behandlar barnen individuellt och med hänsyn till deras personliga psyke utan att fördensskull göra mannamån i detta ords negativa mening.

Och så en sak till, säger överlärare Aström: nuvarande bestämmelser för agan är nog inte så lyckligt min mening skall straffet medelbart på brottet. Långa förför överläraren och högtidlig exekvering i vittnens närvaro — är inte det att göra det onödigt pinsamt för den felande? Inte skall det väl behövas en sådan formell och pampig inramning för att en liten syndare straffas med dask på stjärten.

Kroppsstraff förhärdat och bör bort.

— Jag har den uppfattningen att agan bör bort, säger folkskollärare Carl Andersson i Borås. Kroppsagan är nog i verkligheten ganska misslyckad. Kanske kan den verka "androm

På sistone har allt flera röster höjts för att folkskolan skall följa de andra skolornas exempel även på denna punkt. På lärarhåll tycks meningarna vara delade. Just i dagarna har frågan ytterligare aktualiserats genom ett temperamentsfullt debattinlägg i Svensk lärartidning, där det bl. a. heter, att folkskolans lärare vill veta, hur man skall behandla en elev, som krossar gatlyktor, skär sönder dörrar och skolbänkar, uppför sig otillbörligt mot sina flickkamrater, misshandlar yngre skolkamrater, och plågar djur. Låter sig eleven tala tillrätta, så är ju allt gott och väl, men om han inte gör det? Relegeras kan han givetvis inte, eftersom folkskolan är obligatorisk.

Borås Tidning har vänt sig till några lärare i Borås och Sjuhäradsbygden för att höra vad man i våra skolor har för uppfattning i frågan. Överlärare Gustaf Åström i Svenljunga säger:

Aga — men som en sista utväg.

— Det vore inte bra om man tog bort agan helt och hållet, det är då min bestämda uppfattning. Så länge vi i folkskolorna måste ta emot elever från alla håll och inte har någon möjlighet att relegera, så bör vi ha kvar detta yttersta medel att hålla besvärliga elever i schack. Men det skall tillgripas endast som en absolut sista utväg. Och naturligtvis får det inte bli någon misshandel, utan skall det agas så måste det ske måttligt och förståndigt.

Här i Svenljunga får jag säga att barnen genomgående verkar mycket präktiga, men jag har hört från flera andra håll berättas om besvärliga ele-

(Forts. å sista sidan.)

till varnagel", men just den som utsettes för bestraffningen blir nog snarare trotsig och hård än förbättrad — och det är vi väl alla ense om, att straffet skall ta sikte på den felandes förbättring. Även jag har erfarenheten, att det finns elever som kan vara mycket svåra att ha att göra med. Och det är givet att lärarna måste ha resurser att komma tillrätta även med sådana. Det har föreslagits att de allra värsta skulle kunna skickas på tvångsuppfostran, men det ter sig nog för eleven som något betydligt värre än t. o. m. kroppsaga. Nej, bäst vore om man inrättade särskilda observationsklasser, dit bråkiga och svårfostrade barn kunde skickas. Åtminstone i de större distrikten borde det kunna ordnas, och då bleve förmodligen avdelningarna ändå så små, att läraren på ett helt annat sätt än i de vanliga klasserna kunde hålla barnen under uppsikt. Vid sådana specialklasser borde givetvis endast lärare med erkänt stor pondus och auktoritet placeras.

Lärare bestraffar ogärna barnen.

— Agan har säkert en uppgift att fylla, och det skulle utan tvivel på sina håll bli svårare att upprätthålla disciplinen om den togs bort, betonar folkskollärare Ernst Hindgård, Tvärred. I det fallet har man ett exempel i fortsättningsskolorna, där ju den kroppsliga bestraffningen är avskaffad, men där det också ofta nog kan vara svårare att upprätthålla disciplinen än i en folkskoleklass. Faktiskt är det nog så att agan gör sin nytta främst genom att bara finnas kvar i stadgan och mindre genom sin tillämpning. Vetskapen om att denna bestraffningsform kan ifrågakomma vid svåra förseelser verkar utan minsta tvivel i gynnsam riktning. Man kan säga att detta är lydnad under hot, och visst är det så, men låt oss se realistiskt: Är inte också den allmänna lagen ett sådant hot, och så långt det gäller disciplin och anständigt uppträdande har väl även det avskräckande elementet i lagstiftningen sin betydelse. Visst är det idealiskt om man får fram straff som verkar rent moraliskt förbättrande, men man bör nog inte i denna strävan ge så lösa tyglar att friheten missbrukas, ty då när man varken individuell förbättring eller ordning.

Låt mig slutligen få säga, att vi lärare inte gärna vill gå handgripligt tillväga mot barnen. Det är oss betydligt svårare än vad många tror. Åtminstone har jag aldrig träffat någon kollega som varit glad när han måst bestraffa någon av sina elever, och det händer för övrigt inte så ofta att aga kommer till användning vid våra skolor.

Undantagsklasser värre än aga.

— Frågan om agan har nog mera teoretiskt än praktiskt intresse, framhåller folkskollärare Robert Hylander som svar på BT:s fråga. Att det inte gäller något särskilt påträngande problem åtminstone på vår skola torde nog framgå, om jag nämner, att vi här

under de 21 år jag tjänstgjort på skolan inte har använt någon spö-aga. Rottingen är sedan länge försvunnen.

Och ändå tror jag man kan säga, att agan har en viss mission att fylla, nämligen som ett latent maktmedel i bakgrunden, vilket genom sin blotta existens i förordningarna bidrar att upprätthålla ordningen bland svårfostrade elever. Det övervägande flertalet barn behöver fördenskull inte detta aga-hot, men så länge det finns några få som är besvärliga är det kanske inte ur vägen. Individuell behandling av varje barn med särskilda hänsyn till vars och ens psyke är av största vikt vid varje form av tillrättavisning eller bestraffning. Om skolan följer ungefär samma metoder som tillämpas i hemmen, d. v. s. visar vilja till förståelse men ändå inte gör avkall på uppfostringskravet, då tror jag att den är inne på rätt väg.

Att helt och hållet avskaffa skolan ställer sig svårt med hänsyn till att man svårigen kan sätta något annat i dess ställe. Det där systemet med specialavdelningar för besvärliga barn, det tror jag då inte på. Detta är ju att direkt utpeka dessa barn och placera dem i en undantagsställning. Om något skulle väl det försvåra deras utveckling till det bättre. Enligt min mening vore det ett psykologiskt missgrepp med negativa verkningar av långt svårare karaktär än dem man brukar tala om i samband med kroppsagan.

Överläkaren...

(Forts. från sid. 1)

Lärare erkänner att pojke kallades "tjuv"

om att en av de nu anmälda lärarna höll kvar vissa elever på torsdagar kl. 13 till 14.45, och att skolöverläkaren då fick reda på denna episod och inför överläkaren bekände att han inte visste vad "stortidender" var för något.

Överläkaren gav då, enligt sitt utlåtande, en etymologisk, det är ursprungsutredande, förklaring av glosan, som kan översättas med "stora nyheter". Att skolöverläkaren ej kände till ordet var ursäktligt, men pojken borde ha vetat hur det betonades, eftersom det förekommer i den i folkskolan mycket lästa "Stenbocks kurir" av Carl Snoilsky.

Överläkaren kugg på 'stortidender', eleven straffad

Att en elev vid Alviks folkskola fått stå upp inför klassen för det han inte kände till betoningen av ordet "stortidender" bekräftas i överlärarens, fil. dr Ruben Gabrielssons, nu till Stockholms folkskoleinspektion inkomna utlåtande med anledning av föräldraanmälan mot tre av lärarna i Alviks folkskola.

Överläkaren upplyser även att skolöverläkaren, Urban Hjärne, en torsdag i oktober kom på hastigt besök till skolan för att undersöka uppgifterna

Forts. sidan nio, spalt ett.

Förutom överlärarens utlåtande har till folkskoleinspektionen även kommit två av de anmälda Alvikslärarnas förklaringar jämte en skrivelse från forna elever om den tredje läraren. Denne tredje lärare har till skillnad från sina två kolleger ej ingått på någon utredning av anklagelsepunkterna, utan endast hemställt att föräldrarnas anmälan ej måtte föranleda någon åtgärd av folkskoleinspektionen.

Överlärare Gabrielsson inleder sin skrivelse med att påpeka att han som tillförordnad överlärare endast tjänstgjort löpande hösttermin och under denna mottagit tre anmälningar mot två av de berörda lärarna. En anmälan var anonym och kom på telefon, och de övriga avvecklades mellan vederbörande målsmän och lärare.

Läraren "snar till rottingen".

Dr Gabrielsson karakteriserar så två av lärarna — den tredje är han så nära personlig vän med att han icke anser sig kunna opartiskt beskriva honom.

Den äldre av de två kännetecknas av dr Gabrielsson som "lätt uppbrusande och lätt att blidka" och har gjort sig känd för sitt "originella väsen, livliga, något svårförståeliga intellekt och sitt goda hjärta".

Överlärares uppgifter sig ha hört elever säga att denne lärare var snar till rottingen och att de skojade mycket för honom. Läraren har under de senaste åren lidit av tilltagande ohälsa.

Den andre anmälde betecknas som en "ansvarskännande pliktmänniska", dock ej främmande för glädje och ömsinnet. Han har framför allt ordnat ungdomarnas friluftsdagar, utflykter och idrottstävlingar, och överlärares tycker sig ha märkt att eleverna beundrat honom och tillägnat sig något av hans "manligt renhåriga sätt".

Det är den förstnämnde av dessa två, den äldste av de anmälda lärarna, som ej avlämnat någon förklaring med anledning av föräldraanmälan.

Den andre, som lett idrottsövningarna, erkänner i sin skrivelse att han offentligen i bespisningslokalen kallat en pojke för "tjuv" så att kamraterna hört det. Pojken hade snattat 8 kr. — hopsamlade skolteaterpengar — ur en kateder, och saken hade ordnats upp i tysthet:

föräldrarna hade underrättats och pojken hade fått en varning. Enligt lärarens uppgift har han länge i bespisningslokalen tillhört ett gäng som stimmat och stort måltiden, varvid läraren en gång tappade humöret och gick fram och sade åt pojken — som är skicklig bandyspelare — att han ej ville ha en tjuv med i sitt idrottslag. Läraren beklagar i skrivelsen att han fällt dessa ord.

Det är samme pojke som förekommer i föräldrarnas anmälan, emedan han enligt uppgifterna i denna skulle ha fått aga så att blodvite uppstått.

Hjälpte eleverna på övertid.

Samme lärare redogör för skälen varför han ordnat särskilda läsaftnar och om torsdagarna låtit en del elever sitta kvar i en timme och tre kvart: det är sådana pojkar som kommit efter och som han velat hjälpa att hinna i fatt kamraterna. Att eleverna fått stå upp anmärkningsvärt lång tid förklaras med en särskild metod läraren använder: kan en pojke inte svara får han "brottas" med frågan, medan läraren och klassen fortsätter med något annat, och så tala om när han brottats färdigt och kan svara. Ibland har läraren haft dubbeltimme, vilket han anser kan ha givit upphov till föräldraanmälan. Lärarens uppgift om att elever fått stå upp i timtal. Det framgår av lärarens redogörelse här inte om eleverna fått stå vid katedern, som anmälan uppgav, eller vid sina bänkar.

Under den gångna terminen har läraren utdelat fyra örfilar, vilka alla tjänat som bestraffning för fusk i räkneböcker. Läraren slutar sin inlaga med att uttrycka sin allmänna oro över "den yttre och inre hållningslöshet som ofta präglar nutidens ungdom... och tolereras av samhället i stort".

Den tredje läraren — den som överlärares på grund av nära och lång vänskap avstått från att karakterisera — ger först en historik över sina "prygelredskap": riset "Tant Sara" fick sitt namn vid en kamratfest 1928 och är nu allenast en mumifierad relik, och rottingen "Bullerbasius", omkristnad till "Bonifacius", har numera fallit i två delar.

Läraren framhäver att han när han utdelar bestraffning bara använder någon av dessa delar och att det alltid rör sig om "aga av högst lindrig art".

Han anser sig alltid ha kommit bra överens med sina elever och förvarar i sitt hem många gåvor med inskription från tacksamma elever, vilket utgör en ständig stimulans för sinnet.

Inom en kort tid skall folkskoleinspektionen, enligt vad förste folkskoleinspektören Bror Jonzon uppges, ha ett sammanträffande med de föräldrar som anmärkt på förhållandena vid Alviks folkskola.

DA 21.11

Rottingen i skolan.

Det gamla ämnet aga eller ej i skolan vidrördes i Sv. M. den 18 nov. under rubriken Reflexer, där ett citat ur Morgon-Tidningen återgavs. Nämnda tidning vill ha agan bort som onödig. Vad är väl att säga häremot. Det förhåller sig ju så, att många barn allt från spädeste år fått handla efter eget behag, de första barnåren skrikit sig till, vad de velat ha, och då detta lyckats bra för dem, ha de utvecklats till att i fortsättningen också bestämma över föräldrarna, mot vilka de ostraffat visa trots och olydnad. Och för att komma till rätta med dem komma föräldrarna ofta med karamellstruten som lockmedel i stället för björkriset, som i dylika hem är ett okänt inventarium.

Då barn helt naturligt fortsätta att i skolan praktisera det i hemmet tolererade, så är det förklarligt, att de barn, som ha ett obändigt lynne, och äro från dylika hem, även svara läraren snäsigt och trotsa de tillsägelser som ej passa, uppträda lymmelaktigt mot mindre kamrater, alldeles som de plägat i hemmet. Vad ska' nu läraren göra med sådana? Vädja till deras förstånd och rättsbegrepp — be dem vänligt bättra sig — ge dem en muntlig sträng tillrättavisning — hota med anmälan till barnavårdsnämnden?

Men, om nu intet av detta hjälper, hur göra då? Skall läraren använda ovannämnda föräldrars vanliga metod, att ibland komma med karamellstruten, och där det ej hjälper hota slå dem fördärvade utan att — som väl är — mena det, icke ens röra dem med den minsta björkqvist. Nej, dessa två sist nämnda och av många föräldrar prakti-

serade metoder faller det ingen lärare in att använda. Men hur göra? Jo, A. T. skriver att, »där det rör sig om en så svårt misspassande elev, att läraren anser stränga metoder nödvändiga, lär det ej räcka med en risbastu, utan till sist blir det ändå barnavårdsnämnden». Och efter många procedurer skyddsanstalt.

Jag må säga, att A. T. är mera obarmhärtig — och opedagogisk än den lärare, som ger en lymmel, vilken ej låter rätta sig på annat sätt, en lämplig aga på lämplig plats.

Vi lärare, som undervisat under många år och även haft med en och annan lymmel att skaffa, kunna säkerligen vittna, att då ej annat hjälpt, har i de allra flesta fall lämplig aga ingivit en hälsosam respekt och rättelse. Vore det ej grymmare och obarmhärtigare att låta detta pojkar gå agalösa, tills droppen kommit lärarens tålmodskärl rinna över, och det blivit anmälan hos barnavårdsnämnden och pojkens intagning på uppfostringsanstalt? Många av våra bästa samhällsmedlemmar minnas och tala om en välförtjänst aga, de fingo i skolan, men hur många av dem, som varit på uppfostringsanstalt, bli goda medborgare?

Ingen skulle bli gladare än läraren, om agan utan skada kunde avskaffas i skolan, och det kunde ske, om barnen hade respekt för föräldrarna, så att läraren vid några allvarigare förseelser av en elev, kunde hänvända sig till föräldrarna, som finge överta bestraffningen.

Själv minnes jag från min skoltid, att jag en gång fick smaka lärarens hasselkäpp för en odygd. Nog sved det i skinnet. Men det var ej det värsta. Det jag fruktade mest var, att det skulle spörjas till mitt hem, att jag skött mig så illa, att jag fått stryk. Och att då komma hem och möta far, hu! Men det var innan den tiden kom, då barnen togo regeringstommarna i sin hand och föräldrarna snällt fick lyda. Hur många barn i våra dagar skulle känna ängslan vid tanken, att föräldrarna kunde få veta deras förseelser i skolan?

Min åsikt är, att då muntlig tillrättavisning ej hjälper, är det bättre, att pojslyngeln får lämplig aga och därmed ett streck över förseelsen, som därmed är glömd, än alla tråkiga procedurer, som leda till uppfostringsanstalt via barnavårdsnämnden.

Nils Helmer.

Lärofolk

har det bestämt inte så lätt. Ständigt står det diskussion om dem. I hemmen är de föremål ömsom för dyrkan och ömsom lastas på dem en anseelig del av skulden för elevers misslyckanden. Det är säkert inte lätt att vara fröken för ett halvt-annat tjog flickor i backfischdåldern och föremål för deras samlade iakttagelser och dito kritik eller ha en blandad klass av pojkar och flickor, bland vilka varjehanda komplikationer kan uppstå.

Och så den här eviga diskussionen om agan. Aga är liktydigt med miss-handel och får inte förekomma, säger modernt inriktade uppfostrarkretsar. Lärarna håller i allmänhet med här-om, men säger en smula rdldöst: vad ska vi göra, om vi inte får ta i litet hårdare mot en del ofog? Replikten blir, att barn med oarter ska behandlas efter särskilt finstämda psykologiska regler.

— Vi har inte tid och orkar inte med individuella hänsyn i mer än begränsad omfattning i våra stora klasser, säger folkskollärarna, och vart ska vi skicka dem som inte går in under skolans vanliga regler...

Här i Stockholm finns barnavårdsnämndens rådgivningsbyrå i uppfostringsfrågor, men dess resurser förefaller ganska begränsade. Ute i landet finns ytterst få möjligheter till sammanträffanden med verkliga barnpsykologer. Var ska man för övrigt få dem ifrån i denna tid av allmän lärar- och läkarbrist?

Man kan förstå, även om man ej gillar, en lärare vars tålmod och nerver överbelastats till hristningsgränsen och som ryter till strängt och kanske någon gång ger handgrip- ligt eftertryck åt sina ord. Barn brukar inte vara så ömtåliga — tänk på vad de utstår av vilda slagsmål och hårda tag sinsemellan. Men det medges, att det är annorlunda när det är magistern, som levererar detta hårda tag.

Det är inte alla lärare givet att vara som vår mest avhållna men samtidigt mest fruktade lärarinna. Hon kunde ge blickar — och vilka blickar sen! Man kände sig avklädd, genomskeddad och utskämd och gjorde aldrig om ofoget igen. Men så var hon också en ovanligt stark personlighet, och det kan man inte vänta att alla lärare ska vara. Bara önska att de vore det.

Botilda.

Sv Morgonblad

29. 11

Hemlighetsfulla målsmän önskar försvara lärare

DN 30.11

Anmälningarna mot tre av Alvikslärarna har nu föranlett en motaktion från en grupp målsmän i Traneberg, som på fredagen uppvaktade folkskolinspektör Bror Jonzon för att försvara en av de anmälda, hr Erik Uhlin. Delegationen överlämnade en skrivelse till folkskoledirektionen, undertecknad av de 25 målsmännen, där vederbörande begär att bli närmare hörda under utredningen.

Dagens Nyheter hade ett samtal med delegationens ledare, vilken liksom övriga undertecknare av petitionen önskade vara anonym. Han framhöll att han och hans åsiktsfränder ville dra en lans för folkskollärare Uhlin, eftersom deras barn är eller varit elever hos honom. Resultatet av hans undervisning har blivit så utmärkt att de är skyldiga honom den uppriktiga tacksamhet. Han ansåg vidare att aktionen startats av politiska skäl.

I skrivelsen till folkskoledirektionen heter det bland annat att de 25 målsmännen "med stigande indignation iakttagit den smutskastning som i dagspressen pågått mot denne förträffliga lärare i anledning av en mot honom ingiven anmälan av hr Ture Gerdes".

Målsmännen framhåller också att de hyser fullt förtroende för hr Uhlins undervisnings- och uppfostringsmetoder. Därför anholder de att närmare få lägga fram sina synpunkter om folkskoledirektionen företar en utredning med anledning av den anmälan som inkommit.

Skolagan sjunger på sista versen

Nu sjunger allt skolagan på sista versen! Det har den förstas hållit på med ganska länge, ty antalet fall av aga minskas årligen, ehuru vartenda mera flagrant fall (såsom nu i Alvikskolan i Stockholm) uppmärksammas mera än förr, men det är nu uppenbart, att vi ganska snart står inför en lagändring, som definitivt förbjuder kroppsaga i folkskolan — i läroverken är den ju sedan länge avskaffad. Det är Alviksaffären och ecklesiastikministerns i samband därmed gjorda uttalande, som föranleder det hoppfulla utropet härövan.

Så underligt det kan låta är folkskolestadgans bestämmelser om kroppsaga redan nu så starkt restriktiva, att i själva verket praktiskt taget all förekommande skolaga är "olaglig"! Eller tror någon kanske, att en lärare, som bokstavligen tar ad notam följande bestämmelser i folkskolestadgan någonsin får tillfälle att utdela "reglements-enlig" aga? F. S. § 29 lyder i utdrag som följer: "Vid tillrättavisning och bestraffning av lärjunges förseelse skall läraren fästa avseende å den felandes sinnesart, ålder och kön samt förfara med lugn besinning och kärleksfullt allvar. Sårande och kränkande behandling må icke förekomma. Aga må utdelas endast i sådana fall, då rättelse icke kunnat vinnas med andra åtgärder, eller vid förseelse av svår beskaffenhet". (spärr av undert.).

Svensk Lärartidning, som i sin ledare den 23 november behandlar skolagan, är upprörd över "det oeffterättliga tillstånd, som rätt under de senaste veckorna (Alvikshistorien), då lärare, vilka — enligt vad det uppgetts — följt folkskolestadgans bestämmelser och som yttersta nödfallsåtgärd använt aga, genom feta rubriker skandaliserats i vissa dagstidningar och även på annat sätt trakasserats". Det är säkert mycket klokt av tidningen att göra reservationen "enligt vad det uppgetts". De ifrågavarande lärarna försvarar sig naturligtvis med att de följt givna bestämmelser, men jag vågar tills motsatsen bevisats hålla hundra mot ett på att de inte gjort det! Efter den upprörande misshandelshistorien via Norrregas skyddshem i Kalmar län för snart tio år sen infordrade regeringen ytteranden från övriga skyddshem i landet för att höra hur det stod till där

fallen utdelades agan (örfilar) i vredesmod, och vederbörande skulle med visshet inte ha slagit, om de inte blivit onda. Det är ett försvar. Men ett dåligt försvar. Ett ännu sämre vore det dock att påstå, att man även vid lugn besinning skulle vara nödsakad att slå, därför att "rättelse inte kunnat vinnas genom andra åtgärder". Ty hur är det tänkbart, att en vettig lärare vid närmare övervägande inte skall inse, att han i uppfostringsväg absolut intet vinner med hugg och slag?

Var på berodde i de nämnda fallen den förste gossens trots, den andres översitteri och den tredjes förstörelselusta? Reflekterade vederbörande överhuvud över frågan, innan de slog, brydde de sig om att ta reda på saken! Det finns inte den ringaste anledning anta, att de tre pojarna var utpräglad antisociala individer, som ingenting annat än stryk biter på — det heter ju så — men det är högst sannolikt att de tillfogades psykisk skada. "Bet" straffet för övrigt? Vad vanns med agan? Det är i målet upplyst, att trotsat vek för hat, men huruvida bespottaren avstod från att tyrannisera kamrater på lediga stunder eller skadegöraren blev aktsammare om annans egendom, då ingen såg det, är obekant. Men det är inte troligt. Troligt, ja i flertalet fall ganska visst är, däremot att aga skadar barnens självaktning och därmed personlighetens kärna, skapar misstro mot läraren och lär barnen, att den starke kan bruka sin makt efter behag. Och om de ifrågavarande gossarna verkligen var antisociala och psykopatiska — var agan då på sin plats?

Folkskolans lärare vill veta, skriver den nämnda skoltidningen, hur de ska behandla en pojke, som med kniv ristar sitt namn i skolans dörrar, som uppför sig otillbörligt mot sina flickkamrater, som i korridoren förorenar i sina kamraters gummi-stövlar etc. etc. Tidningen menar uppenbarligen, att lärarna vill veta detta, innan de kan gå med på att avskaffa kroppsagan. Men är inte den frågan lika brännande vare sig skolagan är tillåten eller förbjuden? Eller menar verkligen tidningen —

Forts. å sista sid.

skraten 30.11

följt givna bestämmelser, men jag vågar tills motsatsen bevisats hålla hundra mot ett på att de inte gjort det! Efter den upprörande misshandelshistorien vid Norrgårds skyddshem i Kalmar län för snart tio år sen infortrade regeringen ytt-
randen från övriga skyddshem i landet för att höra hur det stod till där och fick förstås från alla det svaret, att "reglementsvidrig" aga inte förekommit. Men aga hade allestädes förekommit. Alltså reglementsenlig? En tro't, sa Relling. Hade verkligen alla lärarna vid skyddshemmen — och nu i Alviks skola! — slagit barnen med lugn besinning och kärleksfullt allvar och efter omsorgsfull prövning, att rättelse inte kunnat vinnas med andra åtgärder?! Jag tror, att de slagit i vredesmod och utan någon prövning alls. Vilket är "reglementsvidrigt".

Från rättegången i Norrgårdsaffären har antecknats följande replik. Domaren frågar vittnet: Var M. upphetsad, när ni såg honom slå? Och vittnet svarar: Det är man ju alltid, när man utdelar aga. Utan tvivel. Vore man inte "arg", så skulle man inte slå. Och det förefaller också som om det skulle vara mera förlåtligt — "det är slarvigt men mänskligt" — om en impulsiv lärare slår i hettan än om en mera lugn och kallblodig gör det med berätt mod. Det är nog endast hårda och brutala naturer, som i våra dar utdelar aga efter moget övervägande. Det är illa nog att slå i hastigt mod. Aga "med lugn besinning och kärleksfullt allvar" (vilken löjlig fras!) står nära sadismen. Jag hoppas därför, att de agande lärarna i Alvik slagit i hastigt mod (alltså "reglementsvidrigt") och gå fria från värre misstankar.

Skolöverstyrelsen och lärarföreningarna har hittills inte velat vara med om att portförbjuda aga i folkskolan. För tio år sen skrev överstyrelsen i ett yttrande, att tillfällen kan förekomma då användandet av kroppsaga kan vara berättigat: öppet och upprepat trots, grymhet mot djur, systematiskt förtryck av svagare och mindre kamrater, skadegörelse å egendom och andra svårare förseelser. Ett trösterikt försvar för agande lärare, ty det är väl just i sådana fall de slår. "Probabel kasuistik", skulle jesuiterna säga. Och om inte lärarna "tyvärr" var vrede, skulle allting vara O. K. Verkligen? Skribenten har särskilt lagt på minnet tre fall av aga. I det ena gällde det en pojke, som retat sin lärare med "öppet och upprepat trots", i det andra en översittare, som spotat en pys i synen, i det tredje en "drummel" som med vett och vilja slagit sönder en skolbänk under fritiden. Valförtjänt aga enligt överstyrelsens exempel. Men i alla tre

skolagan är tillåten eller förbjuden? Eller menar verkligen tidningen —

Forts. å sista sid.

skriften 30.11

En pedagogernas pedagog

Efter tävlingstidens utgång har folkskollärare T. Lindqvist insänt ett par bidrag till avsköjandet av skolboksflaskorna. Det första publiceras här.

En lärare har det inte lätt ibland. Många har sagt att det är ett svårt yrke. Men det finns vise män, som vet bot för alla svårigheter och som stöper idealbarn i sina former av välvisa pedagogiska råd vid seminarier. En av dessa, lektor Alf Hildinger, har genom sin lärobok i folkskolepedagogik givit många av de yngre lärarna massvis av visdomsord med på vägen då de gått att fostra det uppväxande släktet.

Han vill inte att aga skall tillämpas, men

om en lärare däremot en eller ett par gånger i terminen utdelar ett rapp, en örfil (obs! ej på örat utan endast på kinden) eller en lugg såsom straff, som omedelbart följer på en grövre förseelse, t. ex. om han under en rast kommer på en pojke som misshandlar en värlös kamrat, så kommer detta straff just genom sin sällsynthet att i särskilt hög grad verka såsom ett ordentligt skamstraff för den felande, även om denne är förhärdad mot stryk i hemmet.»

Men vem skall då ge läraren en örfil (obs! ej på örat utan på kinden) därför att han misshandlar en värlös kamrat? Varför skulle gossen just vara förhärdad genom stryk från hemmet? Om alla som slår värlösa är vana vid stryk hemifrån, tänk så mycket stryk många lärare då får hemma.

Den snälle läraren som endast utdelar en eller två örfilar (obs! ej på örat utan på kinden) per termin skall inte ha bestämda åsikter i religion och politik.

»För att icke framkalla sådana tvister (i religion och politik) bör en lärare akta sig att på ett mera utmanande sätt framföra egna åsikter i dessa frågor. En lärare bör aldrig uppträda som partiledare i religiösa och politiska frågor, då han på detta sätt alltid kommer i onödigt skevt förhållande till en hel del hem. Märker han att folket i trakten mera allmänt på ett ofördragssamt sätt sluter sig till ett visst parti, så har han anledning att bekämpa deras ofördragssamhet, oberoende av om han själv delar deras uppfattning eller står på annan ståndpunkt.»

Om de flesta på platsen är socialdemokrater måste läraren bekämpa dem även om han själv är socialdemokrat, blir det inte så? Om man nu skall rekommendera någon kappvändning efter vindförhållanden borde det väl vara vetligt i alla fall och inte »Motvalls käring».

Men läraren skall ha ett hem också, t. o. m. lärarinnan:

»Lärarens hemliv bör vara sådant att det giver honom vila och vederkvickelse efter dagens arbete. En lärarinna bör därför helst icke vara gift...»

Stackars Hildinger, så tråkiga erfarenheter? Men blir det bättre om vi tar fortsättningen på meningen:

»... såvida hon inte har en sådan hjälp i hemmet, att denna fyller en husmoders alla plikter.»

Innan vi slutar med lektor Alf Hildinger måste vi göra honom rättvisa och utförligt citera hans »vetenskapliga» utläggning om onanin och dess följder, dess bekämpande och avhjälpan:

»Ofta får en lärare anledning att ingripa på grund av onani, som barnen lär sig av varandra, i många fall fruktansvärt tidigt. För att så mycket som möjligt motarbeta spridningen av denna last måste läraren hålla noggrann uppsikt över avträdena, så att där icke förekommer något osnyggande på sättna; all skrivning på väggar eller bänkar måste också förhindras. Har en lärare för övrigt misstankar att en gosse är onanist, bör han noga observera honom, och han kan då i de flesta fall mycket snart se, om misstankarna är grundade. Onanister känns igen därpå, att de söker tillfälle att beröra könsdelarna med händerna. Att rycka fram och tillbaka på bänken eller pressa ihop benen är dåliga tecken. Onanister försjunker ofta i vällustiga drömmar och följer icke med undervisningen. De har oftast blek ansiktsfärg och djupt ligande ögon med blå ränder samt ett skyggt utseende med ostadig blick...»

Följderna är svåra nog även om man nämner dem utan någon överdrift, då onanins utövande verkar förslappande på karaktären, framkallar nervositet och skygghet och i svårare fall kan leda till funktionella rubbningar inom det sexuella livet.»

Till denna vidriga förnumstighet är inget annat att säga än att de flesta lärare, trots lektor Hildinger, numera vet, att onani är det naturliga och normala för alla pojkar i 12—14-årsåldern och icke kopplar ihop detta med lika naturliga pubertetsföreteelser som skygghet, dagdrömmeri o. s. v.

T. Lindqvist.

Citaten hämtade ur *Folkskolepedagogik* av Alf Hildinger, fjärde upplagan, 1944, Norstedt och Söner.

Läkarbragd.

Sovietpressen

Dalarnas tidn m 46/46

Den moderna pedagogikens besvärligheter

»Svensk Lärartidning» nämner exempel på, vad skolungar kan ta sig till: med slangbåge skjuta sönder alla gatlyktor de passerar, sabotera undervisningen, ställa till vapntrevnad i skolan, stoppa alla vattenklosetter fulla med tidningspapper, oreka i kamrats gummistövlar.

Moderna pedagoger utom och inom Skolkommissionen syns nu anse som en av kommissionens främsta uppgifter dels att elever, som bär sig åt, må genom av riksdagen fastställda bestämmelser få garanti för, att de icke tilldelas aga, hur måttlig denna än månne vara, dels att, om aga ändå ges, den lärare eller lärarinna, som utdelar den, automatiskt och utan appell må underkännas som skolpedagog.

Svåra motståndare mot modern pedagogik är dock erfarenheten, som mycket avviker från dess doktriner, och den stora allmänheten, som, enligt vad gallundersökningar visat, rättar sig efter dessa erfarenheter. Den moderna pedagogikens propagandametoder består alltså dels i att beteckna all erfarenhet, som strider mot dess doktriner, som falsk, dels i att bemöta opponenter med invektiver, av vilka »inkompetenta, efterblivna, brutala, pedagogiska» icke hör till de värsta. Sakligt bemötande kan ju blott användas i mycket begränsad omfattning och icke alls, då det gäller att motsäga fakta eller rättsmedvetande.

Genom sin av ords och uttrycks valör obundna talförhet, och genom att oppositionen i allmänhet uppträtt mera lägmålt och försynt, har emellertid modern pedagogik kommit därhän, att vitt spridda, tidningar frökostigt öppnat sina spalter för dess lärosatser även i dessas mest ohämmade generaliseringar och tillspetsade överdrifter, medan samma spalter varit mycket njugga eller direkt avvissande mot kritiken av dessa generaliseringar och överdrifter. Som torde vara bekant, består modern pedagogik av två lärosatser: handgriplig tillrättavising, hur obetydlig och välgrundad den än må vara, måste framställas som det grövsta övergrepp och får icke försvaras; det måste hänsynslöst krävas att straffet och icke brottet är det, som i första hand må klandras. Detta hindrar ju ej, att modern pedagogik kan förorda mycket tråkiga och till sina verkningar ytterst obehagliga metoder, men de får icke vara handgripliga!

En icke modernt-pedagogisk lärare skulle ju i fri konkurrens kunna både beträffande resultat och förtroelighet med lärjungarna ofta överträffa en av sina teorier bunden modern pedagog. Om den förre läraren alltså ej kan fällas för oduglighet eller oriktigt beteende, skulle man ju dock kunna begagna stämpeln »olagligt förfarande», om bestämmelserna blott formuleras så som t. ex. i läroverksstadgan, enligt vilken en lärjunge, som gjort sig saker till något, av vad i denna artikel börjar nämnas, icke må besträffas med ens den lindrigaste beskaffenhet, en bestämmelse från vilken icke ens skolöverstyrelsen själv torde kunna ge någon dispens.

Det gäller sålunda för moderna pedagoger att söka påverka skolkommissionen i denna riktning, ty hur skulle det gå med modern pedagogik, om de nya skolförfattningarna tillåte, att aga, bedömdes efter de omständigheter under vilka den ges?

Affordradet 1/12 -d -d.

All skolaga är "olaglig"!

Gothenburg 1.12.46

Av folkskoleinspektör E. G. C. BRANDT

Denna artikel kommer att skrivas mycket personligt — det känner jag på mig. Jag är nämligen sedan många år tillbaka (jag blev statens folkskoleinspektör 1913) av hela min själ så starkt engagerad i frågan om kroppsagans vara eller icke vara, att jag här, för att ge större eftertryck åt mina ord, skall utlämna mig själv åt allmänt löje eller förakt eller beklagande — vilket man vill. Enligt min på rik erfarenhet grundade övertygelse är kroppsaga aldrig berättigad och alltid resultatlös, för det mesta också direkt skadlig — och ändå har jag under min egen lärartid, vilken visserligen ligger mer än tre decennier tillbaka, åtminstone tre gånger (kanske fler!) utdelat örfilar, helt enkelt därför att jag är en häftig natur, som slagit i vredesmod. Men mina försöka att efteråt för mig själv rättfärdiga mitt handlingsätt har misslyckats.

Innan jag nedan bekänner ett par fall från min fördömliga praktik vill jag emellertid erinra därom, att bestämmelserna i folkskolestadgan om kroppsaga redan nu är så starkt restriktiva, att i själva verket praktiskt taget all förekommande skolaga är »olaglig». Jag känner faktiskt inte till ett enda fall av aga under min långa tjänstetid, som inte kan be-tecknas som lagstridigt. Eller tror någon kanske att en lärare, som bokstavligen tar ad notam följande bestämmelser i folkskolestadgan någonsin får tillfälle att utdela »reglements-enlig» aga? F. S. § 29 mom. 4 lyder i utdrag som följer: »Vid tillrättavisning och bestraffning av lärjunges förseelse skall läraren fästa avseende å den felandes sinnesart, ålder och kön samt förfara med lugn besinning och kärleksfullt allvar. Sårande och kränkande behandling må icke förekomma. Aga må utdelas endast i sådana fall, då rättelse icke kunnat vinnas genom andra åtgärder, eller vid förseelse av svår beskaffenhet.»

Svenska Lärartidning, som i sin ledare den 23 november behandlar skolagan, är upprörd över det »oefterrätteliga tillstånd, som rått under de senaste veckorna, då lärare, vilka — enligt vad det uppgetts — följt folkskolestadgans bestämmelser och som yttersta nödfallsutväg använt aga, genom feta rubriker skandaliserats i vissa dagstidningar och även på annat sätt trakasserats». Det är säkerligen mycket klokt av Sv. Ltg att göra reservationen »enligt vad det uppgetts». De ifrågakvarande lärarna (vid Alviks folkskola i Sthlm) för-svarade sig naturligtvis med att de följt bestämmelserna, men jag vågar hålla hundra mot ett på att de inte

gjort det. Efter den upprörande miss-handelshistorien vid Norrgårds skyddshem i Kalmar län för snart tio år sen infordrade regeringen yttrande från övriga skyddshem i landet för att höra hur det stod till där och fick förstas från alla det svaret, att »reglementsvidrig» aga inte förekommit. Men aga hade allestädes förekommit. Alltså reglements-enlig? Fan trot, sa Relling.

Hade verkligen alla lärarna vid skyddshemmen — och nu i Alviks skola — slagit barnen med lugn besinning och kärleksfullt allvar och efter omsorgsfull prövning, att rättelse inte kunnat vinnas med andra åtgärder? Jag tror, att de slagit i vredesmod och utan någon prövning alls. Vilket är »reglementsvidrigt». I mina ögon är det emellertid mera förlåtligt — »det är slarvigt men mänskligt» — om en impulsiv lärare slår i hettan än om en mera lugn och kallblodig gör det med berätt mod. I våra dagar är det nog inga andra lärare än hårda och brutala naturer som utdelar aga efter moget övervägande. Det är illa nog att slå i hastigt mod. Aga »med lugn besinning och kärleksfullt allvar» (vilken obetärbart löjlig fras!) står nära sadismen. Och »så länge agan bibehålles har man inte skjutit för regeln för den sadism, vilken är ett av de ogräs som är svårast att rensa bort från de anstalter, det här är fråga om». Orden är Torgny Segerstedts. Jag hoppas, att de agande lärarna i Alvik går fria för en sådan misstanke; på min tid som inspektör i »Roslags södra» dit Alvik då hörde, förekom där intet fall av kroppsaga — har ungarna blivit mera vanartiga sen dess?

Skolöverstyrelsen och lärarföreningarna har hittills inte velat vara med på att portförbjuda agan i folkskolorna. För tio år sen skrev överstyrelsen i ett yttrande, att tillfällen kan förekomma då användandet av kroppsaga kan vara berättigat: öppet och upprepat trots, grymhet mot djur, systematiskt förtryck av svagare och mindre kamrater, skadegörelse å egendom och andra svårare förseelser. Jag borde ju vara skolstyrelsen tacksam för denna kasuistik som gör mina ovannämnda tre örfilar försvarliga. Men »tyvärr» utdelades de i vrede, eljest skulle allt ha varit O. K. Verkligen? Lyssna till min syndabekännelse. Alla tre fallen, som ändå ligger så långt tillbaka i tiden, har bränt sig in i mitt minne och inte upphört att anklaga mig. Den första örfilen drabbade med stor kraft en drummel, som retat mig med »öppet och upprepat trots», den andra skänktes med varm och stark hand åt en översittare, som spottat en pys

i synen, och den tredje träffade en gosse, som med vett och vilja slagit sönder en skolbänk under fritiden.

Det är ju precis överstyrelsens exempel. Alltså aga berättigad — bara man inte slår i ilska. Det gjorde jag, och jag skulle naturligtvis aldrig ha slagit, om jag inte blivit ond. Det är dåligt försvar. Men ännu sämre försvar vore väl att påstå, att man även vid lugn besinning skulle ha varit nödsakad att slå, därför att »rättelse inte kunnat vinnas genom andra åtgärder». Ty hur är det tänkbart, att en vettig lärare vid närmare övervägande inte skall inse, att han i uppfostringsväg absolut ingenting vinner med hugg och slag? V a r p å berodde i mitt fall den förste gossens trots, den andres översitteri och den tredjes förstörelselusta? Reflekterade jag överhuvud på frågan, innan jag slog, brydde jag mig om att ta reda på saken!

Det finns inte den ringaste anledning antag, att de tre pojkarna var utpräglad antisociala individer, som intet annat än stryk bet på — det heter ju så — men det är högst sannolikt, att jag tillfogade dem psykisk skada, ty jag är fast övertygad om att ingen av dem »accepterade straffet». Och om barn inte till slut godtar avsikten med straffet, så är det absolut förfelat — det bör väl ändå vara självklart för varje person med någon psykologisk insikt. »Bet» straffet för övrigt? Vad vann jag med agan? Trotset vek för hat, det märkte jag. Om bespottaren avstod från att tyrannisera kamrater på lediga stunder, vet jag inte, lika litet som jag känner till om den tredje gossen var aktsammare om andras egendom, när ingen såg det. Men jag tror det inte. Däremot vet jag nu med viss-het, att aga alltid skadar barnens självaktning och därmed personlighetens kärna, skapar misstro mot läraren och lär barnen, att den starke kan bruka sin makt efter behag.

Folkskolans lärare vill veta, skriver den nämnda skoltidningen, hur de ska behandla en pojke som med kniv ris-tar sitt namn i skolans dörrar, som uppför sig otillbörligt mot sina flickkamrater, som sätter krokben för både dem och andra, som i korridoren förorenar i sina kamraters gummistövlar etc. etc. Tidningen menar uppenbarligen, att lärarna vill veta detta, innan de kan gå med på att avskaffa kroppsagan. Men är dessa frågor inte lika brännande vare sig skolaga är tillåten eller förbjuden? Eller tänker tidningen — och lärarna — såsom på sin tid skyddshemsinspektören, att man inte kan undvara kroppsaga så länge man inte hunnit utexperimentera ett bra belönings-system och så länge man inte har en

särskild psykopatanstalt? En skön själs beklännelse! Det är således psykopaterna, de själsligt abnorma ungdomarna, som ska ha prygel. Barbari.

Alvikshistorien har gjort gott — i sina verkningar. Det är bra, att den inträffade just i Stockholm, uppmärksamheten har blivit därefter. Den har rågat måttet och blivit droppen, som kommit bägaren att rinna över. Nu står det inte på förrän skolan blir definitivt förbjuden. Det kommer hr Weijne att sörja för. Och Sv. Ltg vet också, vad klockan har slagit, ty den skriver trots sin reprimand till dem »som med stora ord nu utdömer agan» att »om det är en utbredd folkmening — och mycket tyder härpå — att agan ska bort i folkskolan, så bör den tas bort». Det kommer att ske långt innan lärarna får veta hur de ska behandla pojkar, som förorena i kamraternas gummistövlar etc. Den saken får de ta reda på själva. Måhända kan de få någon hjälp av den utredning, som hr Weijne tillsätter för att förbereda lagändringen om agans avskaffande.

Kroppsgaga är intet uppfostringsmedel, som anstår vår tid. Den är en instinktiv reaktion på olämpliga handlingar och möjligen i förhistorisk tid ändamålsenlig. Det händer att hundar, som förorenar på gatan, därefter krasar på asfalten. Den instinktiva rörelsen är föga ändamålsenlig. Så ock kroppsgagan i ett hyfsat samhälle.

Skolaga försvinner

Nu sjunger allt skolagan på sista versen! Det har den förstas hållit på med ganska länge, ty antalet fall av aga minskas årligen, ehuru vartenda mera flagrant fall (såsom nu i Alviksskolan i Stockholm) uppmärksammas mer än förr, men det är nu uppenbart, att vi ganska snart står inför en lagändring, som definitivt förbjuder kroppsaga i folkskolan — i läroverken är den ju sedan länge avskaffad. Det är Alviks-affären och ecklesiastikministerns i samband därmed gjorda uttalande, som föranleder det hoppfulla utropet här-
ovan.

Så underligt det kan låta är folkskolestadgans bestämmelser om kroppsaga redan nu så starkt restriktiva, att i själva verket praktiskt taget all förekommande skolaga är "olaglig"! Eller tror någon kanske, att en lärare, som bokstavligen tar ad notam följande bestämmelser i folkskolestadgan någonsin får tillfälle att utdela "reglementsenlig" aga? F. S. § 29 lyder i utdrag som följer: "Vid tillrättavisning och bestraffning av lärjunges förseelse skall läraren fästa avseende å den felandes sinnesart, ålder och kön samt förfara med lugn besinning och kärleksfullt allvar. Särande och kränkande behandling må icke förekomma. Aga må utdelas endast i sådana fall, då rättelse icke kunnat vinnas med andra åtgärder, eller vid förseelse av svår beskaffenhet".

Svensk Lärartidning, som i sin ledare den 23 november behandlar skolagan, är upprörd över "det oeffterrättliga tillstånd, som rått under de senaste veckorna (Alvikshistorien), då lärare, vilka — enligt vad det uppgetts — följt folkskolestadgans bestämmelser och som yttersta nödfallsåtgärd använt aga, genom feta rubriker skandaliserats i vissa dagstidningar och även på annat sätt trakasserats". Det är säkert mycket klokt av tidningen att göra reservationen "enligt vad det uppgetts". De ifrågavarande lärarna försvarar sig naturligtvis med att de följt givna bestämmelser, men jag vågar, tills motsatsen bevisats, hundra mot ett på att de inte gjort det! Efter den upprörande misshandelshistorien vid Norrgårds skyddshem i Kalmar län för snart tio år sedan infordrade regeringen ytt-
randen från övriga skyddshem i landet för att höra hur det stod till där, och fick förstas från alla det svaret, att "reglementsvidrig" aga inte förekommit. Men aga hade allestädes förekommit. Alltså reglementsenlig? Fan tro't, sa Relling. Hade verkligen alla lärarna vid skyddshemmen — och ni i Alviks skola! — slagit barnen med lugn besinning och kärleksfullt allvar och efter omsorgsfull provning, att rättelse inte kunnat vinnas med andra åtgärder? Jag tror, att de slagit i vredesmod och utan någon provning alls. Vilket är "reglementsvidrigt".

Från rättegången i Norrgårds-affären har antecknats följande replik. Domaren frågar vittnet: Var M. upphetsad, när ni såg honom slå? Och vittnet svarar: Det är man ju alltid, när man utdelar aga. Utan tvivel. Vore man inte "arg", så skulle man inte slå. Och det förefaller också som om det skulle vara mera förlåtligt — "det är slarvigt men mänskligt" — om en impulsiv lärare slår i hettan än om en mera lugn och kallblodig gör det med berätt mod. Det är nog

endast hårda och brutala naturer, som i våra dar utdelar aga efter moget övervägande. Det är illa nog att slå i hastigt mod. Aga "med lugn besinning och kärleksfullt allvar" (vilken löjlig fras!) står nära sadismen. Jag hoppas därför, att de agande lärarna i Alvik slagit i hastigt mod (alltså "reglementvidrigt") och gå fria från värre misstankar.

Skolöverstyrelsen och lärarföreningarna har hittills inte velat vara med om att portförbjuda aga i folkskolan. För tio år sen skrev överstyrelsen i ett yttrande, att tillfällen kan förekomma då användandet av kroppsaga kan vara berättigat: öppet och upprepat trots, grymhet mot djur, systematiskt förryck av svagare och mindre kamrater, skadegörelse å egendom och andra svårare förseelser. Ett trösterikt försvar för agande lärare, ty det är väl just i sådana fall de slår. "Probabel kasuistik", skulle jesuiterna säga. Och om inte lärarna "tyvärr" var vreda, skulle allting vara O. K. Verkligen? Skribenten har särskilt lagt på minnet tre fall av aga. I det ena gäller det en pojke, som retat sin lärare med "öppet och uppretat trots", i det andra en översittare, som spottat en pys i synen, i det tredje en "drummel" som med vett och vilja slagit sönder en skolbänk under fritiden. Valförtjänt aga enligt överstyrelsens exempel. Men i alla tre fallen utdelades agan (örfilar) i vredesmod, och vederbörande skulle med visshet inte ha slagit, om de inte blivit onda. Det är ett försvar. Men ett dåligt försvar. Ett ännu sämre vore det dock att påstå, att man även vid lugn besinning skulle vara nödsakad att slå, därför att rättelse inte kunnat vinnas genom andra åtgärder. Ty hur är det tänkbart, att en vettig lärare vid närmare övervägande inte skall inse, att han i uppfostringsväg absolut intet vinner med hugg och slag?

Var på berodde i de nämnda fallen den förste gossens trots, den andres översitteri och den tredjes förstörelselusta. Reflekterade vederbörande överhuvud över frågan, innan de slog, brydde de sig om att ta reda på saken! Det finns inte den ringaste anledning anta, att de tre pojarna var utpräglat antisociala individer, som ingenting annat än stryk biter på — det heter ju så — men det är högst sannolikt att de tillfogades psykisk skada. "Bet" straffet för övrigt? Vad vanns med agan? Det är i målet upplöst, att trotset vek för hat, men huruvida bespottaren avstod från att tyrannisera kamrater på lediga stunder eller skadegöraren blev aktsammare om annans egendom, då ingen såg det, är obekant. Men det är inte troligt. Troligt, ja i flertalet fall ganska visst är däremot, att aga skadar barnens självaktning och därmed personlighetens kärna, skapar misstro mot läraren och lär barnen, att den starke kan bruka sin makt efter behag. Och om de ifrågavarande gossarna verkligen var antisociala och psykopatiska — var agan då på sin plats?

Folkskolans lärare vill veta, skriver den nämnda skoltidningen, hur de ska behandla en pojke, som med kniv ristar sitt namn i skolans dörrar, som uppför sig otillbörligt mot sina flickkamrater, som i korridoren förorenar i sina kamraters gummistövlar etc., etc. Tidningen menar uppenbarligen, att lärarna vill veta detta, innan de kan gå med på att avskaffa kroppsagan. Men är inte den frågan lika brännande vare sig skolagan är

Oms försvinner livsmedel stiger

Den femprocentiga omsättningsskatten försvinner vid årsskiftet enligt proposition, som i lördags framlades för riksdagen. I stället upphör emellertid statliga subventioner till jordbruket, varigenom priset på smör stiger med 50 öre pr kg., sockret med 11 öre pr kg. och mjölken med 1 öre pr liter.

Den effekt omsättningsskattens slopande får på levnadskostnadsindex reduceras härigenom från 4 enheter till 2. Priskontrollnämnden har med anledning härav avstyrkt ett slopande av livsmedelssubventionerna.

Omsättningsskattens upphörande innebär en nyårgåva till svenska folket motsvarande 200 miljoner kronor men finansminister Wigforss tar med andra handen tillbaka 85 miljoner genom de slopade statssubventionerna.

OMS KVARSTÅR FÖR PERSONBILAR.

Omsättningsskatt skall även efter den 1 januari utgå inte bara på varor för vilka skärpt omsättningsskatt tas ut, utan också då det är fråga om försäljning eller import av personbilar samt tyngre motorcyklar och sidvagnar till motorcyklar. Skulle det vid den fortsatta utredningen visa sig att en särskild varubeskattning av dessa fordon inte bör komma till stånd, torde denna kvarstående femprocentiga skatt böra avvecklas samtidigt med att den skärpta omsättningsskatten upphävs.

Fordringar som utestår oguldna vid utgången av 1946 skall redovisas som skattepliktig omsättning. För leveranser som avtalats före, men fullgjorts efter årsskiftet 1946—47, skall femprocentig skatt utgå endast i den mån sådan skatt ingått i det influtna vederlaget.

Lewis vredgades

Gruvarbetarnas ledare John Lewis synes ha varit på dåligt humör efter rättegången häromdagen, ty på vägen ut höjde han sin käpp och krossade en av fotografernas blixtlampor, varpå han skyndade in i sin väntande bil.

förfara med de verkligt svåra fallen. Mirabile.

Alvikshistorien har gjort gott — i sina verkningar. Det var bra, att den inträffade just i Stockholm; uppmärksamheten har blivit därefter. Den har räгат måttet och blivit droppen, som kommit bägaren att rinna över. Nu står det, som sagt, inte på länge, förrän skolagan blir definitivt förbjuden. Det kommer hr Weljne att sörja för. Och Svensk Lärartidning vet också, vad klockan är slagen, ty den skriver, trots sin reprimand till dem, "som med stora ord utlömer

motsatsen bevisats, hundra mot ett på att de inte gjort det! Efter den upprörande misshandelshistorien vid Norrgårds skyddshem i Kalmar län för snart tio år sedan infordrade regeringen yttranden från övriga skyddshem i landet för att höra hur det stod till där, och fick förstas från alla det svaret, att "reglementsvidrig" aga inte förekommit. Men aga hade allestädes förekommit. Alltså reglementsenlig? Fan tro't, sa Relling. Hade verkligen alla lärarna vid skyddshemmen — och ni i Alviks skola! — slagit barnen med lugn besinning och kärleksfullt allvar och efter omsorgsfull prövning, att rättelse inte kunnat vinnas med andra åtgärder? Jag tror, att de slagit i vredesmod och utan någon prövning alls. Vilket är "reglementsvidrigt".

Från rättegången i Norrgårds-affären har antecknats följande replik. Domaren frågar vittnet: Var M. upphetsad, när ni såg honom slå? Och vittnet svarar: Det är man ju alltid, när man utdelar aga. Utan tvivel. Vore man inte "arg", så skulle man inte slå. Och det förefaller också som om det skulle vara mera förlåtligt — "det är slarvigt men mänskligt" — om en impulsiv lärare slår i hettan än om en mera lugn och kallblodig gör det med berätt mod. Det är nog

huvud över frågan, innan de slog, brydde de sig om att ta reda på saken! Det finns inte den ringaste anledning anta, att de tre pojarna var utpräglad antisociala individer, som ingenting annat än stryk biter på — det heter ju så — men det är högst sannolikt att de tillfogades psykisk skada. "Bet" straffet för övrigt? Vad vanns med agan? Det är i målet upplöst, att trotsat vek för hat, men huruvida bespottaren avstod från att tyrannisera kamrater på lediga stunder eller skadegöraren blev aktsammare om annans egendom, då ingen såg det, är obekant. Men det är inte troligt. Troligt, ja i flertalet fall ganska visst är däremot, att aga skadar barnens självaktning och därmed personlighetens kärna, skapar misstro mot läraren och lär barnen, att den starke kan bruka sin makt efter behag. Och om de ifrågavarande gossarna verkligen var antisociala och psykopatiska — var aga då på sin plats?

Folkskolans lärare vill veta, skriver den nämnda skoltidningen, hur de ska behandla en pojke, som med kniv ristar sitt namn i skolans dörrar, som uppför sig otillbörligt mot sina flickkamrater, som i korridoren förorenar i sina kamraters gummistövlar etc., etc. Tidningen menar uppenbarligen, att lärarna vill veta detta, innan de kan gå med på att avskaffa kroppsagan. Men är inte den frågan lika brännande vare sig skolagan är tillåten eller förbjuden? Eller menar verkligen tidningen — och lärarna — såsom på sin tid skyddshemsinspektören, att man inte kan undvara kroppsaga så länge man inte har särskilda psykopat-anstalter? Det skulle således vara psykopaterna, de själsligt abnorma barnen, som t. v. skulle hugnas med prygel. Barbari.

Uttalanden från lärarhåll är f. ö. i allmänhet oklara. Vid ett diskussionsmöte häromdagen yttrade en överlärare enligt ortspresen: 1. I de verkligt svåra fallen är det oftast fråga om psykopater, och självfallet hjälper det inte med aga mot sådana. 2. Då det inte gäller uppenbara psykopater, kommer man alltid till rätta utan aga. 3. Skolagan må gärna avskaffas, om man bara i stället får andra noggrant angivna riktlinjer hur man ska

Gruvarbetarnas ledare John Lewis synes ha varit på dåligt humör efter rättegången häromdagen, ty på vägen ut höjde han sin käpp och krossade en av fotografernas blixtlampor, varpå han skyndade in i sin väntande bil.

förfara med de verkligt svåra fallen. Mirabile.

Alvikshistorien har gjort gott — i sina verkningar. Det var bra, att den inträffade just i Stockholm; uppmärksamheten har blivit därefter. Den har rågat måttet och blivit droppen, som kommit bågaren att rinna över. Nu står det, som sagt, inte på länge, förrän skolagan blir definitivt förbjuden. Det kommer hr Weijne att sörja för. Och Svensk Lärartidning vet också, vad klockan är slagen, ty den skriver, trots sin reprimand till dem, "som med stora ord utdömer aga", att "om det är en utbredd folkmening att aga ska bort i folkskolan — och mycket tyder härpå — så bör den tas bort". Det kommer att ske långt innan lärarna får vet hur de ska behandla pojkar, som förorenar i kamraternas gummistövlar etc. Den saken får de ta reda på själva. Och hr Weijnes utredning skall väl ock ge någon ledning.

Kroppsaga är intet uppfostringsmedel, som anstår vår tid. Hugg och slag är instinktiva reaktioner på olämpliga handlingar och möjligen i förhistorisk tid ändamålsenliga. Det händer, att hundar som förorenar på gatan, därefter krasar på asfalten. Den instinktiva rörelsen är föga ändamålsenlig. Detsamma gäller om kroppsagan i ett hyfsat samhälle.

E. G. C. Brandt.

SKALL MAN ANVÄNDA AGA?

Det är sorgligt, att inte sanna Guds barn kan finna den »högre vägen» då det gäller frågan att fostra och aga sina barn. Att vid minsta anledning tillgripa det underbara riset är ofta ett bevis på att man varken lärt att tygla sig själv eller förstått den rätta och framförallt kristliga uppfostringsmetoden. Det är helt enkelt sorgligt, att frälsta föräldrar inte skall kunna nå sitt mål d. v. s. att kunna skapa goda individer och lydaktiga barn annat än att vid första tillfälle tillgripa köttets vapen i form av vidrig aga. Många rödbrusigt och ilsket ansikte har jag sett i utövandet av »den ädla konsten» och jag måste säga, att jag haft svårt att behålla behärsksningen, när jag sedan hört dessa människor satt likhetstecken mellan deras handlingssätt och Guds, »när han straffar med riset var son som han har kär». När Gud agar oss, gör han det för att det skall bli en »frukt av rättfärdighet». Hans sinnelag är dessutom kärlekens. Det »ris» som vi bör använda, ty helt säkert bör våra barn ha både aga och tillrättavisning, borde vara ett utslag av vad ett kristligt sinne, sann pedagogisk förmåga och psykologisk förståelse kan lägga i dagen.

Nu hör jag många, många stryk- och risälskande kristna utropa: »Men tänk vilken välsignelse det var med den risbastu och de slag, vi gav våra barn.» De blev både goda, snälla och väluppfostrade! Ja, här kan det tillämpas: »Ingen regel utan undantag.» Man kan komma långt på dressyrens väg också. Jag vet fall, där barn skakat av smärta och rädsla och lovat sina kära föräldrar vad som helst, men vilka själsliga sår som uppstått, det är en annan historia. M. L. i nr 272 av Dagen talar icke utan triumf om den 17-åriga dottern, hennes risupplevelser och derärv följande välsignelsen! Förlå bästa M. L., men jag anser det naturligt med en sådan behandling av er

vara förlig. Den nuvarande samman

dam i sjuttonårsåldern — låt vara att hon är en slyna. Försök under en tid den »högre vägen».

Jag skall aldrig i evighet upphöra att tacka Gud för de föräldrar som Gud gav mig och en hel del andra syskon i mitt och vårt hem. Vi växte upp som alla andra. Sangviniska, ostyriga och fulla av liv. Många gånger förgick vi oss. En del var kärva, koleriska och obändiga. Konflikter saknades icke. Vi fostrades dock på ett sådant sätt att alla både fick ett ljust minne från vårt hem och blev alla goda samhällsmedborgare. Både far och mor inpräntade ifrån tidigaste dagar, att deras ord var »kungsord» för oss. Vi lärde oss lydnad från allra tidigaste stund. Med kärleksfull vaksamhet och nyktert sinne ledde de oss. När vi förbrutit sig på ett sådant sätt, att andra skulle ha sett enda räddningen i en risbasu, såg jag tårar glimma i deras ögon och sedan bad de för oss och med oss. Detta tog mer än den största kroppsliga åthutning. Men det fordras frälsning för sådant liv. Det kostar nog mer tålmod och bönekamp för att gå den här vägen, men säkert vinns det mera. Många ha agat sina barn på ett sådant sätt att de svära ve och förbannelse över allt vad religion heter.

Att fostra barn efter detta senare mönster går alltjämt. Själv har jag prövat vad det vill säga att ligga sida vid sida på knä tillsammans med eget barn som förfelat sig. Valet har stått mellan en risbastu eller ett allvarligt samtals- och bönemöte. Jag har konsekvent tillämpat det senare och upplevt härliga resultat. Än en gång ville jag säga — trots att många kristna, däribland predikanter och andliga ledare förordar »strykmetoden» — här skall vi bevisa frälsningens överlägsna förmåga att fostra våra barn. De komma att välsigna oss, när vi en gång är borta. Hemlivet kommer att saneras och förljuvas och en underbar harmoni kommer att träda i orgiernas och det köttliga nitets spår.

»Kristen 1946.»

I Eder tidning av den 25/11 läser jag under rubriken: »En lustig polemik» angående uppfostringsmetoder bl. a. följande: »Folkskolans lärare vill veta hur de skola behandla en elev, som med slangbåge krossar alla gatlyktor som råkar stå i hans väg, en elev, som med hjälp av en kniv ristar sitt namn i skolans dörrar, en pojke som uppför sig otillbörligt mot sina flickkamrater på väg till och från skolan, en elev som avsiktligt stoppar skolans alla vattenklosetter fulla med tidningspapper, en elev som sätter krokben för sina kamrater vid in- och utmarsch, en elev som misshandlar sina yngre kamrater och plågar djur, en elev som visar ovilja mot skolarbetet — utan att vara obegåvad — och på alla sätt saboterar undervisningen, en elev som i korridoren förorenar i sina kamraters stövlar m. m., m. m.»

Det torde vara alldeles tydligt, att sådana elever inte på några villkor böra få vistas i en vanlig skola och där dels sabotera undervisningen och dels lära bort sina otrevliga vanor till kamraterna. Numera finnas ju specialanstalter för sådana abnorma barn. Våra pedagoger torde därför efter en grundlig undersökning kunna placera sådana barn i sin rätta miljö och i många fall kan nog sådana defekter rättas till så småningom.

H. Mörtzell.

*

Insändarens upplysningar berör ingenting, som står i motsatsförhållande till de grundprinciper, som den här åberopade ledaren förfäktade. Snarare utgör de ett självklart konstaterande.

Red.

Dagen
2.12.46

Om hätskheten i aga-diskussionen.

Det kan ju tyckas, att det tjuatats väl mycket om agan, men tjuatet har kommit från ett håll och diskussionen urartat till hätskhet. Det gäller dock ej här en strid mellan humanitet och brutalitet. De, som beskylls för det senare, fordrar endast skäligen plats för rättvist omdöme gentemot förhastad förbudsfanatism. Och fanatism är det, då man påstår alla erfarenheter, som strider mot egna doktriner, vara falska, och när man utan vidare kallar dem, som har en avvikande mening, för odugliga, för ljugna, skenheliga, defekta, gestapomässiga, atavistiska, lämpliga till museiföremål o. s. v. I aga-frågan har tonen på det ena hållet blivit sådan.

Frageställningen "aga eller icke aga" är oriktig. När det gäller ett till både grad och förutsättningar så ytterligt mångskiftande begrepp, borde man ju snarare fråga: "förbud eller icke förbud?" Har skolaga verkligen missbrukats så

mycket, att ett av riksdagen fastlåst förbud behövs, och, om så vore fallet, hur rigoröst skulle ett sådant förbud formuleras?

En synpunkt, som har framförts beträffande agan i folkskolan gäller demokratin. Skall arbetarbarn i folkskolan straffas anorlunda än överklassbarn i läroverken? Det må tillgivas mig, om jag anser denna frågeställning demagogisk. I folkskolan går nu massor av andra barn än arbetares, och i realskolor och läroverk har vi haft glädjen att mottaga arbetarbarn i massor även från fattiga hem. I privatskolor, som väl vore att i första hand betraktas som överklassskolor, är man icke fastlåst vid läroverkens rigorösa totalförbud.

För den, som ej själv är fanatiker, måste det ju framstå som något avvita, att t. ex. en omyttigt gymnastiklärare ej ens av skolans högsta myndighet kan fritas från beskyllning för tjänstefel, om en störande bråkstake fått en harmlös liten dask, och det är kränkande för rättskänslan, att en pojke, som avsiktligt saboterar undervisningen och kanske hångrinar åt lärarens tillrättavisning, automatiskt skall stå som den förörrättade, om han av läraren skulle få ett par smällar över byxbaken. Ja, vilken förseelse han begår, även fräcka nidingsdåd, får han, om läroverksstadgans nuvarande ordalydelse strängt följes, formligen ej ens fysiskt beröras i straffande syfte. Den formulering, stadgan fått, är sannerligen ingenting att ställa upp till mönster för en allmän skollagstiftning.

Som ett exempel på, hur den panikartade skräcken för själva begreppet aga kan leda en diskussion på avvägar, vill jag nämna om en enkät i "Husmodern" för några månader sedan. Frågan var allvarlig: "Hur skall lyckan komma tillbaka till Europas barn?" Två kända moderna pedagoger yttrade sig. Den ena svarade, att folk, som enligt en gallupundersökning om skolaga förklarat, att den kunde vara nyttig, knappast hade rättighet att yttra sig om Europas nöd, och den andra klagade på en halv spalt, över att barn fick dask. Hunger, köld, hemlöshet, övergivenhet lämnades utanför diskussionen. De olyckliga barnen i Europa var de, som fick smäll på stjärten, när de gjort något galet, och dit hörde alltså även Sveriges. Tyvärr är det personer av den kalibern, som fordrar att betraktas som eliten bland pedagoger, och som vill ensamma yttra sig i skolfrågor.

Humanitet och demokrati är dock begrepp av högre resning än skräck för harmlöst och rimligt eftertryck. Att sanna omdöme beredes erkänd plats i uppfostringsfrågor, icke minst om det gäller att formulera en lagparagraf, som icke kan ändras annat än genom riksdagsbeslut, detta är ett rimligt önskemål.

Läroverkslärare.

★

Denne anhängare av strykpädagogiken begår tydligen misstaget att tro att "ett par smällar över byxbaken" löser något problem i förhållandet mellan lärare och elev. Det tyder på bristande insikt i psykologi.

TRÄTAN OM AGAN

Västern. Dam 3/12
En redaktör gläds med hela kraften av sin publicistsjäl, när han med en artikel kan väcka till liv en färgstark diskussion i sina spalter. Han gläds också åt det läsekretsens intresse, som tar sig uttryck i temperamentsfulla och kritiska insändare. Men ibland kan det nästan bli litet för mycket av det goda. När redaktör Kumm skrev sin artikel om "Barn och stryk", släppte han loss sagans ande ur flaskan och det har varit stört omöjligt att sedan bemästra odjuret. Trots allvarliga försök att åter locka anden ner i flaskan, har den egenmäktigt och självsvaldigt vårdat sin nyvunna frihet och det mest påtagliga resultatet har blivit ett berg av insändare, av vilka en del har kunnat publiceras men andra har fått överstå. Till slut kom redaktion och tryckeripersonal överens om att låtas om intet och låta debatten slockna ut.

Den försläppte anden ville dock anorlunda. Sen han inte fick sina insändare tryckta har han börjat bombardera oss med temperamentsfulla frågeställningar: Varför i jisse namn kommer inte inläggen in? Vi skulle kunna svara, att debatten urartade till träta, och att vårt svaga hjärta inte tål alltför kraftiga sinnesrörelser. Vi skulle kunna hänvisa till det enkla faktum, att ecklesiastikminister Weijne ingrep i debatten genom att utlova en utredning om skolagans eventuella borttagande, något som kanske skulle få betydelse för frågan om barnstryk i allmänhet. Till slut skulle vi också ha kunnat påstå, att uppfattningen om aga i någon mån kanske är en fråga om generationsmotsättningar, social standard och föräldrars eller lärares duglighet att vara föräldrar eller lärare. Och allra sist skulle vi haft lust att säga, att man inte anständigtvis kan låta folk öppet försvara oseder, även om de vunnit traditionell hävd. Men vi begriper allt klarare, att inga skäl skulle haft någon egentlig betydelse, sedan en del av debattörerna luktat blod och kommit i rallarswingtagen. Hellre än ett vilt allmänt slagsmål föredrog vi därför debattens ut-slocknande.

Följaktligen blev det lugnt i spalterna, men lugnet har endast varit skenbart. På vårt skrivbord har, som nyss helt försiktigt antyddes, hopats en del hotfulla skrivelser. För att det inte skall bli översvämning anser vi oss därför nu högtidligt och offentligt böra förklara, att debatten är avbläst, åtminstone över helgen. Envisa "agare" och "anti-agare" må möjligen få återkomma efter trettondedagen.

Av respekt för vår värderade medarbetare Joel Mellberg vill vi dock meddela, att han i en åtta sidor stark artikel på det allra förfärligaste avlivat "Solls", med en axelryckning avfärdat "Jiell", gycklat sönder en "Kvinnoklubbist" och högaktningfullt varnat Eric Öman för överord. Till yttermera visso har han högtidligt förklarat, att han ej alls med "aga" eller "stryk" menar "misshandel", vilken senare även vår medarbetare Mellberg finner avskyvärd och förkastlig. Han har dock icke något nämnvärt analyserat begreppet misshandel, ej heller

sökt klargöra skillnaden mellan en eventuell psykisk och fysisk överkan. Det bör dock meddelas, att han är fly förbaskad på anonyma krypskyttar och "glävsande byrackor", om det nu är någon som kan ta åt sig. Till "Sollis" vill han särskilt ha sagt, att det finns andra solstrålar än Sibyllans på Haga döttrar. Det bör "Sollis" uppskriva och hava i minnet.

Därmed är således debatten om agan åtminstone tillsvidare avfärdad. Men det är vår hjärtliga förhoppning att nya insändare ramlar ner på vårt bord, nya insändare men om andra frågor.

L. V. L—n.

Aga i skolorna.

Kroppssagan i skolorna börjar bli aktuell. Inte så att den paragrafen där aga i vissa fall är tillåten, precis missbrukats. Men det är så, att man anser den psykologisk, otidsenlig och måhända grym.

Olika tidningar har redan hunnit yttra sig i frågan. Och pressen tycks allmänt mena, att tiden är mogen till att låta denna rest från en epok med hårda uppfostringsmetoder försvinna.

Man kan fråga sig, om "strykparagrafen" överhuvudtaget utnyttjats i någon högre grad på senare tid. Eller om det har någon betydelse, ifall den paragrafen finns eller ej. Kan den kanske rent av verka lugnande på vissa oroliga element? Då man ser bortskämda, av mammor och pappor samt hela släkten upppassade små gynnare, då kan det kännas i fingrarna av lust att ge dem ett nyp. Inte behöver man anses som sadist för den skull.

Riktiga barn från riktiga hem skulle måhända göra "strykparagrafen" fullständigt överflödig.

Man kan ibland få läsa om urinstinkternas inverkan och betydelse för släktet, och så görs jämförelse med djuren, som har sina instinkter ofördärvade, under det vi kulturmänniskor fått vårt instinktarv avtrubbat eller rent av förstört.

En kattmamma, som har en tre, fyra bråkiga ungar omkring sig, kan ge ungarna, om de blir för svåra, så kraftiga nyp, att resultatet från ungens sida rent bokstavligen blir gråt och tandagnisslan. Men ögonblicket efteråt visar hon sin ömhet genom att slicka honom. Hon ville bara lära honom veta hut. Sin kärlek hade hon inte frantagit honom. Denna enkla på urinstinkt byggda uppfostringsmetod, tillämpade kattmamman utan att tillfråga någon psykologisk upplysningsbyrå. Det kan ju invändas, att dessa uppfostringsprinciper, som lämpade sig för kattungen, inte är tillämpliga på varrelser, som ska inpassas i kultursamhället, väl att märka i atombombens tidevarv.

Jag läste i en skrift, författad av en framstående psykolog och läkare, om att tillfällig och troligen väl utstuderad "kärleksindragning" (men ej aga) vore rekommendabel som uppfostringsmetod. Då tycker jag nästan kattmammans sätt verkar mer sympatiskt.

Nu är frågan den, hur mycket av psykisk missanpassning senare i livet, som agan har grundlagt. Hur många skygga, hämmade och ofria individer, som den hjälpt till att skapa fram. Vi får väl också fråga oss, om vi, oss vuxna emellan, då vi förgår oss mot varandra, använder aga. Det gör vi inte. Inte ens mot, vad man kallar grova brottslingar, användes den. Agan är utesluten ur strafflagen.

Det kan kanske synas för efterblivet, att för skolans del vilja ha kvar något, som onekligen verkar medeltidsaktigt.

Bara man inte förväxlar aga och ordning. För det gör man nog också på sina håll.

R. Otting.

Alvikslärare erkänner aga med både rottingar och rep Kolleger såg prygelakterna

Vid enskilda möten i Alviks folkskola på tisdagskvällen hade folkskolektionens ledamöter tillfälle att höra målsmännen för de anmälda lärarnas elever. Tillsammans med anmälan samt lärarnas yttranden har direktionen därmed ett omfångsrikt material till sin handläggning av ärendet.

Lärarnas förklaringar, som nu överlämnats till skolborgarrådet Tomson, bekräftar att enligt reglementet otillåtna metoder använts vid undervisning och bestraffning. Övertidsläsning har förekommit systematiskt, kroppsga med eller utan vittnen samt kränkande behandling av elever.

Folkskollärare Uhlin medger att han utdelat örfilar, tre gånger på två dagar vid ett tillfälle, men han kroppsga, och ofta en allvarlig sådan. Till och med kända strykpedagoger brukar avråda från örfilar och i stället rekommendera det »av naturen anvisade stället».

I väntan på att skolstryket helt skall avskaffas som tillåtet straff behövs nog ett förtydligande, att som kroppsga räknas varje slag av fysisk misshandel och inte bara rottingprygel!

Hr Uhlin medger vidare att arbetsdagen i skolan blivit åtta timmar för elever som hänvisats till de s. k. läsaftnarna. Han nämner att uteblivande från dessa läsaftnar renderat tillrättavisning, varför det sålunda inte varit frågan om frivilligt deltagande.

Beklagande i efterhand

Även medges att elever fått stå i timtal som straff. Uhlin förklarar detta med att han velat hjälpa eleverna »att stå på egna ben», och att de har lättare att »brottnas» med problemen då de får stå vända mot väggen eller skåpet.

Utan omsvep erkännes att han utsatt en elev för kränkande behandling genom att offentligt i skolans matsal kallat honom »tjuv». Han beklagar yttrandet, som han säger sig ha gjort i hastigt mod. Emellertid har han inte framfört något beklagande vare sig till pojken eller dennes föräldrar, som dock bort vara den rätta adressen.

säger sig ha varit »uppriktigt ledsen en längre tid» efteråt. Dock räknar han inte örfilar som egentlig kroppsga! Han har därför ansett det onödigt att tillkalla vittnen eller diarieföra dessa bestraffningar.

Troligen är Uhlin inte ensam bland lärarna om denna uppfattning. Men självklart är örfilar en form av

— Forts. sista sidan —

Övriga i anmälan anförda exempel på sårande anmärkningar avfärdar han med utsagan att det rört sig om »lek med ord», skämtsam ironi, etc. Att han själv funnit nöje i dylika skämt betvivlas inte, men eleverna har varit mindre trakterade av att bli hånade inför sina kamrater.

Hr Uhlin slutar sin långa försvarsskrift med att ge samhället en känga för att det tolererar »den nutida ungdomens yttre och inre hållningslöshet». Troligen önskar han få sina egna fostringsmetoder tillämpade på ett vidare samhällsligt plan, något som de senare årens utveckling dock har omöjliggjort.

Prygelredskap med smeknamn

Folkskollärare Mårtensson avvisar, som förut nämnts, kategoriskt anklagelserna för prygel. I en inläga från 15 f. d. elever, som uttalar sig till hans förmån, upplyses dock att han redan på den tiden brukade traktera eleverna med två å tre rottingrapp. Hans försvarare gör dock gällande att denna aga var »fullständigt rättvis» och exkverades »lugnt och sakligt». Hur rättvis en rottingbastonad dock — otroligt nog — kan förefalla vissa människor, är det ett faktum att den utdömts av modern pedagogik. När den därtill utdelas i strid mot reglementet är det nödvändigt att den anmäles.

Folkskollärare Gösta Kock har, ehuru icke anmäld, också tillställt direktionen en bekräftelse att han i sitt klassrum förfogar över ett ris, som döpts till »Tant Sara» och en rotting som getts namnet »Bullerbasius». De är dock numera inte i bruk men däremot en annan rotting, som under sin verksamhetstid »sönderfallit» i två delar. »Naturligtvis användes blott den ena», upplyser hr Kock lugnande.

9/

Innevarande termin har han piskat elever med denna rotting tre gånger men säger att eleverna själva funnit detta »i allo rättvist». Inte dåligt undervisningsresultat, när man kan övertyga barn om att stryk med rotting är ett uttryck för rättvisa! Både Kock och Mårtensson tycks ha haft stor framgång åtminstone i det avseendet.

Den »reglementsenliga» agan

Magister Kock har inte anmälts för överträdelse av reglementet, enär han på senare tid haft för vana att tillkalla överläraren som vittne vid agan.

Själv är hr Kock fil. lic. och arbetar på sin doktorsavhandling, medan överlärare Gabrielsson är fil. doktor. Att se dessa två lärda uppfostrare inbegripna i en lagligt tillåten prygelakt — den ena som rottingexekutor och den andra räknande slagen — är förvisso en bild som skulle säga mer än tusen ord.

När reglementet för Stockholms folkskolor fastställdes år 1923 företogs en uppmjukning av folkskolestadgans s. k. strykparagraf genom tillägget att kroppssaga endast får utdelas i närvaro av överlärare eller annan lärare samt att den skall diarieföras. Därmed menade man att skolstryket praktiskt taget avskaffats. Man räknade med att en lärare skulle känna det alltför genant att tillkalla en kollega för att bevittna när han slog barnen.

Detta var emellertid en alltför optimistisk förhoppning. Annu 23 år senare finns lärare i Stockholm, som inte finner det alls genant att inbjuda kolleger till att övervara en dylik prygelakt! Magister Kock medger ytterligare att han gett »smällar på

stjärten med ändan av ett rep», men framhåller som förmildrande omständighet att repet tillhör skolans lekmaterial!

Den förutvarande överläraren Wallerius påstår i en särskild inläga att den av Mårtensson utdelade agan varit »välbefogad», och magister Uhlin får det smickrande betyget att vara en »god disciplinman».

»Gott hjärta, kärlek till barnen...»

Nuvarande överläraren, dr Gabrielson, är ännu mera översvallande i sina vitsord om de tre lärarna: »Gott hjärta, ideell livssyn, kärlek till barnen, icke främmande för glädje och ömsinhet». Det senaste gäller magister Uhlin. Där emot är han mycket onådig mot skolöverläkaren docent Hjärne för att denne vid en tidigare inspektion gett sig in på »pedagogiska detaljspörsmål» i stället för att hålla sig till barnens fysiska hälsotillstånd.

Docent Hjärne hade vid ett besök i skolan tillsammans med överläraren kunnat konstatera att övertidsläsning pågick i Uhlins klass, varvid dock denne själv inte var närvarande.

Det framkom vid detta tillfälle att en elev fått stå i två timmar, därför att han inte kunde betona ordet »stortidender» rätt. Docent Hjärne förklarade sig aldrig ha hört detta ord, vilket överläraren Gabrielsson fann ursäktligt. Men barnen hade skyldighet att känna till det, emedan det förekommer i Snolskys dikt »Stenbocks kurir»!

Överläraren contra överläkaren

Dr Gabrielsson meddelar vidare att docent Hjärne hade funnit Uhlins metod med anmärkningsböckerna upprörande och betecknat dem som en »kränkande form av straffskärpning». För egen del anser däremot dr Gabrielsson detta system »förträffligt».

Annu mera från i tonen blir överlärare Gabrielsson när han utbreder sig om anmälaren, red. Ture Gerdes, och med detektiviskt skarpsinne söker bevisa för folkskoledirektionen, vilka nattsvarta avsikter som ligger bakom anmälan. Här blommar den mentalitet för fullt, som man trodde tillhörde det förgångna i vår lärarkår.

Alvikssaken har givetvis väckt livlig debatt framförallt i Bromma, där petitionsmakare från yttersta högerkanten söker slå politiskt mynt av den. De anmälda lärarna, och särskilt hr Uhlin, arbetar energiskt på att mobilisera opinionen för sig. Självklart finns det också åtskilliga föräldrar som gillar hans metoder, särskilt när inte deras egna barn drabbas av dem.

Tidigare opinion mot Alviks-agan

Det kan einras om att de påtalade förhållandena i Alviks folkskola behandlades på ett offentligt opinionsmöte i skolans aula den 25 april i fjol. Överlärare Wallerius var där närvarande men fann för gott att inte yttra sig, trots att han annars är så stridbar. Vid mötet antogs ett uttalande, som tillställdes skolöverstyrelsen och folkskoledirektionen och som i vissa punkter är lika dagsaktuellt nu. Vi återger några av dem:

»Vi vänder oss bestämt mot att kroppssagan ännu tillämpas i folkskolorna. Det är tillräckligt bevisat att en fostran med sådana medel är helt negativ och ovärdig ett kultursamhälle.

Vi hemställer att hemläxorna succesivt avskaffas genom att undervisningen helt förläggas till skolan. Barnen behöver sin fritid från skolan för hjälp i hemmen och för egna hobbyssysslor, för lek och för vila, och de bör befrias från bekymmer inför nästa dags skolarbete.

Det kan alltså inte betraktas som en speciell nyhetssensation, att de uppenbart olämpliga metoder som vissa alvikslärare använder sig av, äntligen föranlett också en formell anmälan.

T. G.

Föräldramötet i Alvik.

Till Dagens Nyheters redaktion.

I dagens nummer av eder tidning har inlöst en redogörelse för vad som skulle ha förekommit vid föräldramöten i Alviksskolan tisdag afton. Jag vet inte varifrån tidningen erhållit de oriktiga och missvisande uppgifterna i denna redogörelse. Själv blev jag vid 12-tiden natten till i dag uppringd av en medarbetare i tidningen med begäran om ett uttalande om mötenas förlopp. Jag svarade att mötena av naturliga skäl och enligt överkommelse med deltagarna hade karaktären av enskilda möten från vilka inga referat till pressen skulle lämnas. Mötena var anordnade för att föräldrar och målsmän skulle få tillfälle att fritt ge uttryck åt sina meningar inför inspektörer och medlemmar av folkskoleledningen. Min uppgift var endast att leda mötena och några egna uttalanden i de aktuella frågorna gjorde jag icke.

Då jag erfarit att tidningens redogörelse väckt en viss uppmärksamhet inom skolkretsar är jag tacksam att få detta beriktigande infört i tidningen på en plats där det någorlunda lätt faller i ögonen.

Stockholm den 4 december 1946.

Bror Jonzon

Dagens Nyheter erhöll sin redogörelse från två deltagare i föräldramötet, och tidningens sagesmän har stött sina uppgifter på några allmänna ord varmed dr Jonzon öppnade mötet. Enligt dr Jonzons förklaring härövan hade hans inledningsord dock icke avsett de aktuella frågorna.

DN 5.12

Kort och känt..

Och så var det barnen igen. Socialstyrelsen förebådar ett lagförslag mot kroppslig misshandel vid barnavårdsanstalterna, vilket i sin tur har utlöst en kraftig motreaktion. Visserligen skriver vi 1946, men att kroppslig misshandel bör förekomma vid anstalter och i skolor anses fortfarande som en självskrivet sak. Hr högermannen Fahlman tillhör dem som tror att man inte kan umgås med sina medmänniskor utan att slåss. Därmed är inte sagt att hr Fahlman själv tycker om att bli misshandlad. Skulle någon på hr Fahlman själv omsätta hans teorier skulle han förmodligen bli mycket upprörd. Men när det gäller andra — i detta fall minderåriga — beklagar han att socialstyrelsen anlägger "en alltför ideell synpunkt". Hr Fahlman är det praktiska livets man och låter inte sin klara blick grumlans av sentimental idealism. Och i det praktiska livet ska man slåss.

Men — och det är mycket väsentligt — man får inte slåss hur som helst. Det är också hr Fahlman med om. Som vi nyss nämnde är det t. ex. inte lovligt att klå upp hr Fahlman. Man får överhuvud taget inte klå upp människor som är så stora att de kan försvara sig. För att misshandel ska vara tillåten bör den inriktas på sådana som är försvarslösa. Denna synpunkt delas också tillfullo av hr Lewi Pethrus, som i Dagen för nävrättens talan så gott han kan.

Om man t. ex. antastas på gatan av

Elegant begagnat och Nyaste Nytt
100-tals

Antikt MODERNT Unik
branscher
Stil KVALITET
Urval

Sök allt hos

någon slagsmålssugen gangster duger det inte bara att klippa till för att freda sig. Det kan inträffa att gangstern blir illa skadad, och då åker man fast för att man använt "större våld än nöden kräver". Sådant är farligt, för vi lever i ett rättssamhälle och det duger inte att ta rätten i egen hand. Däremot går det alldeles utmärkt för sig att inom det heliga familjelivet misshandla sina ungar så mycket man orkar. Där står ingen polis och ser till att det inte används större våld än nöden kräver och där finns inga paragrafer som skyddar mot överfall.

Rätten att överfalla och klå minderåriga är nu i allvarlig fara, och herrar Fahlman och Lewi Pethrus hyser allvarlig fruktan för samhällets bestånd. Hur ska samhället kunna existera utan att man får slåss? D. v. s. att få slåss med sådana om man vet sig rå på. Prygelvännerna begär anmärkningsvärt nog inte att de ska få slåss med sådana som de själva riskerar att få smörj av. Den omstridda rätten gäller endast rätten att få klå dem som är svagare.

I stort sett skiljer sig denna mentalitet inte från den som odlas i de busgång som tycker om att göra gator och festplatser osäkra. Inte heller de kräver att få slåss med en överlägsen part.

I fråga om barnmisshandeln gäller dock det egendomliga förhållandet att det endast är en viss kategori barn som anses böra komma i fråga vid prygel. Anstaltsbarn och folkskolebarn mår väldigt bra av prygel — vid läroverken får det däremot inte förekomma. Hur detta kan hänga ihop är inte lätt att utreda. Läroverksbarnen kan man möjligen tala med, men i folkskolorna och vid anstalterna är ungarna så förvildade att de helt enkelt är omöjligt att tala med dem. De måtte tillhöra en helt annan ras.

Sen har statsrådet Mossberg påpekat att man vid anstalterna straffat barn med kallduschar eller med att inte ge dem någonting att äta. Herrar

Fahlman och Lewi Pethrus har inte uttalat sig på den punkten — men den ena formen av misshandel kan väl vara lika bra som den andra. Någon gräns är svårt att dra — det påstås visserligen att det ska finnas en gräns mellan mänska och buse, men man kan faktiskt undra var den gränsen egentligen går.

Afton tidn 5.12.46

vets hela brokiga fält.

Aga genom statens försorg

Det kan mycket väl tänkas, att en ur fysisk och psykisk synpunkt riktigt anpassad och av en samsad målsman eller uppfostrare meddelad aga kan vara en nyttig form av bestraffning. Det kan som sagt tänkas. Men genom att inte förbjuda aga i skolor och andra ungdomsanstalter är det något helt annat man tillåter. Men ger alla lärare och uppfostrare, även de mindre samsade och förståndiga, rätt att gå handgripligt tillväga också i situationer, där agan inte alls är tillräddig, och mot barn, vars psykiska eller fysiska konstitution är sådan att bestraffningsformen kan vålla svår skada.

Det finns många stora starka karlar, som tycker det låter väldigt klämmigt att deklarerat, att det skadar ingen unge att få ett kok smörj ibland och att det är en ynkedom att höra människor, som går till angrepp mot aga i skolor och ungdomshem. Vad dessa he-män försvarar är emellertid inte något annat än den i system satta missbehandeln. Problemet gäller i själva verket, om man bör avstå från att ge uppfostrarna en fullmakt, som i något enstaka fall kanske kan vara bra för dem och barnen att de har, därför att den många gånger kan medföra de mest förödande konsekvenser. Det borde inte vara svårt att välja. Med

stor tillfredsställelse har man därför att ta del av statsrådet Mossbergs svar i riksdagen i går på fru Gerda Linderots interpellation. Hennes egna kloka och väl avvägda ord i frågan borde få göra sig hörda långt utanför andrakammarledamöternas begränsade krets.

Över huvud finns det väl knappast något område, där man i så hög grad som detta har anledning att öva skrupulös kontroll och att strängt beivra övergrepp. Skolorna är läroanstalter och inte exekutionsställen. Lärarna är många gånger inte alls skickade att vara överdomare i fråga om barnens moraliska utveckling; här får föräldrarna bära huvudansvaret. De statliga hem, där barn blir intagna då de inte blir föremål för tukt och fostran i eget hem, måste å andra sidan vara verkliga mönsterinrättningar. Där passar ingen Caligula, ett förhållande som konditor Fahlman måhända har anledning betänka. Sedan är det en annan sak, om han tyckte sig ha anledning att i debatten reagera mot statsrådet Mossbergs kanske alltför långgrandiga deklamation om sina egna och socialstyrelsens blott-ingripande för återställande av några leksaker som i bestraffningssyfte framtogs något problembarn på en anstalt i Göteborg. Det ligger ett svalg mellan å ena sidan kroppssagan och den iskalla duschen och å den andra bestraffning i form av t. ex. förlust för en tid av bruket av leksaker. I varje fall står sig principen om den statligt legaliserade miss-handelns förkastlighet.

Affonblad

5.12

willfors 79 idn 2 ut tand Korgs skol

Läraren bort eller strejk ultimatum från föräldrar

Antingen skall läraren bort från skolan fr. o. m. vårterminen eller också håller vi våra barn hemma tills ändring skett blev det ultimativa krav som torsdagskvällens möte i Husby Värn med föräldrar till barn vid Axelsborgs skola i Husby-Rekarne beslöt uppställa hos vederbörande skolmyndigheter. Med hänsyn till de metoder som läraren Gustav Pettersson använder mot barnen var man sinnad att omedelbart etablera skolestrejk men man ämnar avvakta besked från skolmyndigheterna innan man vidtar direkta stridsåtgärder för att genomdriva sitt krav. Samtliga familjer som har barn i denna skola — utom en enda där hufadern är sjuk — var representerade på mötet och enstämigheten i uppfattningen om vad som måste krävas var hundraprocentig.

Om bara en del av det man hör omvittnas vid detta möte av uppvärdade föräldrar är sant förefaller det att vara nog för att skilja denne lärare från uppgiften att undervisa och uppfostra barn. Det har förekommit att en pojke hållit sig gömd en hel dag ute därför att han inte vågat gå till skolan i skräck för läraren och inte vågat visa fadern att han inte var i skolan. Det har förekommit vanlig aga med rotting, örfilar och lugg men det har också förekommit en massa andra bestraffnings- och "uppfostnings"-metoder som visat att läraren är minst sagt obalanserad och i varje fall fullkomligt olämplig som lärare.

Vad som nu senast förekommit var att en flicka fått ett slag över kinden så att en tand slagits ut. Detta har anmälts separat till skolstyrelsen. Bestraffningar i form av örfilar, slag i huvudet, innesittande på raster o. d. har förekommit för de minsta småsakernas skull. I det fall då tanden slogs ut gällde det en ovässad blyertspenna! En sjuklig misstänksamhet mot

(Forts. å 12:e sid., 3:e spalt.)

allt och alla, även andra än barnen, har ofta visat sig hos läraren.

Man vill inte att barnen skall hälsa på honom då de kommer till skolan, ty "det menar ni i alla fall ingenting med"! Barnen fostras alltså till oövlighet och nonchalans.

I fråga om att låta barnen sitta inne under raster — ofta alla dagens raster — för att läsa igen eller som rent straff, uttalade föräldrarna sitt särskilt skarpa ogillande.

Barnen har rätt till fritid och frisk luft. Det har hänt att barn fått sitta inne alla rasterna under dagen och därjämte fått sitta kvar även efter skoldagens slut. Detta har resulterat i huvudvärk och illamående hos barnet. Vidare får ofta

äldre barn sitta inne och läsa med yngre som blivit efter, varigenom både den som ingenting försummar och den som behöver hållas efter eller "straffas" får lida!

Vidare får barnen inte vara sjuka. Den som kommer tillbaka till skolan efter ett par dagars sjukdom mötes ofta med örfilar och tillsägelsen: "Du skall vara i skolan, inte sitta hemma". Inte förrän barnen genom uppkastningar eller på annat sätt visar att de är sjuka får de gå hem! Annars heter det bara att barnen är "griniga och pipiga".

Bland bestraffningsformerna märks den att en elev kan få stå upp vid sin bänk i flera timmar och även under rast.

Läraren använder vidare ofta öknamn på barnen såsom "Plusiga", "Illbeta", "Trögpelle" m. fl.

Aldeles oförklarliga är sådana saker som att läraren förbjudit en flicka att gå öppna landsvägen till skolan utan i stället ålagt henne att gå en skogsväg som hon själv inte ville gå, kanske av mörkräds- la. Läraren ålade de andra barnen att kontrollera att hon gick skogs- vägen!

— Barnen skall väl ändå ha åt- minstone samma rätt som djur, ut- brast en av de upprörda fäderna vid mötet, själv djurskötare. Man får inte skada djur utan att man blir åtalad för misshandel och åläggs skade- stånd. Det var hans pojke som visat fullkomlig skolskräck och inte vågat gå till skolan.

Detta var endast några exempel på de anklagelser som kunde riktas mot läraren. Man var fast besluten att nu skulle ingenting annat godtas än att läraren avlägsnas från skolan. Han har fått varningar förut. Många an- mälningar har gjorts mot honom i enskilda fall.

Nu skulle a l l a föräldrarna enigt kräva hans avgång eller ock- så blir det inga barn i Axelsborgs skola.

Frågan går nu till skolstyrelsen och skolinspektören och innan värter- minen börjar vill man ha rättelse. Man är inte sinnad att låta sina barn fördärvas för hela livet — mer än vad de redan har blivit. Nu vuxna människor kan berätta nästan ännu värre saker från många år tillbaka och det är ju bara beklagligt att nå- got verkligt ingripande inte skett mot denne lärare på ett tidigare stadium. Nu närmar han sig raskt pensionsål- dern men lär ännu ha fem år kvar att tjänstgöra.

SYND

Näringslivet i Värmland finns på
och trä — och humor. Speciellt
gjort tolv tillställningar, så roliga och
att ni aldrig sett maken. På varje
Hägen inte på sig, men här är vi
Kyll ett förmodat, som ni får i
Angiv hur mycket ni vill ge för
Ert bud så högt som möjligt, för
Europas nöddrömda barn! Denna

Isabelle

51.2

Solveig Rönn:

My Dag 7.12.46

Den humana fostrans senkomna seger

Som kommunistiska partiets representant har fru Solveig Rönn i riksdagen upprepade gånger gått till attack mot den reaktionära bestämmelsen om kroppsagan i folkskolorna. I en kommentar till statsrådet Mossbergs besked i riksdagen om avskaffande av agan i skolor och barnavård skriver Solveig Rönn bl. a. att det nu är på tid att också föräldrarna gör klart för sig att de fostrar barnen bättre — fast det kanske kostar mer besvär! — om de slutar att ge barnen stryk.

SOLVEIG RÖNN.

Det är en seger — men ack så senkommen! — att man från riksdagens sida principiellt nu tar avstånd från kroppsaga och därmed givetvis från andra, för barnen sårade handlingar. Detta bör komma att verka uppfostrande både på föräldrar och andra som har vårdnaden av barn. Allt för många skrämmande exempel har framkommit såväl från skolor, som barn- och skyddshem, där barnen varit värlösa gentemot de vuxna. Pedagoger av alla slag och föräldrar bör delges den kunskapen att man bör se på barnens förseelser utifrån barnens psyke. Här brister det åtskilligt. Men uppfostran är en svår konst och många väljer slentrianmässigt den bekvämare vägen, nämligen att utdela aga.

Både föräldrar och målsmän bör hålla i minnet att bråkiga barn inte är det samma som efterblivna barn. Oftast är det så, att bråkstakarna är mycket intelligenta. Man måste därför söka vägar att anpassa dem till samhället, vilket i sin tur får nytta av dessa barns naturbegåvning.

Man hör ofta talet om att stryk är bra, ty det har man själv fått så mycket och därför blivit »en bra människa». Men det är nog i stället så, att trots agan och inte tack vare densamma blev man »en riktig människa». Osökt tänker man på en boktitel som nyligen presenterats i pressen. Den heter: »Det finns inga elaka barn» — däremot finns det barn som vi inte förstått, missanpassade barn.

När den kommunistiska gruppen 1938 motionerade om agans avskaffande i folkskolorna hörde Medicinalstyrelsen till dem i sitt remissvar tillstyrkte motionen. Vad den då anförde är minst lika aktuellt i dag. Den säger nämligen bland

annat: »Den senaste tidens erfarenhet har givit allt mera vidgad förståelse för det förhållandet, att skolbarns upprepade förseelser av den grova art, som kan motivera tillgripande av kroppsaga såsom korrekationsmedel, i själva verket oftast beror på icke klarlagda, psykiska rubbningar eller intellektuell undermålighet. Användandet av kroppslig aga å sådana i ett eller annat avseende psykiskt abnorma barn måste för dem alltid utgöra ett psykiskt trauma. Styrelsen håller därför före, att förbud utfärdas för kroppsagas användande jämväl i folkskolorna».

När nu beslut om agans avskaffande i folkskolorna har föreslagits blir detta givetvis prejudicerande för all barnavårdande personal. Till detta kommer vad statsrådet Mossberg utlovade i riksdagen, nämligen att man från Socialdepartementets sida kommer att se till att barnen på skydds- och barnhem får det skydd som tillkommer dem.

Folkskolan blir nu genom beslutet jämställd med läroverken, där förbud mot aga funnits länge. Detta är ytterst betydelsefullt även från den synpunkten att det här rör sig om fattigmans barn, vilkas hem ofta saknar resurser att tillfredsställa barnens behov av ömhet och trygghet. Alla barn har rätt till slösande ömhet och kärlek. Därför är det så mycket brottsligare att tillåta att barn får leva under skräckförhållanden. En etapp på vägen till ljusare förhållanden blir alltså det fattade beslutet.

AGA OCH MISSHANDEL.

Under denna rubrik i måndagsnumret sjunger hr E. G. C. Brandt ett långt kväde i jublande tonart över skolagens dö och begravning. Tyvärr avstår han från att ge upplysning om lämpligare metoder "Det får vederbörande fundera ut själva". Hela den tvåspaltiga artikeln är en sammanhängande röra om aga och misshandel. Det tycks vara svårt för hr Brandt att se någon skillnad på dessa ting.

Att misshandeln skall bort, det torde alla vara överens om, men att aga understundom behöves i vissa fall är ju bevisligt. Själv har jag uppfostrat åtta barn, så jag torde ha någon erfarenhet i området. Att ge barnen örfllar så trumhinnorna spräckes, eller slå dem så att blodet rinner ur näsa och mun det är ju grov misshandel och bör beläggas med straff. Aga bör däremot ges så att den blir klarhet om att det är den sista utvägen man använder, och att man ej gör det av hämnd eller skadeglädje, utan med sorg och smärta.

Det torde ju vara bekant för barnuppfostrare att somliga barn, fostrar sig själva, då däremot en del är hårdfostrade. Men dessa hårdfostrade barn skall enligt den moderna tidens syn på saken, gå sina egna vägar, trampa på alla förmaningar och all välvilja från föräldrar och lärare. Det är ju bättre för minderåriga att vara ute på danshak till kl. 3 om morgnarna än att lära lydnad och vara inne en viss tid för att få något av den bästa sömnen före midnatt.

Om denna sida av barnuppfostran blev lite mer uppmärksam, och slappheten både hos föräldrar och lärare upphörde då det gäller allt detta natterst hos de minderåriga så skulle säkert statistiken för ungdomsbrottsligheten sjunka betydligt. Men det skall ju inte vara några hämningar för den moderna ungdomen. Ansvarskännande lärares och föräldrars vilja, samt goda och anständiga principer skola helt elimineras. Ett barn skall inte ha någon tukt för sin olydnad, ty då "förstör man barnet", utan egenviljan skall sitta i högsätet, och barnet skall få bestämma sin egen kurs. Detta arv skall barnen få taga med sig ut i livet från hemmet och skolan. Ej underligt att ungdomsfängelser och skyddshem bli väl besatta, och att skaran av förbrytare i barnåldern blir större år från år. "Kroppsagan passar icke vår tid" enligt hr Brandt. Alltså står vårt unga släkte på ett så högt plan så straff i form av aga kan helt slopas. En liten titt i brottmålsstatistiken kanske ger oss anledning till andra tankar. "Kroppsagan passar ej i ett hyfsat samhälle". Nej, i ett hyfsat samhälle behöves ej straff i någon form. Men, var finns detta hyfsade samhälle?

Får inte vi i vårt land uppleva en andlig folkväckelse, som rensar luften, renar upp i de moraliska träskmarkerna, och som för både äldres och yngres förslappade moral, in i andra och sundare banor, så kommer vi att stå inför en katastrof av stora mått. Så har alltid

ett både med hela folk och enskilda divider under gången tid och — historien upprepar sig.

Erik M—d.

Hel skola hotar med strejk, lärare anmäld för misshandel

Sth hdn 12.12.46

ESKILSTUNA den 11 dec.

(St.-T.) Samtliga 19 målsmän till barnen i Axelborgs folkskola i Husby-Rekarne utanför Eskilstuna har i en skrivelse till skolstyrelsen i socknen förklarat, att ingen av dem kommer att sända sina barn till skolan, om inte den nuvarande läraren där, folkskollärare Gustav Pettersson, avlägsnas.

I skrivelsen hänvisas bl. a. till en redan gjord anmälan om misshandel mot en flicka, som fått en tand losslagen och måste uppsöka läkare. Det har vidare hänt, heter det, att barnen har fått örfilar, när de har återvänt till skolan efter att ha varit sjuka.

— Du skall vara i skolan och inte sitta hemma, har det låtit.

Om barnen är sjuka, blir de kallade "griniga och pipiga", och läraren är ofta hånfull mot barnen och ger dem öknamn, såsom "grinpelle" och "illbeta", säger anmälarna. De tillägger, att läraren straffar barnen för de minsta förseelser och hetsar barnen mot varandra. "Våra barn har, så fort de kommit upp i folkskolan, blivit nervösa och rädda för skolan. De skriker i ångest om nätterna, och det har hänt, att barn inte har vågat gå till skolan. Det skräckväldet, som läraren bedriver i skolan, får man nya exempel på varje dag." Skrivelsen utmynnar i krav på att en grundlig undersökning göres, som leder till verklig ändring.

Folkskollärare Pettersson, som i 35 år tjänstgjort vid skolan och om några år är pensionsmässig, förklarar vid samtal med Stockholms-Tidningen, att han inte vill göra något uttalande med anledning av målsmännens anmälan. Vissa uppgifter betecknar han dock som överdrivna.

Alviks-agan har paralleller, lärare slog ut flickas tand

Nu börjar föräldrar till agade skolbarn runt om i landet våga protestera sedan fallet Alvik brännmärkts i pressen. Det senaste exemplet är läraren Gustav Pettersson i Axelborgs folkskola i Husby-Rekarne utanför Eskilstuna, en snart pensionsmässig man som påstås hållit på och slagit skolbarn i decennier, enligt vittnesmål från 19 målsmän, som hotar med total skolstrejk om han inte avlägsnas.

Vid ett föräldramöte som hölls den 5 december, och som nu resulterat i ett ultimatum till skolstyrelsen om ändring från vårterminen 1948, uppgavs bl. a. att en pojke av skräck för läraren hållit sig gömd i skogen en hel dag, att det har förekommit åga med rotting, örfilar och lugg men också en massa andra barocka uppfostringsmetoder.

Det senaste var att läraren hade ruskat en flicka, som höll en penna i ena handen, så att pennan trängt in i kinden och slagit ut en tand. Det har vidare hänt att somliga barn inte fått gå ut ur skolsalen under någon av dagens raster och att läraren till på köpet har kommenterat eleven att sitta kvar efter dagens slut. Inte förrän vederbörande kräcks av illamående har han släppt hem dem.

Krav att läraren avskedas.

Barn som varit hemma några dagar för sjukdom har hånats och fått örfilar, många har försetts med öknamn som "Plusiga", "Illbeta", "Trögpelle" och annat.

Till det alldeles oförklarliga hör att läraren förbjudit en av flickorna att gå öppna landsvägen hem från skolan och givit henne order att hålla sig till en skogsväg som hon inte ville eller vågade gå.

En del av dessa förhållanden har tidigare anmälts särskilt till skolstyrelsen, men nu är föräldrarna fast beslutna att det ska bli en ändring och detta i den formen att läraren skiljes från undervisningen. I annat fall kommer ingen av de 19 målsmännen att skicka sitt barn till skolan.

Den anmälda läraren förklarar för

en morgontidning på torsdagen att han inte vill göra några uttalanden, men han betecknar en del av målsmännens uppgifter som överdrivna.

— ★ —

Aftonbladet 12.12

Rekarne-läraren folkskygg efter överfall av forna elever

Vågar ej visa sig i bygden — Åker alltid bil

ESKILSTUNA, torsdag (AB)

En skolstrejk hotar att utbryta vid Axelborgs folkskola i Husby-Rekarne socken, såvida inte en omkring 60-årig lärare, Gustaf Pettersson, avlägsnas från sin befattning vid årsskiftet.

Detta är resultatet av ett föräldramöte som helt nyligen hållits och stämningen bland målsmännen i trakten har varit irriterad ända sedan 1911. Redan det året kom nämligen läraren, som det nu riktas allvarliga beskyllningar emot, till sin nuvarande befattning och stämningen har under hela tiden varit minst sagt irriterad ända tills det nu gått därhän att man ville ha bort den snart pensionsmässige mannen.

— Den nu uppkomna situationen bör inte helt skyllas på läraren, säger barnvårdsnämndens ordförande, magister Byhlin, vid ett samtal med AB. Min kollega folkskollärare Pettersson arbetar under helt och hållet vidriga omständigheter, vilket dock naturligtvis i och för sig inte bör gå ut över barnen.

Folkskolans lokaler här byggdes redan 1837 och i den mer än hundraåriga byggnaden har inga reparationer eller omändringar gjorts, så man kan lätt förstå i vilket skick lokalerna nu befinner sig. Om inte hinder uppstått, skulle lokalerna för länge sedan ha utdömts.

Skolöverstyrelsen har varit här och tittat på skollokalerna och lärarens bostadsutrymmen och yttrat något om att man fick leta efter sämre. Folkskollärare Pettersson har gjort flera framstötter för att få bättre lokaler, men han har inte fått några ändringar till stånd.

Troligen har han tolkat detta som rent personligt motstånd från kommunalmännens sida, men det kan jag med bestämdhet säga att så inte är fallet. Tomter finns klara på andra platser och planer har ritats för nybyggnad av skolan.

Men som sagt, om folkskollärare Pettersson har känslan av att vara motarbetad rent kommunalt, bör detta ändå inte gå ut över eleverna. Ägan mot flickan som fick sin tand lossagen påstås ha utdelats därför att hon inte skulle ha vässat sin penna ordentligt.

Läraren skygg efter elevuppror

Över huvud taget kan man nog säga att magister Pettersson är en synnerligen nitisk och duktig lärare. Hans nitälskan kanske dock är litet väl stor så att han den nu tänker be kvittsköheten eller för spöckerier av så allvarlig art, att en familj i Vänersborg har räkat ut till.

VÄNERSBORG, torsdag. (AB)

Spöke slår näven i bordet

— Målsmännens protestskrivelse mot magister Pettersson har nu inkommit till skolstyrelsen, säger byggmästare Jansson i Husby-Rekarne vid ett samtal, och vi skall nu ta ställning till saken. För ytterligare har också skrivelsen översänts till magister Pettersson och vi väntar att han skall inkomma med en svarsskrivelse. Så snart denna är oss tillhanda kommer vi att sammankalla ett extra möte för att ta ställning till frågan.

Afforladdet 12.12

"Elever får aga men målsmännen har överdrivit"

Folkskollärare Gustaf Pettersson i Axelborgs skola i Husby-Rekarne utanför Eskilstuna, som målsmännen önskar skild från sin tjänst före vårterminen, medger på Dagens Nyheters förfrågan att han agat barn, men han betecknar de flesta uppgifterna i föräldrarnas anmälan som överdrifter, vilket han i en del fall tror sig kunna bevisa. Han förefaller lugn och sansad och gör — åtminstone inte under ett kort samtal — inte intryck av "hets"-lärare.

— Att börja tala om skolstrjek om jag inte avskedas är väl i alla fall att hugga till i överkant, säger hr Pettersson. Det som förekommit har snedvridits i föräldrarnas skrivelse till folkskolestyrelsen. Vad de menar med hets förstår jag verkligen inte. Jag har bara sagt till barnen att hjälpa mig hålla ordning, följa skolans föreskrifter och se till varandra, men det kan väl inte vara något fel.

Föräldrarna uppger att en elev höll sig undan en hel dag för att han inte vågade gå till skolan efter att ha fått en örfil. Jag talade själv med pojken, och då sa han till mig att han endast varit borta hemifrån en halvtimme. Detta reducerar ju saken en del, enligt min mening.

Att barnen får stå en stund i bänkarna om de inte följer med undervisningen förekommer väl i flera sko-

lor, men vem som helst kan väl förstå att jag inte tvingat någon stå timmar i sträck. Inte heller har jag låtit barnen sitta inne en hel dag utan raster. Någon enstaka rast kan de få sitta kvar och ibland någon stund efter skoltidens slut för att läsa läxorna, inte mera.

Anklagelsen att en flicka tvingats gå en skogsväg till och från skolan bagatelliserar läraren. Skolan slutar redan vid 13—14-tiden innan det ännu blivit mörkt, och att flickan varit rädd för att gå genom skogen fick han inte reda på förrän senare. För övrigt behövde hon inte gå ensam, utan hade sällskap med andra barn, säger han. Jag ville att de skulle gå den vackra stigen genom skogen för att få kortare väg till skolan. Någon enslig skogsväg är det inte fråga om, den används av många ortsbor.

"Skolskräck endast hos
enstaka elever."

"Skolskräck" anser folkskolläraren i Husby-Rekarne vara ett svävande uttryck som är svårt att definiera. Han medger att enstaka barn kan hysa en viss skräck för skolarbetet, men därför tycker han inte att läraren behöver svartmålas, eftersom det förekommer litet varstans.

Hr Pettersson är på det klara med att det som kom droppen att rinna över var en påstådd misshandel av en flicka. Men historien har skildrats "en smula missvisande", framhåller han.

— Jag tog flickan i armen och ruskade henne. Olyckliga omständigheter gjorde att hon hade en penna i handen, som "strök" mot en mjölkttand. Denna lossnade, men den föll inte ut. Tandläkaren ansåg liksom jag att detta inte var något att riva upp himmel och jord för. Skadan var ringa, eftersom mjölkttanden i alla fall skulle bort. Men naturligtvis var det mitt fel, det kan inte bestridas, och jag lovar ersätta skadan, om hennes far kräver det.

Bråk även tidigare.

— Örfilar? Lite aga har jag gett, men den har varit lindrig, bortsett från den här historien med pennan, som jag vill kalla olyckshändelse. Örfilar ger jag inte, de kan skada öronen. Det brukar endast bli slag på kinden, som absolut ingen kan ta skada av. Rotting har jag använt för en tid sedan mot en pojke, men det var ett enstaka fall.

Aga med rotting har förekommit så sällan här i skolan de senaste åren att varken jag eller barnen kan minnas det — utom när jag nu för någon vecka sedan ville sätta mig i respekt. Jag tror dock inte pojken kände mycket, och när fadern kom till mig för att klaga blev vi riktigt goda vänner. Jag blev till och med hembjuden till fadern, säger folkskollärare Pettersson, som varit lärare vid Axelborgs skola sedan 1912. Helt utan slitningar har inte undervisningen kunnat fortgå tidigare heller, men det tycker han inte är så märkvärdigt.

— Bråk blir det väl alltid i skolorna, är hans slutkommentar.

Den 18 december

Stockholmskuriren

Kroppssagan i folkskolan

Den livliga diskussion som nu pågår om kroppssagan i folkskolan har inget direkt samband med kommissionsarbetet för den stora skolreformen. Det är framför allt ett par fall vid Stockholms folkskolor som ånyo aktualiserat den gamla tvisten om den handgripliga tillrättavisningens berättigande.

Som bekant framhåller en riktning av moderna psykologin, att agander under alla förhållanden är olämplig som uppfostringsmetod. Dåligt uppförande i skolan anses botten i mentala defekter, som inte kan avhjälpas med kroppslig bestraffning utan faller under läkarnas och psykologernas arbetsuppgifter. Psykologisk rådgivning är alltså den möjlighet läraren i sådana fall borde begagna sig av. Det har också under diskussionens gång av kroppsstraffets motståndare framhållits, att man ingalunda agar den man älskar, varför den kroppsliga bestraffningen inte under några förhållanden ur allmän humanitär synpunkt är försvarlig.

Diskussionerna har lett fram till den slutsatsen att något måste göras, och ecklesiastikministern har meddelat, att hela frågan kommer att tas upp av en kommitté, huvudsakligen bestående av de medlemmar av skolkommissionen som är lärare till yrket. Utredningen skall vara klar 1 juli 1947, varefter eventuell ändring av bestämmelserna kan ske.

I dagarna har ett nytt inlägg i debatten gjorts av ombudsförsamlingen för Stockholms folkskolor i en skrivelse till folkskoledirektionen, i vilken framhålls att det blir nödvändigt att ställa andra effektiva medel till skolans förfogande, därest agan avskaffas. I skrivelsens sammanfattning heter det att »nu gällande bestämmelser måste ersättas med klart angivna anvisningar på allmänt godtagbara, verksamma och i skolan användbara korrektiva medel till skydd för de socialt anpassningsbara eleverna men även till stöd åt lärarkåren och enskilda lärare vid obefogade angrepp».

Slutklämmen åsyftar tydligen det sätt, varpå fel av enstaka lärare framställts i vissa pressorgan. Lärarna har reagerat mot överdrifter, som drabbat även oförvitliga lärare och lärarkåren i dess helhet.

Denna reaktion måste väl också den rättänkande allmänheten ställa sig förstående inför. Otvivelaktigt vore det både orättvist och skadligt om den uppfattningen skulle sprida sig, att dylika oarter från lärarnas sida vore något ofta förekommande. I de fall, då lärares förmaningar mot felande lärjunge icke leder till rättelse anvisar folkskolestadgan medel som får användas, nämligen »lindrigt tuktomedel» och »lämplig aga». Det är dock ytterst sällan som den senare bestraffningsformen tillgripes. Däremot lär agan enligt en gallupundersökning förekomma som upp-

fostringsmedel i inte mindre än två tredjedelar av de svenska hemmen. Därför har nog också föräldrarna Medelsvensson en rätt moderat inställning i denna diskussion. Lärarkåren står i regel högt i folks medvetande. Det kan väl heller inte falla annat än överspända föräldrar in att brännmärka en eljest duktig lärare, därest han någon gång skulle förlora tålamodet och dela ut en s. k. hurring. Många elever har kommit till sina gamla lärare och betygat att den eller den lilla kindknäppen haft en ytterst hälsosam, ja i vissa fall avgörande inverkan.

Med detta vill vi ingalunda ha sagt att agan bör bibehållas, men vi tror att kritiken ofta fått för stora proportioner. Det har blivit storm i vattenglas. Är grundförhållandet mellan lärare och elev gott, har nog ingen skada uppkommit av aga i lindrig form. Däremot bör naturligtvis sadister bland lärarna — i den ringa mån nu sådana förekommer — strängt hållas efter. Men man kommer inte åt alla sadister endast genom att förbjuda agan. Det finns många former av sadism, och den som tar sig uttryck i daglig psykisk misshandel kan lätt bli vida farligare. Dylika missförhållanden avskaffas inte genom den föreslagna ändringen i folkskolestadgan. Detta torde visa hur komplicerat hela problemet är. Det är nog riktigt som Stockholmslärarna säger, att nya effektiva medel måste komma till, där est hotet om aga bortfaller. Det blir specialkommitténs sak att fundera ut vilka dessa medel skall bli.

Skall inte lärare få aga drummel som stör klassen?

I Afton-Tidningen för den 7 dec. har skolöverläkaren uttrat sig i en aktuell och oproportionerligt förstorad fråga och därvid föreslagit, att en lärare, som utdelar aga (om graden och orsaken säges som vanligt icke ett ord) borde avskiljas från sin tjänst, samt att det blott är svaga lärare, som använder handgriplig tillrättavising.

I det följande talar jag knappast i egen sak, eftersom jag ej räknar mig till dem, som lätt kan använda metoden med tillbörlig smidighet. Men jag anser det oriktigt att stilla tåga, när det reses krav på, att präktiga lärare skall betygsättas som olämpliga, för att de följer sitt sansade omdöme, medan en hätsk och ensidig minoritet av "moderna pedagoger" tillåtes behärska lagstiftningen.

Varför denna fanatiska rädsla

för att den, som bär sig illa åt, får tåla en rimlig upptuktelse? Det är ju icke de agade själva, som klagat mest (en lärjunge väljer ju ofta stryk i stället för anmärkning), utan "moderna" och falskt generaliserande teoretiker, av vilka förbudskravet gjorts till en prestigesak. Därmed icke sagt, att skolöverläkaren hör till de mest oresonliga, men han har nog kunnat räkna med deras applåder. Det fordras alltså här, att den, som avsiktligt och fräckt sprider vantrevnad eller övar skada, skall med ovillkorligt stöd av lag framställas som grovt förorättad, om han mottar en den lindrigaste upptuktelse, medan den lärare som utdelar denna skall skiljas från sin tjänst och kanske med sin familj ställas på bar backe. Givetvis

De som klagat mest på skolan är inte de agade själva utan "moderna" och falskt generaliserande teoretiker, som gjort skolageförbudet till en prestigesak, skriver en för AT känd lärare i vidstående inlägg som närmast föranletts av ett uttalande för AT av skolöverläkaren, dr C. W. Herlitz. AT är — som vid skilda tillfällen framgått — för egen del ingen vän av skolan, men i en så här viktig fråga bör ju alla parter få komma till tals.

gen att läkarkontrollen i skolorna skall ökas.

Det kunde vara värt med en undersökning av, hur många gånger en läroverkslärare fällits medels aga-paragrafen, därför att vederbörande lärjunge förorättats, och hur många gånger det skett endast på grund av författningens bokstav. Vilka paragrafer, som än kommer att bestämmas, bör det finnas åtminstone någon marginal för ett sansat och rättvist omdöme.

Lärare.

LÄRARKRAV:

Su Morgonbladet
18.12.46

Andra medel nödvändiga om agan helt försvinner.

Kravet på att agan skall avskaffas i folkskolan gör det nödvändigt att ställa andra effektiva medel till skolans förfogande, framhåller ombuds församlingen för Stockholms folkskolor i en skrivelse till folkskoledirektionen. I skrivelsen heter det också, att om en lärare orättvist blir utsatt för kränkande behandling bör han kunna räkna på folkskoledirektionens bistånd för att bli rehabiliterad.

I skrivelsen erinras inledningsvis om lärarens ömtåliga uppgift och att det bland föräldrarna råder skiljaktiga meningar om barnens ordning och uppförande. Om ordningen i en klass icke är tillfredsställande får detta icke utan vidare tillskrivas oförmåga hos läraren. I de fall då lärarens förmaningar mot fe-lande lärjunge icke leder till rättelse anvisar folkskoledirektionen medel som får anlitas, nämligen "lindrigt tuktomedel" och "lämplig aga". Aga förekommer mycket sällan och lärarna har oavslutligt strävat efter att göra den helt obehövlig, heter det i skrivelsen. I skrivelsen säges till slut i anslutning till de nu aktuella händelserna, att det bör ligga i folkskoledirektionens intresse att vårda om skolans arbetsro och lärarens rättsliga skydd. I en annan skrivelse heter det att de hänvändelser, som på senaste

tid gjorts till folkskoledirektionen om en revidering av paragrafen om aga i stadgan för huvudstadens folkskolor, inte kan anses motivera en säraktion för Stockholms vidkommande. Någon speciell utredning för huvudstaden bör inte göras förrän de statliga myndigheter, som nu behandlar frågan i samarbete med lärarnas riksorganisationer, avslutat sitt uppdrag, anser församlingen. Lärarnas samlade erfarenhet tyder emellertid på att nu gällande bestämmelser måste ersättas med klart angivna anvisningar på allmänt godtagbara, verk-samma och i skolan användbara korrek-tiva medel till skydd för de socialt an-passningsbara eleverna och till stöd åt kåren och enskilda lärare vid obefogade angrepp, summerar ombuds församlin-gen.

tionssorter.
in har redan nätt fram till sin desti-
2,000 paket som avgick i förra vec-
all hinner fram till jul finns knappast.
nhet. Någon risk för att paketen inte
ndningssat postpaket för nästa bält-
t. Nu blir det att börja samla upp nya
tran nu är uppe i närmare 11,000 pa-
rtan till Tyskland 2,000 paket, vartför
editionssatirerna som svarar för trans-
i förra veckan avskändes genom den
Melander för AT.
Tyskland, förklarar postmästare
över 10,000 paket, adresserade till
tills har man i Trelleborg mottagit
fordran till tyska adressater. Hit-
postpaket till Lybeck för vidare be-
borgsägaren Montanus med 8,889

Alviksagan:

Mårtensson avgår, Uhlin tillrättavisas

På onsdagskvällen slutbehandlade folkskolektionen den anmälan som inkommit mot lärare vid Alviks folkskola för olämpliga undervisningsmetoder. Då den ene av lärarna, L. J. Mårtensson, på grund av sjukdom inte väntas återuppta undervisningen vid skolan beslöt direktionen låta därvid bero. Inte heller mot den andre läraren, Erik Uhlin, vidtogs andra åtgärder än att han genom folkskoleinspektören skall tillhållas att bättre iaktta skolstadgans föreskrifter. Direktionen beslöt dessutom att bringa till hela lärarkårens kännedom, att den anser varje form av kroppslig bestraffning som aga, vilket bör lända vederbörlig till efterrättelse.

Se vidare sidan 15.

eller fysiskt kränkande behandling av lärjungarna verkar i motsatt riktning.

Då olika uppfattningar synes råda om innebörden av ordet aga, vill direktionen uttala och genom förste folkskoleinspektören bringa till lärarkårens kännedom, att enligt direktionens mening varje form av kroppslig bestraffning är att betrakta som aga enligt för Stockholms folkskolor gällande stadgars och reglementens bestämmelser.

Denna tolkning bör lända till efterrättelse till dess att nya bestämmelser kan komma att utfärdas sedan den bebådade revisionen av folkskolestadgan för riket verkställts och i anslutning här till för Stockholm gällande stadga ändrats.

Mårtensson originell, men ej skräckinjagande.

Förste folkskoleinspektören dr Bror Jonzon framhåller i sitt yttrande till direktionen, att folkskollärare Mårtensson enligt t. f. överläraren dr Ruben Gabrielsson gjort sig känd för sitt originella väsen, sitt livliga, något svårförståeliga intellekt och sitt goda hjärta. Denna karakteristik är säkerligen riktig, förklarar dr Jonzon. Många lärjungar har förstått uppskatta hans kunskaper, oväld och i grund och botten stora välvilja trots egenheterna i hans sätt att uttrycka sig. För andra har detta icke varit möjligt. De ha endast sett bisarerierna, som inbjudit till skämt och upptåg.

Folkskolektionen tog på onsdagen ställning till den s. k. Alviksagan. Den ene av de anmälda lärarna, L. J. Mårtensson, är på grund av sjukdom tjänstledig t. o. m. vårterminen 1947 och väntas inte heller kunna tjänstgöra följande läsår varefter han inträder i pensionsåldern. Han kommer med andra ord inte att återuppta undervisningen i skolan. Den andre läraren, Erik Uhlin, får genom folkskoleinspektören vissa anvisningar för sin tjänsteutövning.

Han erinras sålunda om, att lärjungar icke annat än efter överenskommelse med målsman får åläggas närvara vid lektioner eller utföra arbete i skolan i större omfattning än vad som anges i gällande timplaner. Vidare påpekas att han bör iaktta tillbörlig försiktighet vid tillrättavisning av lärjunge och att såväl uttryckssätt i skolan som meddelanden till hemmen bör ske med vederbörlig hänsyn.

I ett uttalande i principfrågan förklarar sig folkskolektionen förvissad om att lärarkåren delar direktionens uppfattning att uppfostran bör vara positiv och uppbyggande och att psykiskt

Att han i rätt hög grad saknar förmågan att upprätthålla den för undervisningen nödvändiga ordningen och stillheten torde vara obestridligt. Detta var också den väsentliga innebörden av de anmärkningar, som framställdes mot honom vid föräldramötet den 3 december.

De former, under vilka han utdelat kroppssaga, synes i allmänhet inte ha varit ägnade att hos lärjungarna framkalla någon större respekt för detta tuktomedel. I varje fall var man enig om att Mårtensson icke tillhörde den typ av lärare, för vilka lärjungarna hysar fruktan eller rädsla. Då Mårtensson är sjuklig, har begärt tjänstledighet för vårterminen 1947 och med största sannolikhet icke heller kommer att tjänstgöra läsåret 1947/48, varefter han uppnår pensionsåldern, hemställde dr Jonzon att direktionen i detta fall ville

låta vid de redan vidtagna åtgärderna bero.

Uhlin skicklig lärare, men ensidig.

Uhlin är en starkt ansvars-kännande pliktmänniska och — som han enligt uppgift själv sagt — en sträng lärare, säger dr Jonzon. Ingen torde med skäl kunna bestrida, att han är en skicklig lärare, som med allvar och omsorg bringar sina elever goda kunskaper. Till hans principer hör att lärjungarna skall inlägga all sin energi på att så långt möjligt själva reda sig med uppgifter, som de bör ha förutsättningar att utföra. Han bedömer strängt liknandhet och värdeslöshet och framför allt bristande ärlighet. Att de, som funnit sig tillrätta med hans krav och arbets-sätt — av allt att döma det övervägande flertalet — känner trivsel i arbetet samt uppskattar, högaktar och känner tillgivenhet för sin lärare framgick tydligt bl. a. vid föräldramötet.

Vissa lärjungar har emellertid haft svårt att anpassa sig efter Uhlins fordringar. I sin förklaring anför Uhlin, att han strävar efter att bedöma lärjungarna efter deras goda vilja att göra sitt bästa, först i andra hand fäster han avseende vid de uppnådda resultaten.

Det finns ingen anledning betvivla hans goda vilja i detta hänseende, men i åtminstone ett par fall synes det uppenbart, att han till en början som slarv och lättja bedömt vad som i själva verket var oförmåga, säger dr Jonzon.

För att komplettera otillfredsställande utförda uppgifter har Uhlin hållit kvar lärjungar efter lektionstidens slut på torsdagarna, ibland två lektionstimmar utan rast, och hänvisat lärjungarna till de s. k. läsaftnarna. Han har trots, att han härvid i huvudsak följde allmänt tillämpad praxis.

Kroppsstraffning är alltid aga.

Mot Uhlin har anmärkts, att han hårdhänt agat lärjungarna, denna termin i fyra fall utdelat örfilar. Själv har han förklarat, att han betraktar örfilen som en näpst, tillhörande de lindrigare tuktomedel, varom reglementet talar, och icke såsom kroppssaga i den mening, som reglementet avser.

För min del, säger dr Jonzon, måste jag bestämt hävda, att med aga bör avses varje form av kroppslig bestraffning. Utan en sådan klar gränsdragning mellan aga och andra bestraffningsformer lämnas fältet öppet för godtyckliga tolkningar.

Man har även anmärkt mot Uhlin, att han utsatt vissa lärjungar för skymfande behandling, bl. a. använt öknamn och givit dem sårande tillmälen. Uhlin har utan tvivel rätt, säger dr Jonzon, då han framhåller att öknamn lätt miss-tolkas, om de lösryckas ur sitt sammanhang och att de uttryck, för vilka han klandrats varit en i oskyldig form framförd ironi. Det är alltid förenad med fara att använda ironi i umgänget med ungdom, påpekar dr Jonzon, och jag kan icke anse uteslutet, att Uhlin med sin i det hela mycket allvarliga läggning emellanåt kan ha uttryckt sig på ett sätt, som av lärjungarna uppfattats som sårande. I ett fall har han också medgivit, att han förgått sig.

Att vissa lärjungar icke förmått fylla Uhlins fordringar på dem och att han behandlat dessa med ett allvar och en stränghet, som hos dem framkallat fruktan, torde vara obestridligt, säger dr Jonzon.

Sannolikt får förklaringen sökas däri, att Uhlin har en viss svårighet att förstå sig på lärjungar, vilkas lynnesart alltför mycket avviker från hans egen av allvar och stark plikt-känsla präglade läggning.

BELÖNINGAR

I samhällsskolan har det nog av ålder varit så, att de uppmuntrande momenten i undervisning och fostran varit alltför få. Visserligen finns betygen, men vi lärare har nog liksom föräldrarna märkt, att det är ytterst få barn, som ambitiöst arbetar för betyg. Dessa ligger på för långt, barn vill se resultatet omedelbart. Man måste därför finna medel, som verkar utan dröjsmål, vare sig det gäller belöningar eller straff. Skolan, som representerar samhällsintresset, visar en oavslutlig iver att bibringa barnen så god och allsidig utbildning som möjligt. När lärjungarna inte av eget intresse tillgodogör sig denna, anser sig samhället nödsakat att tillgripa korrigerande medel.

I folkskolan utgör nog de uppmuntrande momenten den bästa drivkraften till arbete. Hela vistelsen i skolan måste därför göras lustbetonad. Barnen ska trivas. Därför arbetar man på att förläna skolan prägel av hemmiljö. Klasserna bör göras mindre, lärosalar och undervisningsmateriel — inklusive böcker — vackra och tilltalande. Att lärarna är goda och glada personligheter är givetvis det främsta idealet. Genom fruktan och rädsla, genom en dyster, skrämmande omgivning försvaras kunskapsinhämtandet, en del hämningar uppkommer, som gör, att det liksom låser sig inom barnet.

Uppmuntran, beröm och belöningar utgör en gradvis stegrad form av åtgärder från lärarens sida för att främja ett gott arbetsresultat i undervisning och fostran. Men även här gäller det liksom på många andra områden att förfara med klokhet och måttfullhet. Barn har en viss benägenhet att bli fordrande och är mycket känsliga för rättvisa i förhållande till kamrater. Barn förstår inte — ja, inte alltid föräldrar heller — att lärarens bedömning av barnens förmåga måste ske med en viss grad av relativitet, d. v. s. att om tvenne barn presterar samma sak, kan den ene få erkännande, den andre inte, att av två barn, som gör sig skyldiga till samma fel, får det ena tillrättavisning och det andra inte. Det har inträffat, att föräldrar sagt till lärare så här: "Magistern (fröken) behandlar ju inte alla barnen i klassen lika, det är väl orättvist". I viss mån förstår jag den lärare, som vid ett dylikt tillfälle replikerade: "Det var roligt att höra detta. Det visar i så fall, att jag tar hänsyn till barnens olika förutsättningar".

I skolan förekommer flera metodiskt tillämpade former av belöningar för väl utförda uppgifter. I småskolan använder man sig ganska allmänt av stjärnsystem. I högre klasser brukar man sporra barnen med poängberäkningar av resultatet i räkning, rättskrivning och andra skriftliga prov. En grafiskt uppritad stapel på väggen i skolsalen ger ofta till känna elevernas inbördes ställning.

Fortlöpande premier i skolan kan bli sporrande för fliten. Jag brukade låta pojkarna i klassen varje vecka företa en konsultativ omröstning, om vilka de för sin del ansåg böra erhålla någon särskild uppmuntran. En form för belöning hade jag i s. k. flitkort, vartdera gällande för en timme ledigt att uttagas antingen för sig eller hopsparade till en hel dag. Dess materiella värde i barnens ögon torde framgå därav att en pojke under förra världskriget, när det var matbrist, sålde ett för två smörgåsar till en kamrat.

O

I fråga om barnens uppförande är det svårare att tillämpa belöningssystemet. Man har nämligen rätt att förordra som minimum, att de uppför sig väl, och skulle man då säga, att

om du är riktigt snäll, så ska du få det eller det, så har man givit sig in i en köpslagan, som man inte vet var den slutar. Det är också i fråga om uppförandet, som belöningarnas motsats — straffen — blir aktuella. En uppfostrare ställs tyvärr inför tvångsläget att stundom nyttja bestraffningar i en eller annan form.

Det är då att märka, att när sådana uppfostringsmedel behöver tillgripas, sker det inte i lagens forna mening för att hämnas eller vedergälla utan i syfte att förbättra de unga människorna. Minderårigas förseelser behandlas ju numera inte av vanliga domstolar utan utredes och beivras av skola eller barnavårdsnämnd. Ja, ungdomar upp till 21 års ålder kan i rättsligt hänseende få en dylik undantagsställning med hänsyn till psykologiska, pedagogiska eller sociala motiv. Ännu är det emellertid åtskilligt att vinna i vad det avser förfarandet vid behandlingen av barn- och ungdomsförseelser. Närmast tänker jag härvid på den långsamma tågordning, som ännu följes vid handläggningen av dylika ärenden mellan polis, skola och barnavårdsnämnd. Alla borde vara ense om, att straffpåföljder bör komma så snart som möjligt efter den begångna förseelsen, och att utredning med förhör sker av personer med psykologisk kunskap och pedagogisk takt. Jag har i min verksamhet såsom kretsombud i barnavårdsnämnden flera gånger ställts inför följande procedur: Några mindre pojkar hade genom lek med tändstickor åstadkommit en eldsvåda och blivit tagna på bar gärning av förbigående personer, som anmält dem till polisen. Småtingarna har därefter eskorterats till sina hem, där förhör hållits. Sedermera har detta fullständiga inför föräldrarna. Efter några dagar, kanske veckor har förelegat ett långt protokoll, som i avskrift översänts till barnavårdsnämnden. Denna vänder sig till socialregistret för upplysningar om barnen och deras föräldrar, varefter samtliga handlingar remitteras för utredning. Nu skall åldersbetyg inhämtas och barnets hem besökas för utrönande av hemmets förhållanden, såsom bostadens storlek och kvalitet, föräldrarnas anställning och inkomster, deras egenskaper, livsföring och förutsättningar att fostra barn. Denna utredning med förslag till åtgärder skall därpå inges till nämndens kansli. Efter sammanträde, som ibland kan dröja ytterligare 14 dagar, föreligger beslut, som sedan skall delges de skyldiga och den skola där de eventuellt går. Verkar inte detta irriterande och onödigt byråkratiskt? Men här blir det fråga om vad man skall sätta stället.

Skolans fostrande uppgift är att göra barnet moget för en anpassning i det samhälle, där det skall vinna medborgarskap. Det blir därvid ett oavvisligt krav att det lär sig lydnad, punktlighet, hövlighet, ärlighet, ordning och uppmärksamhet, arbetsamhet och noggrannhet. Alla dessa lydnadskrav bildar grunden till en lagkodex, hemmet och skolan blir små övnings samhällen. Varje fostrare bör vädja till sociala motiv för lydnadsplikten. Men det går inte an att säga: Vägra att lyda är livets viktigaste lag (Neill) eller sådana halvsanningar som: Socker är verksammare än spö (Alva Myrdal). Maningen Det är bäst för dig själv att du gör detta, brukar väcka barnets reflexioner.

Den påpasslige och laglydige får erkännande, den försumlige och trotsige bör få känna, att obehag följer hans göranden och låtanden i spåren. Straffpåföljden kommer då som en biologisk nödvändighet, likaväl som övermått av godsaker vållar marasvär.

OCH

STRAFF

Av överlärare

LEANDER

WALLERIUS

beträdandet av svag is innebär drunkningsrisk o. s. v. Kort sagt: Synden straffar sig själv.

Straffet är ett av uppfostringskonstens mest invecklade problem. Inga universella regler gäller för dess olika arter och grader. Det blir alltför starkt knutet till utövarens personliga förutsättningar som uppfostrare. En person kan med milda medel åstadkomma rättelse, där en annan måste tillgripa kraftigare åtgärder. Ett barn kan ha lätt för att lyda en person, men det kan ställa sig aggressivt mot andra. Bortsett från dessa rent personligt förankrade förhållanden måste det framför allt tillses, att tillrättavisningar och bestraffningar sker med obönhörlig rättvisa och konsekvens samt med lugn och humanitet. En orättvis eller för sträng bestraffning skapar bitterhet och olust. Fostraren skall anpassa straffets art och grad efter den felandes sinnesart, ålder och kön. Det kan därvid lätt hända, att i samma familj eller skolklass barnen tror sig vara utsatta för olikaformig behandling. Därför kan talet om gullgrisar och hackkycklingar uppstå.

O